

Katalog case studies

w kreowaniu rozwiązań
dla zrównoważonej przyszłości
szkolnictwa wyższego

2024

Katalog case studies opracował zespół:
Anna Odrowąż-Coates, przewodnicząca zespołu,
Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej

Kamil Flig, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Piotr Glen, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Ewa Jówko, Uniwersytet w Siedlcach
Agnieszka Kamińska, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Inna Khovrak, Oxford Research, Norwegia
Adamina Korwin-Szymanowska, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej
Agata Lulewicz-Sas, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Karol Templewicz, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

W publikacji wykorzystano grafiki z animacji Grupy roboczej ds. SOU
na temat dobrych praktyk społecznej odpowiedzialności uczelni

Data publikacji: listopad 2024 r.
Podmiot publikujący: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
Korekta językowa: Magdalena Korczyńska
Skład graficzny: Studio Graficzne Agaty Sobiepańskiej
ISBN:978-83-7610-745-5

Spis treści

Słowo wstępne Minister Funduszy i Polityki Regionalnej	5
Słowo wstępne Ministra Nauki	7
Słowo wstępne Koordynatora Grupy roboczej ds. SOU	8
Deklaracja Społecznej Odpowiedzialności Uczelni	11
Sygnatariusze Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni	12
Wprowadzenie. Idea zrównoważonego rozwoju w praktyce szkolnictwa wyższego w perspektywie uczelni jako wspólnot uczących się – Anna Odrowąż-Coates, Adamina Korwin-Szymanowska.....	18
Partnerstwo na rzecz celów – Inna Khovrak	23
Case Study 1–3	23
Partnerstwo jako synergia współkreująca przyszłość	30
Wartości – równość, różnorodność, tolerancja i szacunek – Piotr Glen, Karol Templewicz	33
Case Study 4–9	33
Wartości nowoczesnego społeczeństwa – równość, szacunek, tolerancja, różnorodność.....	49
Partycypacja społeczna – niepełnosprawność, aktywizacja społeczna, zdrowie psychiczne – Ewa Jówko.....	52
Case Study 10–21	52
Partycypacja społeczna w procesie demokratyzacji zrównoważonego rozwoju	81
Edukacja przyszłości – Agnieszka Kamińska, Agata Lulewicz-Sas	84
Case Study 22–31	84
Edukacja drogą do zrównoważonego społeczeństwa	107
Troska o środowisko przyrodnicze – Kamil Flig	110
Case Study 32–34	110
Ekologiczne zaangażowanie uczelni: klucz do zrównoważonej przyszłości.....	117

Słowo wstępne

Szanowni Państwo,

oddajemy w Państwa ręce piątą edycję publikacji Grupy roboczej ds. społecznej odpowiedzialności uczelni, w której szkoły wyższe dzielą się doświadczeniami w realizacji zasad Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni (SOU) oraz Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ.

Niezmiernie cieszą nas efekty Deklaracji SOU, która, z inicjatywy Grupy roboczej ds. SOU funkcjonującej w MFiPR, określiła w 2017 r. ramy społecznej odpowiedzialności szkół wyższych.

W latach 2017–2022 do Deklaracji przystąpiło 160 uczelni. Powstała stale doskonaląca się wspólnota środowiska akademickiego, aktywnie podchodząca do wyzwań współczesnego świata – zarówno społecznych, jak i środowiskowych, globalnych oraz lokalnych.

Oprócz działań na rzecz interesariuszy wewnętrznych szkoły wyższe podejmują inicjatywy mające duży wpływ na społeczność w każdym regionie Polski. Często jest to możliwe dzięki partnerstwom, którym poświęcony jest jeden z rozdziałów publikacji. Podkreślono w nim, że „skuteczna współpraca jest kluczowa dla osiągnięcia synergii, innowacji oraz zrównoważonego rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i globalnym”.

Niezastąpiona jest rola uczelni w kształtowaniu postaw społecznych, a także ich wkład w innowacyjny i zrównoważony rozwój polskiej gospodarki. Szkoły wyższe chcą odpowiedzialnie kształtować otoczenie, lecz potrzebują do tego zaangażowania partnerów,

w tym biznesu i organizacji społecznych, a także wsparcia finansowego. To właśnie bariera ekonomiczna została uznana w niniejszej publikacji jako jeden z głównych problemów we wdrażaniu zasad Deklaracji SOU.

Chcielibyśmy, aby fundusze unijne były jak najszerzej wykorzystywanym źródłem wsparcia dla uczelni na ścieżce służącej zrównoważonemu rozwojowi.

W programie Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS), współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), na obszar szkolnictwa wyższego zaplanowano ok. 3,2 mld zł. FERS wspiera zmiany w zakresie kształcenia w szkołach wyższych, rozwój

kluczowych kompetencji, współpracę uczelni z biznesem, wzmacnianie dostępności, a także umiędzynarodowienie polskich uczelni.

W programie Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG), współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), wsparciem objęto m.in. organizacje badawcze, w tym uczelnie wyższe. Środki FENG mają służyć: wzmacnianiu kompetencji do tworzenia innowacyjnych rozwiązań, realizacji prac badawczo-rozwojowych z potencjałem do komercjalizacji, wzmacnianiu procesów transferu technologii z nauki do gospodarki, umiędzynarodowieniu nauki polskiej oraz rozwojowi zespołów badawczych, a także nowoczesnej infrastruktury badawczej. Na wsparcie organizacji badawczych przeznaczono łącznie około 4,3 mld zł.

Szkoły wyższe mogą także korzystać z oferty unijnych programów Interreg: transgranicznych, transnarodowych i międzyregionalnych. Ich ideą jest rozwiązywanie problemów, które

wykraczają poza granice państw i wymagają podjęcia wspólnych działań. Inicjatywy korzystające ze wsparcia Interreg realizowane są w międzynarodowych partnerstwach m.in. w obszarze edukacji oraz badań i rozwoju.

Dla szkół wyższych dostępne są również środki w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), finansowanego z europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. KPO obejmuje wsparciem rozbudowę i modernizację infrastruktury, z jakiej korzystają uczelnie, dofinansowuje modernizację laboratoriów prowadzonych przez instytuty naukowe. Wspiera ponadto projekty badawczo-rozwojowe z sektora biomedycznego, a także oferuje pomoc dla studentów medycznych. Na te cele przeznaczono ok. 7,8 mld zł.

Pragnę podziękować wszystkim uczelniom zaangażowanym w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju. Cieszę się, że MFiPR może być dla Państwa partnerem w kontekście zarówno funduszy UE, jak i upowszechniania zasad społecznej odpowiedzialności.

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Słowo wstępne

To już piąta edycja publikacji o niezwykle istotnym znaczeniu dla polityki naukowej państwa. Kompendium, które trzymają Państwo w rękach, prezentuje dobre praktyki społecznej odpowiedzialności uczelni (SOU). Jego autorzy szczegółowo analizują działania trzydziestu czterech publicznych i niepublicznych szkół wyższych o różnych profilach podejmowane w ramach propagowania zasad SOU i promowania idei zrównoważonego rozwoju.

Upowszechnianie wiedzy na temat zasad społecznej odpowiedzialności uczelni, które zostały zdefiniowane przez środowisko akademickie w Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, wciąż pozostaje jednym z wyzwań o szczególnym charakterze. Analiza poszczególnych przykładów pozwala na stwierdzenie, że najlepsze rozwiązania z zakresu społecznej odpowiedzialności uczelni mogą być bez przeszkód wykorzystane przez inne jednostki. Działania podejmowane w tym zakresie mają ogromny potencjał i – niejednokrotnie – pozwalają na osiągnięcie efektu synergii. Korzystanie z rozwiązań innych uczelni pozwala na wdrażanie do działalności dydaktycznej, naukowej i zarządczej nowych praktyk. Wymiana doświadczeń pozwala na nawiązywanie współpracy w zakresie partnerstw, które w jeszcze lepszym stopniu – w sensie organizacyjnym i funkcjonalnym – oddziałują na społeczeństwo i gospodarkę.

Taka aktywność ma znaczenie na poziomie lokalnym i regionalnym, a w obliczu nowych wyzwań społecznych czy gospodarczych – także w szerszym wymiarze. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, którym mam zaszczyt kierować, konsekwentnie wspiera ten rodzaj aktywności szkół wyższych. Życząc Państwu owocnej lektury, dziękuję uczelniom zaangażowanym w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Dariusz Wieczorek

Minister Nauki

Słowo wstępne

Z ogromną satysfakcją oddajemy w Państwa ręce kolejną, piątą już edycję prezentacji dobrych praktyk społecznej odpowiedzialności uczelni, tym razem w formie case studies (studiów przypadku), opracowaną przez Grupę roboczą ds. społecznej odpowiedzialności uczelni, która wspiera Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej w zakresie zagadnień społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i odpowiedzialnego prowadzenia działalności biznesowej. Opracowanie zawiera opis dobrych praktyk w pięciu obszarach: partnerstwo na rzecz celów, wartości, partycypacja społeczna, edukacja przyszłości oraz troska o środowisko przyrodnicze.

Celem działania Grupy roboczej jest upowszechnienie zasad społecznej odpowiedzialności uczelni, które zostały zdefiniowane przez środowisko akademickie w Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, która stanowi dobrowolne zaangażowanie się szkół wyższych w promowanie idei zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności w programach edukacyjnych oraz rozwiązaniach zarządczych i organizacyjnych uczelni. Przygotowane przez uczelnie dobre praktyki w formie case studies są doskonałym przykładem realizacji tego dobrowolnego zobowiązania i powinny być wzajemną inspiracją do wdrażania w bieżącej działalności edukacyjnej i zarządczej najlepszych rozwiązań.

Dzielenie się wiedzą, dobrymi praktykami, pomysłami i inspiracjami między szkołami wyższymi w obszarach społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego

rozwoju jest kluczowe dla ich rozwoju i wpływu na społeczeństwo. Taka wymiana pozwala na tworzenie innowacyjnych metod dydaktycznych oraz najlepszych rozwiązań zarządczych. Uczelnie, korzystając z wzajemnych doświadczeń, mogą także unikać powtarzania błędów i przyspieszać wdrażanie sprawdzonych i najefektywniejszych rozwiązań. Dzięki temu stają się silniejszymi ośrodkami edukacyjnymi i badawczymi, które aktywnie przyczyniają się do realizacji celów zrównoważonego rozwoju na poziomie lokalnym i globalnym. Ponadto współpraca ta sprzyja tworzeniu synergii i partnerstw, które mogą przyczynić się do realizacji wspólnych

celów badawczych i edukacyjnych, a także wzmacniać ich oddziaływanie na lokalne społeczności.

W obliczu globalnych wyzwań, takich jak kryzys klimatyczny czy rosnące nierówności, odpowiedzialność społeczna i zrównoważony rozwój stają się kluczowymi obszarami działania uniwersytetów. Szkoły wyższe, jako ośrodki wiedzy i innowacji, mają obowiązek współpracować i wspierać się nawzajem, aby działać na rzecz bardziej sprawiedliwego i zrównoważonego społeczeństwa. Dzielenie się wiedzą i doświadczeniami jest fundamentem tej współpracy, umożliwiając nie tylko efektywniejsze kształcenie przyszłych pokoleń, ale także aktywne działanie na rzecz ochrony naszej planety i poprawy jakości życia wszystkich jej mieszkańców.

Uniwersytety mają do odegrania kluczową rolę w zakresie edukacji w obszarze zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności, ale złożony i wieloaspektowy charakter tego zagadnienia stawia wyzwania dla tradycyjnego funkcjonowania instytucji. Chociaż w programie nauczania jest coraz więcej prac i badań związanych ze zrównoważonym rozwojem i kwestiami klimatycznymi w kampusach, istnieje potrzeba bardziej holistycznego zrozumienia form wpływu, jaki uniwersytety mają na społeczeństwo i środowisko. Dlatego tak ważne jest dzielenie się wiedzą i doświadczeniami między szkołami wyższymi w zakresie społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju, co jest niezbędne dla tworzenia nowatorskich metod nauczania oraz optymalnych metod zarządzania kampusami.

dr hab. Piotr Wachowiak, prof. SGH

Rektor Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie
Koordynator Grupy roboczej ds. społecznej odpowiedzialności uczelni

DSOU DEKLARACJA SPOŁECZNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI UCZELNI

Szczególna rola uczelni, jako miejsca tworzenia i przekazywania wiedzy o otaczającej nas rzeczywistości, zobowiązuje je do uwzględniania i stosowania zasad społecznej odpowiedzialności we wszystkich obszarach działalności oraz upowszechniania tych zasad wśród interesariuszy.

Mając na uwadze dobro szkolnictwa wyższego w Polsce, świadomi swojej roli w realizacji zasad zrównoważonego rozwoju, zapewnianiu wysokiej jakości badań i edukacji oraz dbaniu o wszechstronny rozwój społeczności akademickiej zobowiązujemy się:

- 1) Pielęgnować wartości akademickie zapisane m.in. w „Kodeksie Etyki Pracownika Naukowego”, w szczególności: sumienność, obiektywizm, niezależność, otwartość i przejrzystość.
- 2) Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.
- 3) Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować i chronić prawa człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia.
- 4) Poszerzać programy nauczania o zagadnienia z zakresu etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu, zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych.
- 5) Realizować projekty wdrażające zasady społecznej odpowiedzialności, w szczególności dotyczące zarządzania różnorodnością w miejscu pracy, wolontariatu pracowniczego, promocji zasad etyki, współpracy międzysektorowej, marketingu społecznie zaangażowanego.
- 6) Podejmować badania naukowe i prace wdrożeniowe, które w ramach partnerstwa z innymi ośrodkami akademickimi z całego świata, sektorem przedsiębiorstw, administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi przyczyniać się mogą do rozwiązywania istotnych problemów społecznych.
- 7) Rozwijać współpracę międzyuczelnianą, krajową i międzynarodową, umożliwiającą adaptację i wzmocnienie najlepszych praktyk w zakresie społecznej odpowiedzialności uczelni.
- 8) Dbać o ład organizacyjny uczelni, opierając zarządzanie uczelnią na fundamentach społecznej odpowiedzialności, zarówno w dokumentach strategicznych, jak i wynikających z nich działaniach służących wszechstronnemu rozwojowi społeczności akademickiej i skutecznej realizacji misji uczelni.
- 9) Zapewniać przejrzystość prowadzonej przez uczelnię działalności poprzez m.in. mierzenie rezultatów, promowanie i upowszechnianie dorobku oraz wskazanie osoby lub zespołu koordynującego te działania.
- 10) Prowadzić działalność w taki sposób, by minimalizować negatywny wpływ aktywności realizowanych przez społeczność akademicką oraz jej interesariuszy na środowisko przyrodnicze we wszelkich jego wymiarach.
- 11) Prowadzić dialog z interesariuszami na temat priorytetów polityki społecznej odpowiedzialności uczelni oraz informować o jej rezultatach.
- 12) Kierować się zasadami etyki i odpowiedzialności w procesie nauczania i prowadzenia badań naukowych dla zapewniania interesariuszom optymalnych warunków do korzystania z wiedzy, kapitału intelektualnego i dorobku uczelni.

Lista sygnatariuszy Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni

Sygnatariusze Deklaracji SOU z 2017 r.

Lp.	Nazwa uczelni
1.	Akademia Leona Koźmińskiego
2.	Akademia Humanitas (podpisała jako Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu)
3.	Akademia WSB
4.	Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego
5.	Collegium Witelona Uczelnia Państwowa (podpisała jako Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy)
6.	Menedżerska Akademia Nauk Stosowanych w Warszawie (podpisała jako Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie)
7.	Politechnika Gdańska
8.	Politechnika Łódzka
9.	Politechnika Wrocławska
10.	Powiślańska Szkoła Wyższa (podpisała jako Powiślańska Szkoła Wyższa w Kwidzynie)
11.	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
12.	Szkoła Główna Turystyki i Hotelarstwa Vistula (podpisała jako Szkoła Główna Turystyki i Rekreacji w Warszawie)
13.	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach
14.	Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
15.	Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
16.	Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
17.	Uniwersytet Gdański
18.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
19.	Uniwersytet Łódzki
20.	Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie
21.	Uniwersytet Śląski w Katowicach
22.	Uniwersytet Wrocławski
23.	Uniwersytet Bielsko-Bialski (podpisał jako Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej)

Sygnatariusze Deklaracji SOU z 2019 r.

Lp.	Nazwa uczelni
24.	Akademia Bialska im. Jana Pawła II (podpisała jako Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej)
25.	Akademia Finansów i Biznesu Vistula w Warszawie
26.	Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie
27.	Akademia Górnośląska im. Wojciecha Korfańtego w Katowicach (podpisała jako Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa im. Wojciecha Korfańtego w Katowicach)
28.	Akademia Nauk Stosowanych Stefana Batorego (podpisała jako Państwowa Uczelnia im. Stefana Batorego w Skierniewicach)
29.	Akademia Nauk Stosowanych w Elblągu (podpisała jako Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu)
30.	Akademia Mazowiecka w Płocku (podpisała jako Mazowiecka Uczelnia Publiczna w Płocku)
31.	Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy
32.	Akademia Polonijna w Częstochowie
33.	Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku
34.	Akademia Tarnowska (podpisała jako Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie)
35.	Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu
36.	Akademia Wychowania Fizycznego im. Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu (podpisała jako Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu)
37.	Collegium Civitas
38.	Gdański Uniwersytet Medyczny
39.	Państwowa Akademia Nauk Stosowanych im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie (podpisała jako Państwowa Uczelnia Zawodowa w Ciechanowie)
40.	Państwowa Akademia Nauk Stosowanych we Włocławku (podpisała jako Państwowa Uczelnia Zawodowa we Włocławku)
41.	Państwowa Akademia Nauk Stosowanych im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu
42.	Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Przemyślu (podpisała jako Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyślu)
43.	Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie (podpisała jako Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie)
44.	Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Nysie (podpisała jako Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie)
45.	Politechnika Białostocka

46.	Politechnika Bydgoska im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich (podpisała jako Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich)
47.	Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki
48.	Politechnika Śląska
49.	Politechnika Warszawska
50.	Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych
51.	Uczelnia Jana Wyżykowskiego
52.	Uniwersytet Dolnośląski DSW we Wrocławiu (podpisał jako Dolnośląska Szkoła Wyższa z siedzibą we Wrocławiu)
53.	Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
54.	Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie (podpisał jako Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie)
55.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
56.	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
57.	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
58.	Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
59.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku
60.	Uniwersytet Medyczny w Łodzi
61.	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
62.	Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie (podpisał jako Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)
63.	Uniwersytet w Siedlcach (podpisał jako Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach)
64.	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
65.	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
66.	Uniwersytet Rzeszowski
67.	Uniwersytet w Białymstoku
68.	Uniwersytet Warszawski
69.	Uniwersytet WSB Merito w Gdańsku (podpisał jako Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku)
70.	Uniwersytet WSB Merito w Poznaniu (podpisał jako Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu)
71.	Uniwersytet WSB Merito we Wrocławiu (podpisał jako Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu)
72.	Warszawski Uniwersytet Medyczny
73.	Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie

74.	Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Gdyni
75.	Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie
76.	Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie
77.	Wyższa Szkoła Europejska im. ks. Józefa Tischnera w Krakowie
78.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy
79.	Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie
80.	Wyższa Szkoła Planowania Strategicznego w Dąbrowie Górniczej
81.	Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach
82.	Zachodniopomorska Szkoła Biznesu – Akademia Nauk Stosowanych (podpisała jako Zachodniopomorska Szkoła Biznesu w Szczecinie)
83.	Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

Sygnatariusze Deklaracji SOU z roku 2022 r.

Lp.	Nazwa uczelni
84.	Akademia Ignatianum w Krakowie
85.	Akademia im. Jakuba z Paradyża
86.	Akademia Kujawsko-Pomorska (podpisała jako Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy)
87.	Akademia Medycznych i Społecznych Nauk Stosowanych
88.	Akademia Morska w Szczecinie
89.	Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi
90.	Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku
91.	Akademia Nauk Stosowanych Angelusa Silesiusa (podpisała jako Państwowa Uczelnia Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu)
92.	Akademia Nauk Stosowanych Mazovia (podpisała jako Collegium Mazovia Innowacyjna Szkoła Wyższa)
93.	Akademia Nauk Stosowanych Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie
94.	Akademia Nauk Stosowanych w Bielsku-Białej (podpisała jako Wyższa Szkoła Finansów i Prawa w Bielsku-Białej)
95.	Akademia Nauk Stosowanych w Raciborzu (podpisała jako Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu)
96.	Akademia Nauk Stosowanych WSGE im. A. De Gasperi w Józefowie (podpisała jako Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi)
97.	Akademia Nauk Stosowanych we Wrocławiu (podpisała jako Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie)
98.	Akademia Nauk Stosowanych w Wałczu

99.	Akademia Nauk Stosowanych Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu (podpisała jako Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu)
100.	Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej
101.	Akademia Pożarnicza (podpisała jako Szkoła Główna Służby Pożarniczej w Warszawie)
102.	Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie
103.	Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi
104.	Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach
105.	Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie
106.	Akademia Zamojska
107.	Collegium Humanum
108.	Europejska Uczelnia Społeczno-Techniczna im. Sługi Bożego Roberta Schumana
109.	Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
110.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
111.	Międzynarodowa Wyższa Szkoła Logistyki i Transportu we Wrocławiu
112.	Pedagogium Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie
113.	Politechnika Częstochowska
114.	Politechnika Koszalińska
115.	Politechnika Lubelska
116.	Politechnika Poznańska
117.	Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza
118.	Sopocka Akademia Nauk Stosowanych
119.	Staropolska Akademia Nauk Stosowanych w Kielcach
120.	Szkoła Filmowa w Łodzi (podpisała jako Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi)
121.	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
122.	Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego w Warszawie
123.	Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku
124.	Uczelnia Jańskiego z siedzibą w Łomży
125.	Uczelnia Korczaka – Akademia Nauk Stosowanych w Warszawie
126.	Uczelnia Łazarskiego
127.	Uczelnia Łukaszewski
128.	Uczelnia Nauk Społecznych
129.	Uniwersytet Jagielloński
130.	Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego (podpisał jako Akademia Kaliska im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego)

131.	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
132.	Uniwersytet Medyczny w Lublinie
133.	Uniwersytet Morski w Gdyni
134.	Uniwersytet Opolski
135.	Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
136.	Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie
137.	Uniwersytet Szczeciński
138.	Uniwersytet SWPS (podpisał jako SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny)
139.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
140.	Uniwersytet WSB Merito w Toruniu (podpisał jako Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu)
141.	Uniwersytet Zielonogórski
142.	Warszawska Wyższa Szkoła Informatyki
143.	Wszechnica Polska Akademia Nauk Stosowanych w Warszawie (podpisała jako Wszechnica Polska Szkoła Wyższa w Warszawie)
144.	Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży (podpisała jako Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży)
145.	Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu
146.	Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi
147.	Wyższa Szkoła Edukacja w Sporcie
148.	Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Białymstoku
149.	Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej
150.	Wyższa Szkoła Ekonomii i Informatyki w Krakowie
151.	Lubelska Akademia WSEI (podpisała jako Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie)
152.	Wrocławska Akademia Biznesu w Naukach Stosowanych (podpisała jako Wyższa Szkoła Handlowa we Wrocławiu)
153.	Wyższa Szkoła Inżynierii i Zdrowia w Warszawie
154.	Wyższa Szkoła Kadr Menedżerskich
155.	Wyższa Szkoła Medyczna w Białymstoku
156.	Wyższa Szkoła Prawa
157.	Wyższa Szkoła Prawa i Administracji Rzeszowska Szkoła Wyższa
158.	Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie
159.	Wyższa Szkoła Umiejętności Społecznych im. prof. Michała Iwaszkiewicza
160.	Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Krakowie

Idea zrównoważonego rozwoju w praktyce szkolnictwa wyższego w perspektywie uczelni jako wspólnoty uczącej się

Anna Odrowąż-Coates, Adamina Korwin-Szymanowska

Dążenie do zrównoważonego rozwoju na uczelniach wymaga znaczących zmian w sposobie myślenia o kwestiach społeczno-ekonomiczno-środowiskowych w przestrzeni akademickiej oraz podejmowania działań w zakresie transformacji ukierunkowanej na zrównoważony rozwój. Uczelnie odgrywają kluczową rolę w społeczeństwie, nie tylko za sprawą edukacji i prowadzonych badań, ale także poprzez podejmowanie inicjatyw w zakresie społecznej odpowiedzialności. Wymaga to działań transdyscyplinarnych, które pozwolą holistycznie spojrzeć na problematykę wdrażania Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni (DSOU) będącej wartością samą w sobie, ale i czynnikiem stymulującym kształtowanie uczącej się wspólnoty.

Choć w literaturze przedmiotu istnieje wiele definicji wspólnoty (Tönnies, 2008; Mikołajewska, 1999), to jednak wspólnota ucząca się zdaniem Cudowskiej posiada określone wyznaczniki (2018). Zdaniem autorki, „możemy w niej wskazać na styczność terytorialną, poczucie więzi między członkami, świadomość własnej tożsamości i odrębności, a także spełnianie przez nią funkcji wspierającej,

zaspokajanie potrzeby uznania, przynależności i samorealizacji” (2018, s. 132), które pozwalają kształtować wartości istotne ze społecznego punktu widzenia. Cudowska podkreśla, że stworzenie wspólnoty uczącej się wymaga sprzyjających warunków społecznych i odpowiedniego klimatu politycznego, ale najważniejszą rolę odgrywają ludzie, którzy kształtują przestrzeń do dialogu edukacyjnego (2018, s. 133). Właśnie w takim spotkaniu upatruje ona szansy na budowanie relacyjnej wspólnoty, która współkształtuje swoich członków. Konstytuowanie się wspólnoty uczącej się jest procesem długotrwałym i wielowymiarowym, jednak niezwykle ważnym z punktu widzenia promowania idei zrównoważonego rozwoju. Funkcjonująca platforma wymiany wiedzy i doświadczeń na temat działań i dobrych praktyk w zakresie troski o środowisko naturalne jest kluczowa w budowaniu wspólnoty osadzonej na wartościach, które następnie są rozprzestrzeniane w kolejnych środowiskach za sprawą wychodzących poza mury uczelni studentów. Stąd też doświadczanie zasad zrównoważonego rozwoju w funkcjonowaniu organizacyjno-prawnym uczelni, w programach nauczania czy różnorodnych

inicjatywach akademickich pozwala członkom społeczności zdobyć wiedzę i umiejętności, które przyczyniają się do zrównoważonej przyszłości.

Dostosowanie inicjatyw edukacyjnych do celów zrównoważonego rozwoju w celu promowania kultury odpowiedzialności za środowisko w społeczności uniwersyteckiej wydaje się więc drogą zmierzającą do budowania wśród studentów poczucia odpowiedzialności za kwestie środowiskowe, które dotyczą naszej współczesności i przyszłości. Troska o środowisko naturalne wymaga zatem rozwijania relacji z naturą, która odgrywa istotną rolę w kształtowaniu świadomości, postaw i zachowań studentów w zakresie zrównoważonego rozwoju. Tworzy to przestrzeń do kompleksowego wdrażania zmian w zakresie kwestii środowiskowych, uwzględniając zarówno zagadnienia etyczne, jak i praktyczne działania promujące zachowania proekologiczne. Integrując edukację ekologiczną w różnych dyscyplinach i podkreślając znaczenie zrównoważonych praktyk, uniwersytety mogą zaszczerpić kulturę świadomości ekologicznej i odpowiedzialności wśród studentów, wykładowców i pracowników.

Ogromną rolę w tym temacie odgrywają jednostkowe doświadczenia szkół wyższych, tzw. case studies (studia przypadku), które stają się narzędziem edukacyjnym, pozwalającym dostosować uczelniane systemy (governance) do zasad zrównoważonego rozwoju, promując w ten sposób kulturę odpowiedzialnego zarządzania w sektorze edukacji. Celem studium przypadku jest pokazanie sposobów, koncepcji, modeli czy konkretnych rozwiązań wartych naśladowania, przy jednoczesnym przedstawieniu potencjalnych błędów, których należy unikać. Stąd też analizowanie istniejących w praktyce polskich uczelni wyższych przykładów case study odgrywa kluczową rolę

w badaniu zawłości problematyki społecznej odpowiedzialności uczelni i zrównoważonego rozwoju na uczelniach.

Ideą stworzenia katalogu case studies jest przedstawienie rozwiązań problemów związanych z wdrożeniem zasad DSOU w szkołach wyższych, które już są sygnatariuszami Deklaracji albo planują się w nią włączyć. Analiza studiów przypadku pozwala nie tylko na pokazanie barier i problemów, z którymi można spotkać się przy implementacji idei SOU, ale przede wszystkim propozycji rozwiązań, które będzie można wdrożyć w swoim środowisku edukacyjnym.

Pedagogiczny wymiar przedstawionych działań ma charakter trójstopniowy: uczelnie uczą się od siebie nawzajem, powielają dobre praktyki, promują je też w szerszym kontekście edukacyjno-społecznym, wykraczającym poza mury jednostkowej instytucji. Punktem wyjścia jest świadomość społeczna, a w zasadzie kształtowanie i utrwalanie tej świadomości przez uczelnie, co ma skutek kaskadowy i dociera do innych instytucji i praktyki społecznej poprzez uczestników procesów edukacyjnych, wkraczających na rynek pracy.

Publikacja została przygotowana w ramach działań Grupy roboczej ds. społecznej odpowiedzialności uczelni funkcjonującej przy Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej jako forum współpracy z interesariuszami. W skład zespołu opracowującego dane badawcze weszli przedstawiciele grupy roboczej: Kamil Flig, Piotr Glen, dr Ewa Jówko, dr Agnieszka Kamińska, dr Adamina Korwin-Szymanowska, prof. dr hab. Inna Khovrak, prof. Agata Lulewicz-Sas oraz Karol Templewicz, pod przewodnictwem prof. dr hab. Anny Odrowąż-Coates z Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej.

Do Katalogu zgłoszone zostały 34 studia przypadku z 34 polskich uczelni publicznych

i niepublicznych o zróżnicowanych profilach. Zapytanie o przesłanie case studies otrzymali rektorzy sygnatariusze DSOU z przeszło 160 uczelni oraz rektorzy potencjalnie zainteresowani przystąpieniem do deklaracji w przyszłości. Odpowiedziało zatem około 20% zaproszonych do badań podmiotów. Pytania miały charakter otwarty w celu wygenerowania jakościowego materiału do analiz o charakterze narracyjnym zbliżonym do wywiadu CAWI (computer assisted web interview). Kwestionariusz wywiadu został zamieszczony online do samodzielnego wypełnienia przez reprezentantów/reprezentantki uczelni. Opisy, o które prosiliśmy, były skoncentrowane na określonych obszarach i tematach (patrz tabele) oraz ograniczone maksymalną liczbą znaków. Warto podkreślić, że uczelnie wybierały maksymalnie trzy cele zrównoważonego rozwoju, jak i trzy zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, które zostały uszeregowane w kolejności od najważniejszych dla danej instytucji w zaprezentowanym case study.

W kolejnych częściach katalogu znajdują się przygotowane przez zespół badawczy raporty dotyczące wyłonionych wspólnie kategorii analitycznych. Zestawienie rozpoczyna analiza działań określonych przez zespół badawczy jako partnerstwa na rzecz celów autorstwa Inny Khovrak. Dalej znajduje się raport pt. „Wartości – równość, różnorodność, tolerancja i szacunek” autorstwa Piotra Glena i Karola Templewicza. Następnie przedstawiono praktyki związane z partycypacją społeczną – niepełnosprawnością, aktywizacją społeczną i zdrowiem psychicznym przygotowane przez Ewę Jówko. Agnieszka Kamińska i Agata Lulewicz-Sas opracowały fragment poświęcony edukacji przyszłości. Raport zamyka opracowanie Kamila Fliga poświęcone trosce o środowisko przyrodnicze. W każdym, zróżnicowanym tematycznie rozdziale można odnaleźć dokładny opis studiów przypadków

poddanych w danej części analizie, w postaci porządkujących opis, ujednoczonych tabel zawierających opisy zgłoszone przez uczelnię. W tabelach dokonano niewielkich korekt redakcyjnych w celu zachowania uniformizacji, przejrzystości i logiki tekstu.

W dalszej części tego katalogu omówiona zostanie nieco szerzej charakterystyka uczelni jako społeczności uczących się oraz zaprezentowane zostaną bariery uznane przez uczelnie za wpływające na możliwość rozwiązania problemów, jakie napotykają w realizacji praktyki zrównoważonego rozwoju.

Myśląc o problemach i barierach w realizacji i wdrażaniu celów zrównoważonego rozwoju, można rozważyć między innymi następujące kategorie:

- Bariery ekonomiczne, polegające na braku wystarczających środków finansowych na realizację projektów zrównoważonego rozwoju, oraz nierówności ekonomiczne między krajami i regionami – stanowią poważne wyzwania. Kosztowne inwestycje w technologie zielone, które są niezbędne do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, dodatkowo utrudniają proces wdrażania.
- Bariery społeczne, które można zdefiniować jako niski poziom świadomości społecznej na temat znaczenia zrównoważonego rozwoju, oraz nierówności społeczne – prowadzą do wykluczenia pewnych grup społecznych z procesów decyzyjnych. Brak edukacji i szkoleń w zakresie zrównoważonego rozwoju ogranicza możliwości implementacji niezbędnych działań.
- Bariery polityczne, takie jak brak spójnych polityk i strategii na poziomie krajowym i międzynarodowym, oraz polityczne niestabilności. Dodatkowo brak zaangażowania rządów w realizację celów zrównoważonego rozwoju utrudnia długoterminowe planowanie i realizację tych celów.

- Bariery technologiczne związane ze zróżnicowanym rozwojem regionalnym i niskim poziomem dostępu do nowoczesnych technologii w krajach rozwijających się oraz brak infrastruktury niezbędnej do wdrażania innowacyjnych rozwiązań technologicznych. Szybkie tempo zmian technologicznych wymaga ciągłego dostosowywania i inwestowania, co również stanowi wyzwanie.
- Bariery środowiskowe, polegające na obecnej i postępującej degradacji środowiska naturalnego, oraz zmiany klimatyczne, które wpływają na dostępność zasobów naturalnych, utrudniają osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju. Brak skutecznych działań w zakresie ochrony bioróżnorodności dodatkowo pogłębia te problemy.

Na podstawie zgłoszonych przez uczelnie problemów i barier można wyłonić podobne kategorie jak te ogólnoswiatowe.

Do barier ekonomicznych uczelnie zaliczyły: ograniczone środki finansowe na realizację zadania, zawężające możliwości jego realizacji; brak środków finansowych, który wpływa na ograniczenie tematyki projektów oraz konieczność rozliczenia określonej liczby godzin w ramach pensum dydaktycznego przez nauczycieli prowadzących grupy studentów. Poza tym ograniczone zasoby finansowe na realizację szkoleń uniemożliwiają wygospodarowanie dodatkowego czasu na szkolenia, a ograniczenia finansowe i organizacyjne utrudniają realizację przedsięwzięć.

Do problemów i barier, które można uznać za społeczne, biorące udział w badaniach uczelnie zgłosiły: brak świadomości niektórych wykładowców akademickich, jak może funkcjonować student oraz doktorant z niepełnosprawnością wzroku; mentalność ludzi oraz ich przyzwyczajenia, szczególnie na początkowych etapach zmian; brak wiedzy na temat wpływu zachowań w zakresie zużycia

energii na środowisko i klimat; opór przed zmianą nawyków i postaw; małą liczbę prac aplikacyjnych zgłaszanych do konkursów; brak motywacji pracowników do ciągłego rozwoju naukowego i społecznej odpowiedzialności nauki; niską świadomość młodych pracowników nauki i doktorantów w zakresie potrzeby rozwoju od początku kariery zawodowej; brak wiedzy pracowników związanej z wykorzystaniem wyników swojej pracy (np. komercjalizacja badań, patentowanie); brak wiedzy na temat ochrony praw autorskich; niedostateczną promocję działań podejmowanych w obszarze społecznej odpowiedzialności.

Do problemów politycznych można zaliczyć zgłoszone przez uczelnie: niedostosowanie przepisów krajowych do specyfiki wspólnych, interdyscyplinarnych studiów międzynarodowych; różnice w strukturze finansowania uczelni; ograniczenia programu Erasmus+.

Do problemów technologicznych uczelnie zaliczały natomiast: brak umiejętności cyfrowych wśród części kadry i studentów oraz ograniczenia technologiczne utrudniające wdrożenie nowych rozwiązań.

Środowiskowe problemy zgłaszane przez uczelnie dotyczyły ograniczonej wiedzy na temat wpływu zużycia energii na środowisko oraz niewystarczającej edukacji w zakresie problematyki zrównoważonego rozwoju.

Do czynników instytucjonalnych można zaliczyć: zgłoszenie konieczności promowania i cyklicznego przypominania społeczności akademickiej o powołanym zespole i jego działaniach; dodatkowe koszty związane ze szkoleniem zespołu i właściwy dobór kadry; eliminację barier architektonicznych; konieczność poszukiwania sponsorów wspierających organizowane wydarzenia; kształt oraz powierzchnię nośną dachu gmachu uczelni; brak kompleksowego rozwiązania

dla całej społeczności akademickiej; trudność w ułożeniu harmonogramu działań projektowych dostosowanego do indywidualnych potrzeb uczestników; brak systemu doradztwa oraz nadmierną biurokracją; brak zrozumienia problemu wśród decydentów i w społeczeństwie; konieczność ciągłego dostosowywania się do zmieniających się przepisów i regulacji.

Należy jednakże zauważyć, że pomimo identyfikacji tych dość istotnych barier i przeszkód, wskazane przez uczelnie studia przypadku są pewnego rodzaju drogowskazem i podzieleniem się tzw. best practice, które pozwoliły na przewyższanie problemów w implementacji celów zrównoważonego rozwoju. Pokonywanie barier, konfliktów (Kožuch 2020) czy innych problemów jest charakterystyczne dla organizacji uczących się, za jakie można uznać uczelnie wyższe (por. Piotrowska et al., 2013).

BIBLIOGRAFIA

Cudowska, A. (2018). „Kultura szkoły stymulująca kształtowanie uczącej się wspólnoty”. *Kultura i Edukacja*, 3, s. 129–141.

Knud I. (2006). „Trzy wymiary uczenia się. Poznawcze, emocjonalne i społeczne ramy współczesnej teorii uczenia się”. Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji.

Kožuch M. (2020). „Uniwersytet jako organizacja ucząca się w obszarze rozwiązywania konfliktów”. Kraków: Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie. <https://ruj.uj.edu.pl/server/api/core/bitstreams/511b3524-12e1-48f1-986f-a0644e592b8e/content>

Mikołajewska, B. (1999). „Zjawisko wspólnoty”. New Haven: The Lintons` Video Press.

Piotrowska L., Lachowicz I., Kazimierska I. (2013). „Idea organizacji uczącej się. Kluczowe założenia”. Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji.

Tönnies, F. (2008). „Wspólnota i stowarzyszenie: rozprawa o komunizmie i socjalizmie jako empirycznych formach kultury”. Przeł. M. Łukasiewicz. Wstęp do wyd. polskiego J. Szacki. Warszawa: PWN.

Partnerstwo na rzecz celów

CASE STUDY 1

Nazwa uczelni Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Typ uczelni publiczna

Strona www www.uek.krakow.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

5. Realizować projekty wdrażające zasady społecznej odpowiedzialności, w szczególności dotyczące zarządzania różnorodnością w miejscu pracy, wolontariatu pracowniczego, promocji zasad etyki, współpracy międzysektorowej, marketingu społecznie zaangażowanego.
2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.
7. Rozwijać współpracę międzyuczelnianą, krajową i międzynarodową, umożliwiającą adaptację i wzmacnianie najlepszych praktyk w zakresie społecznej odpowiedzialności uczelni.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study UEK Odpowiedzialny

Przedstawienie problemu case study

Problemem było nie tylko kształtowanie postaw społecznych i obywatelskich sprzyjających budowaniu wspólnoty, odpowiedzialności i otwartości, jak również wrażliwości społecznej i kultury pracy w uniwersytecie, ale także wdrożenie zasad społecznej odpowiedzialności, zarządzania różnorodnością i zrównoważonego rozwoju w uniwersytecie. Stąd pomysł na stworzenie projektu „UEK Odpowiedzialny”, który ma na celu utworzenie platformy współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi (w skali lokalnej, krajowej i międzynarodowej) oraz wzmocnienie najlepszych praktyk w zakresie społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju uniwersytetu.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

- Stworzono ogólnouczelniany system jednostek i projektów, łączący pracowników, studentów i doktorantów, odpowiadający na potrzebę wspólnych działań społeczności akademickiej.
- Powołano Zespół ds. Rozwoju Społecznego i Ekologicznego, koordynujący, inicjujący i organizujący działania i dokumenty strategiczne z zakresu społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju UEK.
- Stworzono projekt „UEK Odpowiedzialny”, który inicjuje, promuje i wspiera działania z zakresu promowania idei społecznej odpowiedzialności, zrównoważonego rozwoju, różnorodności, zielonego kampusu i dialogu obywatelskiego, jednocząc pracowników, studentów i doktorantów z wszystkich kolegiów.
- Powołano Pełnomocnika i Komisję ds. Równego Traktowania oraz przyjęto Plan Równości Płci.
- Dokonano rewizji wszystkich dokumentów, procedur i procesów związanych z odpowiedzialnością i etyką.
- Powstała strona internetowa <https://odpowiedzialny.uek.krakow.pl> oraz stworzono system mierzenia i raportowania inicjatyw.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

W ramach projektu UEK Odpowiedzialny realizowane są 4 programy:

1. UEK Pomaga – działania na rzecz pracowników, zbiórki charytatywne, działania edukacyjne.
2. UEK Sztuka – wydarzenia kulturalne: koncerty, przedstawienia teatralne, wystawy i wernisaże, które budują postawy dialogu, odpowiedzialności, wrażliwości na sztukę.
3. UEK Ekologia – program kształtuje świadomość ekologiczną i nowe nawyki poprzez popularyzację i wdrażanie rozwiązań proekologicznych poprzez cykliczne wydarzenia i wprowadzanie rozwiązań proekologicznych na kampusie.
4. UEK Aktywność obywatelska – uczestnictwo w rozwoju społecznym i budowanie gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach poprzez organizowanie publicznych debat na ważne tematy społeczne.

Wykaz działań znajduje się na stronie: <https://odpowiedzialny.uek.krakow.pl>

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Realizacja czterech komponentów w ramach projektu „UEK Odpowiedzialny” przynosi wielorakie korzyści dla uczelni i jej otoczenia, wpływając bezpośrednio na ich zrównoważony rozwój. Wprowadzane są nowe rozwiązania na kampusie oraz organizowane liczne inicjatywy dla pracowników, studentów i doktorantów. Podejmowane działania mają ogromny walor edukacyjny, wpływając również na postawy, gdyż pracownicy, studenci i doktoranci nie tylko są beneficjentami, lecz także inicjują i organizują działania, stając się ambasadorami zrównoważonego rozwoju. Poprzez liczne działania wdrożeniowe, panele dyskusyjne, warsztaty, konkursy UEK stara się edukować i zmieniać postawy swoich interesariuszy, zapraszając ich do uczestnictwa w platformie wymiany wiedzy i doświadczeń.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

Kluczowymi elementami projektu są:

- konsultacje z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi;
- stałe zbieranie informacji zwrotnej od uczestników przedsięwzięć oraz mierzenie efektów podejmowanych działań;
- szeroko zakrojona współpraca wielu podmiotów (zarówno jednostek w uczelni, jak i podmiotów zewnętrznych);
- utworzenie strony internetowej zbierającej informacje na temat wszystkich przedsięwzięć;
- regularne raportowanie wyników;
- strategiczne podejście uczelni do zrównoważonego rozwoju.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Głównymi wyzwaniami w realizacji podjętych działań w ramach projektu „UEK Odpowiedzialny” jest zainteresowanie studentów udziałem w wydarzeniach (większość studentów podejmuje pracę w trakcie studiów w UEK i nie ma czasu na udział w wydarzeniach uczelnianych) oraz konieczność poszukiwania sponsorów wspierających organizowane wydarzenia.

Rekomendacje i zalecenia

1. Rozszerzenie kompetencji Zespołu ds. Rozwoju Społecznego i Ekologicznego.
2. Zwiększenie budżetu na działania związane ze zrównoważonym rozwojem.
3. Pozyskanie strategicznych sponsorów do stałej współpracy.
4. Regularne badanie efektów działań, aby skierować wysiłki na wydarzenia przynoszące najlepsze efekty dla społeczności akademickiej.
5. Regularne raportowanie.

CASE STUDY 2

Nazwa uczelni   **Uniwersytet Łódzki**

Typ uczelni   publiczna

Strona www   www.uni.lodz.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

6. Podejmować badania naukowe i prace wdrożeniowe, które w ramach partnerstwa z innymi ośrodkami akademickimi z całego świata, sektorem przedsiębiorstw, administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi przyczyniać się mogą do rozwiązywania istotnych problemów społecznych.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł *case study*

Science Hub UŁ

Przedstawienie problemu *case study*

Problem główny dotyczył braku modelowego sposobu sieciowania pracowników, studentów i partnerów zewnętrznych, którzy wspólnie podejmowaliby się rozwiązywania naukowych problemów wdrożeniowych, odpowiadających na konkretne potrzeby partnerów zewnętrznych (firm, instytucji publicznych i organizacji trzeciego sektora). Problem ograniczał rozwój zarówno uczelni, jak i studentów przez utrudnioną współpracę interdyscyplinarną i międzysektorową. Wpływały na to również problemy szczegółowe:

- brak jednego punktu kontaktowego w UŁ dla osób zainteresowanych współpracą w zakresie naukowych projektów wdrożeniowych;
- brak mechanizmu łączenia partnerów zewnętrznych z właściwymi ekspertami uczelni i studentami;
- brak odpowiednich narzędzi do wspierania procesu współpracy (takich jak szkolenia, wsparcie prawno-formalne, doradztwo);
- brak systemu monitorowania wpływu podejmowanych działań na otoczenie.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

W trakcie analizy problemu *case study* przyjrano się podobnym studiom przypadku z uczelni zagranicznych, co pokazało wiele innych, możliwych do implementacji rozwiązań. Wśród wyróżnionych rozwiązań znajdują się te o charakterze centralnym (np. ogólnouczelniana jednostka koordynująca współpracę z otoczeniem w zakresie realizacji trójstronnych projektów wdrożeniowych), o charakterze zdecentralizowanym (np. wydziałowe centra współpracy), rozwiązania hybrydowe (np. międzywydziałowe centra współpracy skupiające projekty w poszczególnych dziedzinach – humanistyce, naukach społecznych, przyrodniczych czy ścisłych itd.) oraz inne rozwiązania takie jak Science Shops, centra innowacji i kooperacji, które oferują miejsce spotkań, systemowego networkingu oraz stałego dialogu pomiędzy przedstawicielami społeczności akademickiej z partnerami zewnętrznymi.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Science Hub (SH) jest ogólnouczelnianą inicjatywą wspierającą społeczność akademicką UŁ w realizacji wdrożeniowych projektów naukowych, wzmacniającą środki wdrażania i ożywiająca globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju. Wyróżnia się kompleksowym modelem działania: gromadzi zgłoszenia potrzeb i wyzwań naukowych o charakterze aplikacyjnym, sieciuje (duża rola wydziałowych ambasadorów SH), inicjuje i wspiera współpracę między studium, opiekunami naukowymi, instytucjami partnerskimi oraz monitoruje wpływ działań na otoczenie. Dowody:

- W 2023 r. podpisano 40 umów o współpracy trójstronnej, mającej na celu opracowanie rozwiązań dla problemów zgłoszonych przez instytucje i przedsiębiorców.
- Raporty wszystkich 40 zrealizowanych projektów potwierdzają zadowolenie partnerów z wypracowanych rezultatów; 12 projektów uzyskało dodatkowe finansowanie od partnerów zewnętrznych na kwotę ponad 500 000 zł.
- Wyniki ewaluacji wskazują na 92% poziom satysfakcji studentów z udziału w inicjatywie oraz 83,3% satysfakcji opiekunów.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Projekty realizowane w ramach SH są prowadzone jako część procesu dydaktycznego, np. jako komponent zajęć, praktyk czy prac dyplomowych. Mogą też być podejmowane w ramach prac realizowanych dodatkowo, np. przez koła naukowe.

Administracja uczelni włączona w realizację działań SH obejmuje władze uczelni na szczeblu centralnym i wydziałowym, Centrum Promocji i PR, Centrum Współpracy z Otoczeniem, Centrum Transferu Technologii, Centrum Nauki, dziekanaty poszczególnych wydziałów, Dział Kadr, Księgowość, Zespół Radców Prawnych, Fundację UŁ.

Zrównoważony rozwój jest jednym z kluczowych wyzwań, które znajduje swoje odbicie w Strategii UŁ na lata 2021-2030: „UŁ wspiera (...) działania służące umacnianiu społecznej odpowiedzialności, kształtujące wrażliwość społeczną i utrwalające idee zrównoważonego rozwoju” oraz w wartościach UŁ: „Uniwersytet Łódzki uprawia rzetelną i odpowiedzialną naukę. »Dobra robota« kształtuje podstawy dla zrównoważonego rozwoju i angażuje społeczność”.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

Opracowano:

- regulamin i przeprowadzono ogólnouczelniany otwarty konkurs na projekty trójstronne;
- zestaw niezbędnych dokumentów formalnych do zawiązania współpracy, tj. trójstronną umowę o współpracy oraz umowę o zachowaniu poufności;
- zestaw zaświadczeń dla stron zaangażowanych w projekty trójstronne;
- wzór wpisu do suplementu do dyplomu odnotowujący udział studentów w projekcie.

Materiały: <https://www.sciencehub.uni.lodz.pl/konkurs>

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Możliwe bariery instytucjonalne obejmują: brak dostatecznego finansowania, wsparcia administracyjnego i poparcia ze strony władz uczelni, nadmierną biurokrację, brak systemu doradztwa oraz niedostateczne wsparcie i promocję inicjatywy.

Możliwe bariery po stronie uczestników to: brak motywacji, czasu, kontaktów oraz wiedzy na temat możliwości uzyskania wsparcia, brak zrozumienia korzyści czy też odpowiednich kompetencji.

Rekomendacje i zalecenia

1. Odpowiednie do zdiagnozowanych potrzeb szkolenia studentów, opiekunów, partnerów zewnętrznych, ambasaderek i ambasadorów SH.
2. Szeroka promocja modelu działania, możliwości, korzyści i efektów współpracy w ramach SH w uczelni oraz wśród potencjalnych partnerów projektów trójstronnych.
3. Systemowe gromadzenie efektów wpływu na otoczenie.

CASE STUDY 3

Nazwa uczelni Politechnika Wroclawska

Typ uczelni publiczna

Strona www www.pwr.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

9. Zapewniać przejrzystość prowadzonej przez uczelnię działalności poprzez m.in. mierzenie rezultatów, promowanie i upowszechnianie dorobku oraz wskazanie osoby lub zespołu koordynującego te działania.
11. Prowadzić dialog z interesariuszami na temat priorytetów polityki społecznej odpowiedzialności uczelni oraz informować o jej rezultatach.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study **Zwiększanie świadomości społecznej odpowiedzialności wśród wspólnoty akademickiej**

Przedstawienie problemu case study

Działania uczelni (PWr) jako jednostki zatrudniającej blisko 5000 pracowników, kształcącej ponad 20 000 studentów i studentek oraz blisko 1000 doktorantów i doktorantek, funkcjonujących w ramach kilkunastu wydziałów, bywają rozproszone. Dotyczy to również tych inicjatyw z zakresu społecznej odpowiedzialności, które wpływają na kształtowanie świadomości społecznej odpowiedzialności uczelni i zrównoważonego rozwoju. Trudności we wdrożeniu DSOU można upatrywać w obiektywnych przeszkodach, takich jak znajdowanie miejsca i czasu do dyskusji oraz zdefiniowanie struktur i realizacji wspólnych celów.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

Jednym z pierwszych kroków (4 lata po podpisaniu DSOU) było utworzenie Zespołu ds. Społecznej Odpowiedzialności Uczelni. Następnie zostały powołane przez Rektora: Centrum Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Klimatu oraz Zespół ds. Polityki Równościowej uczelni. Realizacja działań prowadzona przez te jednostki ma się przenikać, a nie powielać, stąd też duży nacisk kładzie się na wsparcie wyrażane w konkretnych działaniach. Przykładem mogą być drobne, ale ważne aktywności, jak promocja wydarzeń zaprzyjaźnionej grupy, innym razem uczestniczenie czy współorganizowanie wydarzeń ogólnouczelnianych.

Podnoszeniu świadomości z zakresu społecznej odpowiedzialności sprzyja również organizowanie spotkań dla wspólnoty akademickiej oraz przygotowanie materiałów systematyzujących działalność uczelni w tym zakresie.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Trudno jest mówić o najlepszym czy najbardziej skutecznym rozwiązaniu. Co sprzyja zwiększaniu społecznej odpowiedzialności wśród wspólnoty? Konkretnie działania, czyli dobre praktyki. Bez względu na to, jak zmieniała się struktura uczelni w tym zakresie, czy istniały zespoły i pełnomocnicy(czki), wspólnota zawsze angażowała się w akcje społeczne. Zmiany dotyczą raportowania tych aktywności. Raportowanie przeprowadzono po raz pierwszy w formie raportu SOU, którego zadaniem była nie tylko ewidencja czy klasyfikacja dobrych praktyk, ale także identyfikacja luk oraz obszarów wymagających większej intensywności. Kolejnym celem jego przygotowania było wyznaczenie trendów. Powodzeniem zakończyła się próba centralizacji, czyli stworzenie zespołów, które z jednej strony były niezależne, a z drugiej pozostawały w relacji.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Realizacja praktyki to element zrównoważonego kampusu – podnoszenie świadomości poprzez zadania inicjowane przez różnorodne zespoły, ale również wspieranie i propagowanie rozwiązań innych grup i jednostek związanych z Politechniką. Finalnie, inwentaryzacja dobrych praktyk służy świadomemu monitorowaniu działań uczelni, co pozwala na prowadzenie dialogu z interesariuszami i kształtowanie polityki społecznej odpowiedzialności.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

Wśród materiałów znalazły się teksty promocyjne, raporty oraz plany społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju uczelni europejskich, również tych na terenie Polski. Łącznie przeszledzono kilkaset stron internetowych uniwersytetów oraz śledzono literaturę dotyczącą zmian w realizacji konkretnych aktywności z zakresu SOU i zrównoważonego rozwoju w szkołach wyższych.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Niestety, nadal część społeczności nie jest zainteresowana praktykami z zakresu społecznej odpowiedzialności, bagatelizując znaczenie idei zrównoważonego rozwoju. Są wydziały, które marginalizują temat społecznej odpowiedzialności w ofercie edukacyjnej. Brak wiedzy z tego zakresu na etapie studiów spowalnia tempo zmian i zaangażowanie w nowe inicjatywy SOU.

Rekomendacje i zalecenia

1. Organizowanie i promowanie wydarzeń, akcji i inicjatyw we wszystkich obszarach społecznej odpowiedzialności.
2. Wykształcenie zwyczaju systematycznych spotkań grup zajmujących się tematyką społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju (burza mózgów).
3. Zapraszanie do dyskusji gości spoza macierzystej jednostki.

Podsumowanie, refleksje i wnioski

Partnerstwo jako synergia współkreująca przyszłość

Inna Khovrak

Współczesne uczelnie odgrywają kluczową rolę nie tylko w kształceniu młodych ludzi, ale także w kształtowaniu postaw społecznych i promowaniu idei zrównoważonego rozwoju. Partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju staje się nieodzownym elementem ich działalności, integrującym interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Badania nad tym tematem nabierają szczególnego znaczenia w kontekście współczesnych wyzwań środowiskowych, społecznych i ekonomicznych.

Analiza trzech różnych studiów przypadków pokazuje zarówno podobieństwa, jak i różnice w podejściach uczelni do partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju. **Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie** (UEK), poprzez projekt „UEK Odpowiedzialny”, koncentruje się na integracji społecznej odpowiedzialności oraz zrównoważonego rozwoju w strukturze uniwersytetu, wspierając inicjatywy

zarówno na poziomie lokalnym, krajowym, jak i międzynarodowym. Przykłady takich inicjatyw obejmują: UEK Pomaga, UEK Sztuka, UEK Ekologia oraz UEK Aktywność obywatelska, które angażują zarówno studentów, jak i pracowników w działania na rzecz społeczności akademickiej i lokalnej.

Uniwersytet Łódzki (UŁ) poprzez Science Hub skupia się na rozwijaniu współpracy między uczelnią a partnerami zewnętrznymi w celu rozwiązywania konkretnych problemów aplikacyjnych zgłaszanych przez instytucje i przedsiębiorstwa. Program ten nie tylko integruje społeczność akademicką, ale także generuje znaczące wsparcie finansowe na realizację projektów, co potwierdza wysoką satysfakcję partnerów z wyników współpracy.

Politechnika Wroclawska (PWwr) natomiast koncentruje się na podnoszeniu świadomości społecznej odpowiedzialności poprzez wewnętrzne struktury, takie jak Zespół

ds. Polityki Równościowej oraz Centrum Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Klimatu. Działania podejmowane w ramach tych struktur nie tylko integrują społeczność akademicką, ale także systematycznie oceniają wpływ na otoczenie i efektywność.

Studia przypadków uczelni UEK, UŁ i PWr ukazują różnorodne podejścia do realizacji partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju. Jednak każda z nich angażuje się w rozwój społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju, co przyczynia się do wzmocnienia relacji z otoczeniem i zwiększenia efektywności działań

akademickich. Kluczowe elementy sukcesu obejmują klarowną strategię, integrację działań z różnymi interesariuszami oraz systematyczne monitorowanie i raportowanie efektów. Istotnym aspektem jest również rozwój kompetencji wśród społeczności akademickiej oraz promowanie świadomości zrównoważonego rozwoju poprzez działania edukacyjne i praktyczne.

Wyniki badań naukowych oraz analiza doświadczeń uczelni pozwalają na sformułowanie rekomendacji dotyczących tworzenia partnerstw oraz uogólnienie roli i znaczenia partnerstw dla zrównoważonego rozwoju.

Rekomendacje dotyczące tworzenia partnerstw:

■ Tworzenie platform współpracy

Utworzenie platform współpracy, które integrują różne uczelnie oraz sektory zewnętrzne, jest kluczowe dla rozwijania zrównoważonych strategii rozwoju. Takie inicjatywy powinny wspierać wymianę wiedzy, innowacyjnych rozwiązań oraz najlepszych praktyk w obszarze zrównoważonego rozwoju, umożliwiając synergiczne efekty działania.

■ Rozwój trwałych relacji

Budowanie długoterminowych relacji partnerskich opartych na solidnych podstawach akademickich i praktycznych jest kluczowe dla efektywnego osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju. Regularne spotkania, warsztaty oraz wspólne projekty badawcze i edukacyjne mogą wzmocnić tę współpracę.

■ Współpraca międzysektorowa

Zachęcanie do interdyscyplinarnej współpracy pomiędzy uczelniami a sektorem prywatnym, administracją publiczną oraz organizacjami pozarządowymi jest kluczowe dla integracji różnorodnych perspektyw i zasobów w celu skutecznego rozwiązywania problemów zrównoważonego rozwoju.

■ Znaczenie lokalnych partnerstw

Promowanie partnerstw lokalnych, ściśle powiązanych z potrzebami i specyfiką społeczności lokalnych, może wspierać inicjatywy mające na celu zrównoważony rozwój regionalny, ochronę środowiska oraz włączenie społeczne.

■ Promowanie partnerstw transgranicznych

Inicjowanie międzynarodowych partnerstw badawczych i edukacyjnych może prowadzić do globalnej wymiany wiedzy i doświadczeń w dziedzinie zrównoważonego rozwoju, przyczyniając się do adaptacji najlepszych praktyk na różnych skalach geograficznych.

DSOU zasada nr 6: prowadzenie w partnerstwach badań naukowych i prac wdrożeniowych, które mogą przyczynić się do rozwiązywania istotnych problemów społecznych.

Znaczenie i rola partnerstw dla zrównoważonego rozwoju:

Dywersyfikacja perspektyw

Partnerstwa umożliwiają integrowanie różnorodnych perspektyw naukowych, technologicznych i praktycznych w procesach rozwoju zrównoważonego, co może prowadzić do bardziej wszechstronnych i skutecznych rozwiązań.

Skalowanie innowacji

Partnerstwa sprzyjają skalowaniu innowacyjnych rozwiązań zrównoważonego rozwoju poprzez wspólne inwestowanie w badania i rozwój technologii oraz wspieranie transferu wiedzy między sektorami.

Współtworzenie wiedzy

Współpraca pomiędzy uczelniami oraz sektorem prywatnym i publicznym jest niezbędna do efektywnego współtworzenia nowej wiedzy i technologii, które mogą być stosowane w praktyce dla dobra społeczności lokalnych i globalnych.

Edukacja i mobilizacja społeczna

Partnerstwa mogą pełnić kluczową rolę w edukacji społecznej i mobilizacji na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez integrację edukacji akademickiej z praktyką oraz zaangażowanie społeczności lokalnych

w realizację projektów o wysokim potencjale transformacyjnym.

Efektywność zasobów

Partnerstwa pozwalają na efektywne wykorzystanie zasobów finansowych, ludzkich i technologicznych, co jest kluczowe dla realizacji ambitnych projektów zrównoważonego rozwoju, wymagających zintegrowanego podejścia i szerokiego zakresu kompetencji.

Podsumowując, partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju staje się nie tylko narzędziem integracji i rozwoju wspólnoty uczelni, ale również skutecznym mechanizmem wspierającym osiągnięcie globalnych celów zrównoważonego rozwoju przy jednoczesnym generowaniu wartości dla społeczności akademickiej i jej partnerów zewnętrznych. Skuteczna współpraca jest kluczowa dla osiągnięcia synergii, innowacji oraz zrównoważonego rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i globalnym. Budowanie trwałych relacji partnerskich, promowanie innowacyjnych rozwiązań oraz efektywne wykorzystanie zasobów są niezbędne dla osiągnięcia długofalowego wpływu na rozwój społeczności i ochronę środowiska.

Wartości - równość, różnorodność, tolerancja i szacunek

CASE STUDY 4

Nazwa uczelni   **Warszawski Uniwersytet Medyczny**

Typ uczelni   publiczna

Strona www   www.wum.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

3. Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować i chronić prawa człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia;
5. Realizować projekty wdrażające zasady społecznej odpowiedzialności, w szczególności dotyczące zarządzania różnorodnością w miejscu pracy, wolontariatu pracowniczego, promocji zasad etyki, współpracy międzysektorowej, marketingu społecznie zaangażowanego.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study   **Festiwal Różnorodności Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego**

Przedstawienie problemu case study

WUM to duża i wielokulturowa społeczność, współtworzona przez prawie 800 zagranicznych studentów z 70 krajów świata, co jest wyzwaniem w codziennym funkcjonowaniu uczelni. W 2024 r. Warszawski Uniwersytet Medyczny (WUM) został Sygnatariuszem Karty Różnorodności, która zobowiązuje do stosowania idei poszanowania różnorodności ze względu m.in. na płeć, wiek, rasę, narodowość oraz do wprowadzenia polityki równego traktowania i strategicznego zarządzania różnorodnością. W myśl tej idei WUM był organizatorem Festiwalu Różnorodności WUM (<https://www.wum.edu.pl/wielkie-swieto-roznorodnosci>), którego celem było promowanie różnorodności i inkluzywności. Hasłem przewodnim Festiwalu było: Różnorodność nie wyklucza jedności, bo jesteśmy jednością. To społeczność akademicka tworząca projekt Diversity x WUM, przy wsparciu studentów z IFMSA-Poland Oddział Warszawa, przez kilka miesięcy łączyła naukę z organizacją festiwalu – tak, aby było różnorodnie, radośnie i inspirująco.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

Wdrażanie Karty Różnorodności skutkowało organizacją Festiwalu Różnorodności WUM (<https://www.wum.edu.pl/tak-swietowalismy-na-festiwalu-roznorodnosc-wum>), który na stałe wpisał się w kalendarz wydarzeń WUM.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Projekt Diversity x WUM powstał, aby pielęgnować różnorodność oraz umożliwić nawiązywanie międzykulturowych przyjaźni. Organizatorem Festiwalu jest Diversity x WUM, IFMSA-Poland Oddział Warszawa, w tym studenci WUM z różnych stron świata, natomiast patronat honorowy nad wydarzeniem objął Jego Magnificencja Rektor. Propozycja działań jest swoistą odpowiedzią na potrzeby społeczności akademickiej, w tym studentów WUM.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Podjęte działania stanowią istotny element edukacyjnego, jak i zrównoważonego kampusu, przybliżając społeczności akademickiej kulturę, tradycję, religię i kuchnię. 18 maja, w słoneczne sobotnie popołudnie, Kampus Banacha tętnił życiem. Odwiedzający przybyli tłumnie i mieli okazję odbyć niesamowitą podróż – artystyczną, kulturową i kulinarną – do dalekich miejsc. W specjalnie przygotowanym miasteczku namiotowym swoją kulturę i tradycje zaprezentowali studenci z 15 krajów: Korei Południowej, Peru, Malezji, Tajwanu, Ukrainy, Iranu, Indii, Haiti, Syrii, Rwandy, Burundi, Palestyny, Pakistanu, Libanu, Turcji. W przyszłości w ramach działalności społecznie odpowiedzialnej WUM planuje wdrożyć fakultety Wielokulturowość i komunikacja wielopokoleniowa dla studentów wszystkich kierunków kształcenia.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

Doświadczenia zarówno społeczności akademickiej, jak również studentów z 70 krajów świata sprawiły, że Festiwal (<https://www.wum.edu.pl/node/18396>) cieszył się olbrzymią popularnością wśród społeczności akademickiej. W uroczystych obchodach Festiwalu brali udział również zaproszeni ambasadorowie różnych krajów świata: ambasador Państwa Palestyny, ambasador Syrii, dyrektor Koreańskiego Centrum Kultury, dyplomaci z Ambasady Indii oraz z Ambasady Rwandy, a także prezes Indo-Polish Chamber of Commerce & Industry.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Organizator nie zgłaszał barier, które miałyby wymierny negatywny wpływ na efekt końcowy.

Rekomendacje i zalecenia

Wdrożenie zajęć fakultatywnych przedmiotu Wielokulturowość i komunikacja wielopokoleniowa w cykl kształcenia studentów wszystkich kierunków na WUM.

CASE STUDY 5

Nazwa uczelni Uniwersytet Gdański

Typ uczelni publiczna

Strona www www.ug.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

3. Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować i chronić prawa człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study Włączenie perspektywy płci do treści badawczych

Przedstawienie problemu case study

Problemem głównym był brak włączania perspektywy płci w badaniach, nauczaniu i publikacjach.

Płeć odgrywa rolę w wielu momentach realizacji kariery naukowej w świecie akademickim i w prowadzeniu badań. Mechanizmy stereotypizacji ze względu na płeć nie są często zauważalne. Nieuwzględnianie płci jako zmiennej głównej lub kontrolowanej w badaniach skutkuje ich niższą rzetelnością i brakiem możliwości generalizowania wyników na całą populację – często stawiając pytania badawcze lub analizując wyniki nie uwzględniamy różnic między kobietami i mężczyznami wynikających zarówno z funkcjonowania biologicznego, jak i z różnic kulturowych. W rezultacie w badaniach powielane są stereotypy dotyczące płci lub rozwiązania wypracowywane w ramach badań nie uwzględniają istotnych konsekwencji dla życia kobiet i mężczyzn, jakie wynikają z samego istnienia kategorii płci.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

W ramach realizowanego w Uniwersytecie Gdańskim projektu EU Horyzont 2020 Modifying Institutions by Developing Gender Equality Plans (MINDtheGEPs) podejmowanych było i jest wiele działań mających na celu realizację założeń polityki równości płci w uczelni, określonych w Planie wdrażania polityki równości płci w Uniwersytecie Gdańskim. Działania równościowe na lata 2022–2023.

Jednym z działań projektu było i jest przyznawanie dorocznych nagród za najwyższą ocenioną pracę magisterską i rozprawę doktorską włączającą aspekt płci do badań naukowych.

Po raz pierwszy przyznano nagrody w 2022 r. We wrześniu 2022 r. ogłoszono nabór kandydatek i kandydatów do pierwszej edycji konkursu. O nagrodę mogły ubiegać się osoby, którym nadano tytuł magistra lub stopień doktora w Uniwersytecie Gdańskim w latach 2021–2022.

W 2023 r. formuła konkursu została poszerzona i można było zgłaszać prace magisterskie i doktorskie oddzielnie z dwóch obszarów: nauk społecznych i humanistycznych oraz nauk ścisłych i przyrodniczych. W efekcie jury przyznało dwie nagrody za prace magisterskie (po jednej z każdego obszaru) i dwie za prace doktorskie (po jednej z każdego obszaru). Nagrody przyznane w każdej z kategorii w roku 2023 wynosiły odpowiednio 2000 zł za prace magisterskie i 3000 zł za prace doktorskie.

Szczegółowe zasady konkursu podane są w Regulaminie Nagrody „Włączam płęć do badań”.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

W 2023 r. do konkursu zgłoszono dwanaście prac z pięciu wydziałów uczelni: Wydziału Nauk Społecznych, Wydziału Filologicznego, Wydziału Zarządzania, Wydziału Biologii oraz Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii. Członkowie i członkinie komisji z uznaniem wyrażali się o wszystkich zgłoszonych pracach. O ostatecznym wyniku konkursu „Włączam płęć do badań” zdecydowała innowacyjność podejmowanych badań i konsekwentne włączanie do nich perspektywy płci. Laureatów i laureatki wyłoniła komisja konkursowa w składzie: prof. dr hab. Krzysztof Bielawski (przewodniczący Komisji), prof. dr hab. Grzegorz Węgrzyn, dr hab. Natasza Kosakowska-Berezecka prof. UG, dr hab. Joanna Kruczalak-Jankowska prof. UG, dr Magdalena Żadkowska, mgr Marta Dziedzic (sekretarz Komisji).

Nagrodę za najwyższą ocenioną pracę magisterską z zakresu nauk humanistycznych i społecznych przyznano mgr Julii Wyrzykowskiej z Wydziału Nauk Społecznych UG za pracę „Wychowanie w rodzinie katolickiej a stosunek do własnej seksualności młodych kobiet”, przygotowaną pod kierunkiem dr hab. Doroty Rancew-Sikory, prof. UG.

Nagrodę za najwyższą ocenioną pracę magisterską z zakresu nauk ścisłych i przyrodniczych przyznano mgr Dominice Goik z Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii UG i GUMed za pracę „Wpływ interwałowego treningu o wysokiej intensywności na nabłonek oraz system immunologiczny w trakcie ciąży – analiza proteomiczna”, przygotowaną pod kierunkiem dr hab. Pauliny Czaplewskiej, prof. UG. Nagrodę za najwyższą ocenioną rozprawę doktorską z zakresu nauk społecznych i humanistycznych przyznano dr. Adamowi Konopce z Wydziału Filologicznego UG za pracę „Wokół regulacji urodzeń w PRL-u. Analiza w oparciu o podejście dyskursywno-historyczne”, przygotowaną pod kierunkiem dr hab. Doroty Rancew-Sikory, prof. UG.

Nagrodę za najwyżej ocenioną pracę doktorską z zakresu nauk ścisłych i przyrodniczych przyznano dr Patrycji Juchniewicz z Wydziału Biologii UG za pracę „Inaktywacja chromosomu X w zaburzeniach metabolizmu i u osób zdrowych”, przygotowaną pod kierunkiem dr hab. Joanny Jakóbkiewicz-Baneckiej, prof. UG oraz promotorki pomocniczej dr Ewy Piotrowskiej.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Realizacja praktyki jest elementem edukacyjnym, promowanym w ramach seminariów dyplomowych magisterskich, a także w ramach przygotowania prac doktorskich. Dodatkowo w ramach kursu oferowanego osobom studiującym w szkołach doktorskich pt. „Równość i równowaga w projektach badawczych” studenci i studentki mają możliwość pracy nad swoimi zagadnieniami badawczymi, tworząc projekty prac naukowych.

Ponadto osoby, które są odpowiedzialne za wspieranie procesu składania wniosków o granty naukowe na poziomie administracyjnym zostały przeszkolone w celu uwrażliwienia całego procesu formalnego i merytorycznego aplikowania o granty naukowe na kwestie płci.

Przedstawiana praktyka jest już stałym elementem praktyki służącej budowaniu zrównoważonego kampusu.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

■ REGULAMIN Konkursu „Włączam płęć do badań”: https://ug.edu.pl/pliki/mailling/20231109/2023_REGULAMIN_konkursu.pdf

■ Opis kursu:

Kurs: Równość i równowaga w projektach badawczych

Kurs przeznaczony jest dla wszystkich osób, które piszą wnioski o granty i realizują projekty badawcze, czyli dla osób, których praca ma charakter badawczy, naukowo-badawczy lub są na studiach doktoranckich.

- Zagadnienia i ćwiczenia przedstawione w kursie podniosą świadomość dotyczącą:
  - projektowania badań przy uwzględnieniu reguły dotyczącej wrażliwości na płęć zgodnie z oczekiwaniami Komisji Europejskiej;
  - aplikowania o granty włączające perspektywę płci do badań naukowych;
  - analizy danych z perspektywy płci w danym obszarze badawczym;
  - krytycznego czytania standardowych tekstów i informacji publikowanych w danym obszarze badawczym.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Ważnym czynnikiem sukcesu tego działania jest skuteczne promowanie konkursu w społeczności akademickiej oraz zadbanie o to, by konkurs był ogłoszony w październiku, tak by pozwolić na dopracowanie działań naukowych i samego wniosku.

Rekomendacje i zalecenia

Pomocne w realizacji tej praktyki są działania promujące w ramach szkół doktorskich oraz ogłoszenia na stronach wydziałowych dla studentek i studentów, pracownic i pracowników.

CASE STUDY 6

Nazwa uczelni Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

Typ uczelni publiczna

Strona www www.ujd.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study**Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study**

3. Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować i chronić prawa człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study Równość płci w UJD

Przedstawienie problemu case study

UJD podjął działania w zakresie wdrożenia Planu Równości Płci. Przyjęcie GEP ma w założeniu bezpośrednio zaimplementowanie równego traktowania wśród wszystkich pracowników oraz studentów bez względu na płeć, pochodzenie, wyznanie czy orientację seksualną. Wymagało to budowy i utrwalania kultury organizacyjnej uczelni, której jednym z filarów jest równość płci. Tego rodzaju działaniami zostali objęci wszyscy pracownicy oraz studenci, co wymagało dotarcia do dużej liczby osób w określonym czasie. Szczególne znaczenie w zakresie wzmocnienia pozytywnych postaw wobec różnorodności i równości odgrywają studenci jako osoby odpowiedzialne w przyszłości za budowę społeczeństwa opartego na zrównoważonym rozwoju. Plan przewiduje działania dla studentów, co wymagało upowszechnienia celów GEP w tej grupie, aby mogli świadomie uczestniczyć w budowie społeczności opartej na równości.

Prezentacja wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu	<p>Wypracowano kilka rozwiązań skierowanych do studentów/doktorantów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ wdrożenie tematyki równości płci do programów nauczania; ■ założenie profilu GEP w mediach społecznościowych (profil obserwowany w większości przez studentów UJD); ■ wykłady otwarte dla studentów wszystkich kierunków poświęcone założeniom równości i różnorodności; ■ organizacja w UJD Dni Różnorodności; ■ oferta PSW w zakresie równości i różnorodności, praw kobiet; ■ bezpośrednie spotkania koordynatorki wdrażania GEP ze studentami wszystkich kierunków w ramach spotkań informacyjnych oraz na zaproszenia w celu prezentacji działań.
Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania	<p>Wszystkie działania przyczyniły się do znacznego zwiększenia świadomości studentów/doktorantów i wiedzy o działaniach podejmowanych w ramach GEP. Najskuteczniejszym działaniem okazały się bezpośrednie spotkania ze studentami. Obejmowały swoim zakresem największą liczbę studentów, co miało bezpośrednie przełożenie na ilość pytań kierowanych do osób odpowiedzialnych za wdrażanie GEP (za pomocą profilu w mediach społecznościowych, wiadomości mailowych), przedstawianie własnych pomysłów i oczekiwań dotyczących form wsparcia, w szczególności studentek łączących naukę z rolą rodzica.</p>
Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study	<p>Bezpośrednie spotkania ze studentami wskazały na zainteresowanie tematyką równości płci oraz konkretnymi działaniami w tym zakresie. Tematyka zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności, w tym zagadnienia z zakresu równości płci, została wprowadzona do obowiązkowego przedmiotu na każdym kierunku studiów – Metody uczenia się i studiowania.</p> <p>Realizacja opisanej praktyki nie jest elementem działalności administracyjnej uczelni. Odpowiada za nią koordynatorka ds. wdrażania Planu Równości Płci.</p>
Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu	<p>Dobre praktyki przedstawione m.in. w następujących materiałach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ M. Whittle, J. Rampton, „Towards a 2030 vision on the future of universities in Europe”, DOI 10.2777/510530, 2020. ■ „Leading arguments in support of the introduction of institutional GEP”, PU Newspaper 2021, nr1–2, https://uni-plovdiv.bg/uploads/site/distance_learning/vestnik_br1-2-2021-SPEAR.pdf
Prezentacja barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu	<ul style="list-style-type: none"> ■ Utożsamianie GEP z działaniami w zakresie wprowadzania parytetów i działaniami wyłącznie teoretycznymi; ■ utrzymanie zainteresowania studentów w dłuższej perspektywie czasowej działaniami podejmowanymi w obszarze GEP; ■ zróżnicowanie wiedzy studentów będącej podstawą GEP ze względu na specyfikę studiowanego kierunku.

Rekomendacje i zalecenia

1. Zawarcie pytań dotyczących polityki równości i różnorodności w anonimowych ankietach skierowanych do studentów;
2. powołanie organizacji studenckiej (np. koło naukowe) skupiającej się wokół problematyki równości płci;
3. włączenie studentów w monitoring i ewaluację realizacji GEP w Uniwersytecie.

CASE STUDY 7

Nazwa uczelni Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Typ uczelni publiczna

Strona www www.umk.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

3. Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować i chronić prawa człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia.
6. Podejmować badania naukowe i prace wdrożeniowe, które w ramach partnerstwa z innymi ośrodkami akademickimi z całego świata, sektorem przedsiębiorstw, administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi przyczyniać się mogą do rozwiązywania istotnych problemów społecznych.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study Kopernikański Ośrodek Integracji

Przedstawienie problemu case study

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu jest największą uczelnią w województwie kujawsko-pomorskim zarówno pod względem liczby akademików, oferowanych kierunków studiów, jak i liczby osób studiujących. Profil ogólnoakademicki Uniwersytetu daje możliwość wykorzystania jego potencjału zarówno naukowego, dydaktycznego, jak i społecznego dla dobra regionu. Dotychczas jednak brakowało otwartej platformy kontaktu społeczności akademickiej z otoczeniem społeczno-gospodarczym. O ile władze samorządowe, liderzy przedsiębiorczości i duże organizacje pozarządowe opracowały sprawny sposób komunikacji z interesariuszami wewnętrznymi uniwersytetu, o tyle społeczność lokalna i mikroprzedsiębiorcy nie docierali do odpowiednich źródeł wiedzy czy zasobów umiejętności na uniwersytecie.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

W dniu 12 września 2023 r. powstało nowe miejsce dialogu: Kopernikański Ośrodek Integracji jako miejsce tolerancji i współpracy, mające służyć społeczności akademickiej oraz lokalnej. Dostosowano trzy budynki do użytkowania przez społeczność UMK oraz miasta i regionu. Na terenie zielonym powstał ogród społeczny oraz przestrzeń grillowo-rekreacyjna.

W dawnej maszynowni (tzw. wieża Muminków) mieści się pokój wyciszenia i biuro rektorskie, zaś w piwnicy duża sala z kanapami, fotelami oraz kuchnią przeznaczona do korzystania zarówno poprzez rezerwację, jak i swobodnie w czasie godzin otwarcia KOI. Budynek mieszkalny został zaadaptowany na pomieszczenia biurowe, w których znajduje się International Point oraz biura pełnomocników rektora (rzecznika akademickiego i pełnomocniczki ds. równego traktowania) oraz mała sala konferencyjna. Piwnica to przestrzeń przygotowana do korzystania w celach warsztatowych, szkoleniowych czy organizacji różnego rodzaju mniej formalnych spotkań. Ostatni z budynków został zaadaptowany na salę konferencyjną mieszczącą 12 osób oraz tzw. gorące biuro, które można rezerwować na konkretne dni do pracy/nauki.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Podstawowymi zadaniami Kopernikańskiego Ośrodka Integracji są:

- organizowanie działalności animacyjno-edukacyjnej ukierunkowanej na integrację lokalnej społeczności z członkami wspólnoty Uniwersytetu, ze szczególnym uwzględnieniem społeczności zagranicznej uniwersytetu;
- współpraca z jednostkami organizacyjnymi i komórkami administracji uniwersytetu w zakresie realizowania zadań integracyjnych i multikulturowych;
- współpraca z instytucjami publicznymi, pozarządowymi i przedsiębiorstwami przy realizowaniu zadań integracyjnych, w szczególności z instytucjami miasta Torunia oraz samorządu województwa kujawsko-pomorskiego;
- organizowanie i realizacja Programu Mentoringowego Uni-Me wspierającego studentów uniwersytetu w planowaniu ścieżki kształcenia z wykorzystaniem komponentu międzynarodowego i zaangażowania społecznego.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Realizacja działań w ramach Kopernikańskiego Ośrodka Integracji mieści się w działalności administracyjnej uniwersytetu (miasta i regionu), bo polega na administrowaniu i udostępnianiu interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym przestrzeni dialogu w postaci przyjaznej infrastruktury trzech budynków o nazwach: Tolerancja, Integracja i Współpraca. Wokół budynków działa całkowicie otwarty Jadalny Ogród KOI, który jest miejscem spotkań i nauki dobrych praktyk. To ogródek ekologiczny, uprawiany przez społeczność uniwersytecką i mieszkańców miasta. Ze względu na ogród społeczny i jego działalność popularyzatorską KOI wpisuje się ideę zrównoważonego kampusu.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

Pomysł na stworzenie wspólnej przestrzeni porozumienia Uniwersytetu, osób pracujących w samorządach i społeczności lokalnych zrodził się na podstawie obserwacji sytuacji ugruntowanej już w uczelniach partnerskich UMK w ramach konsorcjum YUFE, czyli Młode Uniwersytety dla Przyszłości Europy (Young Universities for the Future of Europe) oraz YERUN Sieci Młodych Europejskich Uniwersytetów Badawczych (Young European Research Universities).

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Powstanie i działalność Kopernikańskiego Ośrodka Integracji cały czas wymaga promocji i skutecznej komunikacji o odbywających się tam inicjatywach i możliwościach działań otwartych na zróżnicowane grupy społeczne nie tylko lokalne, a także regionalne.

Rekomendacje i zalecenia

Kopernikański Ośrodek Integracji to nadal dla niektórych nowa przestrzeń. Nie wszystkie osoby reprezentujące wspólnotę uniwersytetu wiedzą o nim. Od skutecznej promocji wewnętrznej zależy świadomość społeczna istnienia tej otwartej przestrzeni. Należy zatem starać się lokalizować tam jeszcze więcej wydarzeń pozwalających na szersze rozpropagowanie informacji o działalności KOI.

CASE STUDY 8**Nazwa uczelni****Powiślańska Szkoła Wyższa****Typ uczelni**

niepubliczna

Strona wwwwww.powislanska.edu.pl**Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study****Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study**

2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.
3. Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować i chronić prawa człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia.
7. Rozwijać współpracę międzyuczelnianą, krajową i międzynarodową, umożliwiającą adaptację i wzmacnianie najlepszych praktyk w zakresie społecznej odpowiedzialności uczelni.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY**Tytuł case study****Program wsparcia materialnego i psychicznego studentów odbywających studia za granicą na przykładzie studentów English Division Powiślańskiej Szkoły Wyższej****Przedstawienie problemu case study**

Studiowanie za granicą, choć jest wyjątkową okazją do zdobycia nowych doświadczeń, wiąże się z różnymi wyzwaniami, w szczególności:

- barierami językowymi (komunikacja, terminologia akademicka);
- adaptacją kulturową (różnice kulturowe, tęsknota za domem);
- problemami finansowymi (koszty życia, opłaty za studia);
- różnicami w systemach edukacyjnych (struktura studiów, akredytacja i uznawanie dyplomów);
- formalnościami i biurokracją (wizy i pozwolenia na pobyt, ubezpieczenie zdrowotne);
- integracją społeczną (budowanie sieci kontaktów, dyskryminacja);
- problemami stricte akademickimi (różnice w wymaganiach, wsparcie akademickie).

Pokonanie wyzwań, a nawet barier, w tym wypracowanie programu wsparcia oferowanego przez uczelnię w pełni wpisuje się w realizację Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni w aspekcie studentów – obcokrajowców.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

Powiślańska Szkoła Wyższa wdrożyła szereg działań organizacyjnych dla rozwiązania ww. problemów i barier w ramach opisywanego programu wsparcia dla studentów obcokrajowców:

- Utworzenie Funduszu Inicjatyw Studenckich w celu finansowania różnorodnych inicjatyw, które przyczyniały się do integracji oraz wzbogacenia życia akademickiego.
- Zapewnienie pomocy psychologicznej.
- Kurs języka polskiego w celu ułatwienia adaptacji do życia w Polsce oraz zintegrowania z lokalną społecznością akademicką.
- Ustanowienie własnego funduszu Stypendiów Rektora dla studentów obcokrajowców.
- Ustanowienie świąt uczelni w Dni Niepodległości krajów, z których pochodzą studenci w celu promowania w celu promowania różnorodności i kulturowej integracji.
- Stworzenie Student Support Office – centrum oferuje wszechstronne wsparcie administracyjne i doradztwo, pomagając studentom zagranicznym m.in. w procesie ubiegania się o niezbędne dokumenty pobytowe, ale także w sytuacjach kryzysowych.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Utworzono Centrum Wsparcia Studentów, aby podnieść efektywność komunikacji uczelni ze studentami, w tym przede wszystkim studentami-obcokrajowcami. Centrum zostało stworzone z myślą o rozwiązywaniu problemów studentów, szczególnie w kontekście adaptacji studentów zagranicznych do studiów i życia w Polsce. Centrum to oferuje wsparcie administracyjne i doradztwo, pomagając studentom zagranicznym w procesie ubiegania się o niezbędne dokumenty pobytowe oraz sprawy związane z zakwaterowaniem i funkcjonowaniem w naszym kraju.

Centrum Wsparcia Studentów odpowiada także za koordynację działalności wszystkich klubów studenckich oraz integrację uczelni z różnymi klubami sportowymi, rozszerzając ofertę zajęć pozaplanowych. Ponadto studenci mogą zgłaszać się do Centrum w sprawach związanych z wszelakimi wyzwaniami lub problemami, z którymi się spotykają odbywając studia w Polsce / w Powiślańskiej Szkole Wyższej.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Realizacja praktyki jest elementem edukacyjnym:

- kurs języka polskiego realizowany jest przez cały okres studiów, nie jest obowiązkową częścią programu kształcenia, gdyż studia realizowane są w j. angielskim; efektem wdrożenia jest coraz lepsza znajomość j. polskiego, co przekłada się na minimalizację zdiagnozowanych barier i wyzwań; dodatkowo studenci czują się bezpiecznej, znając podstawy języka polskiego
- pozostałe elementy programu wsparcia realizowane są przez poszczególne działy administracji uczelni – dziekanat studentów ED, Support Office, International Office oraz Biuro współpracy instytucjonalnej.

Realizacja programu wsparcia jest elementem zrównoważonego kampusu uczelni.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

Uczelnia, przygotowując się do wdrożenia programu, korzystała z szeregu materiałów i narzędzi diagnostycznych celem zaproponowania rzeczywiście adekwatnych rozwiązań, w tym:

- raportów z analiz potrzeb studentów – badań wewnętrznych;
- materiałów z innych uczelni, w tym rozwiązań projektowych;
- konsultacji z ekspertami, w tym przede wszystkim w kontekście rozwiązań uczelni zagranicznych, mających większe doświadczenie w realizacji studiów dla obcokrajowców;
- informacji zwrotnej od studentów i absolwentów zarówno Powiślańskiej Szkoły Wyższej, jak i uczelni partnerskich.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Powiślańska Szkoła Wyższa jest uczelnią niepubliczną, zatem wiele z barier czy trudności administracyjnych czy organizacyjnych jest rozwiązywane na poziomie władz uczelni. Natomiast do głównych barier realizacji dodatkowej działalności uczelni (nie strictly statutowej czy związanej z kształceniem), w tym w kontekście realizacji opisywanej praktyki, należały:

- biurokracja i złożoność procedur administracyjnych w Polsce, co przekłada się na wiele problemów i trudności formalnych/urzędowych studentów obcokrajowców;
- bariera językowa (dwustronna) zarówno w przypadku administracji uczelni, jak i szerzej administracji/urzędów w Polsce;
- ograniczone zasoby (finansowe, ludzkie) uczelni niepublicznych, w tym także PSW;
- różnice kulturowe, co powoduje często zarówno powstawanie nieporozumień, jak i ogólnego braku zrozumienia dla niektórych kwestii;
- niedostateczne regulacje prawne (brak wprowadzonych rozwiązań na szczeblu narodowym), co przekłada się na dodatkowe wyzwania i problemy studentów obcokrajowców.

Podsumowując, wdrożone rozwiązania okazały się skuteczne dla realizacji założeń programu wsparcia na poszczególnych etapach jego wdrażania.

Rekomendacje i zalecenia

Dla skutecznego czy skuteczniejszego wdrożenia rozwiązań opisywanej praktyki pomocne byłyby następujące działania/rozwiązania:

1. Uproszczenie procedur administracyjnych na szczeblu uczelnianym, ale także narodowym.
2. Rozwój wsparcia językowego na uczelniach, ale także na szczeblu administracji rządowej i samorządowej oraz instytucji obsługujących obcokrajowców.
3. Zwiększenie zasobów kadrowych Centrum Wsparcia Studentów – w PSW.
4. Szkolenia międzykulturowe dla pracowników uczelni.
5. Regularne aktualizacje informacji na stronach uczelni.
6. Zwiększenie świadomości o Centrum Wsparcia wśród społeczności akademickiej.
7. Wsparcie w adaptacji kulturowej na uczelni.
8. Współpraca z organizacjami studenckimi, w tym rozpowszechnienie informacji o organizacjach studenckich w Polsce, w tym także dostosowanie językowe ww. organizacji do potrzeb studentów obcokrajowców (nieposługujących się j. polskim).
8. Utworzenie platformy do efektywnej komunikacji dla studentów obcokrajowców.
9. Monitorowanie i ewaluacja wdrażania programu.

CASE STUDY 9

Nazwa uczelni **Gdański Uniwersytet Medyczny**

Typ uczelni publiczna

Strona www www.gumed.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

1. Pielęgnować wartości akademickie zapisane w Kodeksie Etyki Pracownika Naukowego, w szczególności: sumienność, obiektywizm, niezależność, otwartość, przejrzystość.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study **Kampania Kultura Szacunku**

Przedstawienie problemu case study

Codzienna praca kliniczna, dydaktyczna, badawcza i administracyjna pracowników i studentów Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego opiera się na wiedzy i umiejętnościach oraz wymaga ich nieustannego rozwijania. Niezbędnym elementem kompetencji każdego członka społeczności akademickiej, a także – znacznie szerzej – fundamentem życia i wszelkiej aktywności człowieka w każdej społeczności jest także właściwa postawa wobec innych, oparta na szacunku, życzliwości, zaufaniu i praktykowaniu przekonania o równości wszystkich w godności i prawach. Na takim gruncie rozwija się owocna współpraca w klimacie wzajemnej akceptacji i bezpieczeństwa. Powyższe, a także wewnętrzne potrzeby społeczności akademickiej GUMed oraz wydarzenia i zmiany obserwowane w przestrzeni publicznej, zarówno w naszym kraju, jak i poza granicami Polski, skłoniły uczelnię do zainicjowania w październiku 2020 r. kampanii edukacyjno-informacyjnej Kultura Szacunku.

Uczelnia dba, aby wszyscy studenci, pracownicy i pacjenci w murach Uniwersytetu znaleźli przyjazne warunki do uczenia się, rozwoju naukowego i osobistego, a także powrotu do zdrowia. Każdy jest niepowtarzalną jednostką, jednak łączy nas wzajemny szacunek i życzliwość, niezależnie od dzielących nas różnic, często bardzo fundamentalnych. Sporo udało nam się dokonać, jednak mamy świadomość, że wciąż są obszary oraz sytuacje, które wymagają znacznej poprawy.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

W ramach inicjatywy kampanii Kultura Szacunku m.in. utworzono adres mailowy i sieciowy formularz służący do bezpiecznego zgłaszania przypadków dyskryminacji bądź niestosownego traktowania. W uczelnianych mediach społecznościowych prezentowane są ważne dla społeczności GUMed wartości, zapisane m.in. w Kodeksie Etyki Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, oraz dobre praktyki w zakresie współpracy, z poszanowaniem różnorodności i inności. Zrealizowano krótkie materiały wideo z udziałem studentów, doktorantów i pracowników różnego szczebla, propagujące równe traktowanie, jak również uzmysławiające odbiorcy dyskryminujący charakter pewnych zachowań. Twarzami kampanii są pracownicy i nauczyciele akademicy cieszący się największym zaufaniem i uznaniem studentów (wybrani m.in. na podstawie ocen zawartych w ankietach dydaktycznych) oraz studenci i doktoranci różnych kierunków, reprezentujący odmienne grupy etniczne, językowe, wyznaniowe. We współpracy z ekspertami zewnętrznymi (m.in. z Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego oraz Gdańskiej Rady ds. Równego Traktowania) przeprowadzono cykl warsztatów edukacyjnych online pod nazwą „Oblicza dyskryminacji/ Faces of Discrimination”, poświęcone poszczególnym kategoriom i formom dyskryminacji. Organizowano debaty, spotkania, webinaria. W porozumieniu z uczelnianym samorządem studenckim powołano w strukturach uczelni nową funkcję – rzeczników zaufania. Do ich zadań należy m.in. przybliżanie środowisku studentów zasad etycznych i praktyk obowiązujących na uniwersytecie, podejmowanie inicjatyw w kierunku poprawy komunikacji w relacji student – uczelnia, jak też propagowanie wiedzy o wartościach, prawach i wolnościach bliskich społeczności uczelni.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Kluczem do sukcesu w tym obszarze działań jest przede wszystkim współpraca i zaangażowanie. W kampanii istotny jest udział i współpraca nauczycieli akademickich, studentów, doktorantów oraz pracowników administracji. Są one warunkami skutecznego budowania i umacniania kultury szacunku i równości w uczelni jako całości, w każdym wymiarze jej aktywności. Dlatego w kampanii skupiono się na szkoleniach w zakresie kreowania warunków sprzyjających równości oraz przygotowaniu instytucjonalnej polityki równościowej. Przygotowano serię eksperckich artykułów w „Gazecie GUMed” i innych mediach uczelni partnerskich, webinaria, wywiady, przeprowadzono ankiety wśród pracowników oraz studentów uczelni, zorganizowano wydarzenia tematyczne, panele dyskusyjne (studencki i ekspercki), konferencję na temat dobrych praktyk stosowanych w polskich uczelniach. Zorganizowano także Dzień Różnorodności, który stał się corocznym wydarzeniem cyklicznym.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

W ramach kampanii powstały artykuły eksperckie omawiające tematykę równego traktowania, szereg webinarów dotyczących sposobów komunikacji i współpracy z zachowaniem wzajemnego poszanowania oraz zaufania. #Życzliwość, #szacunek, #równość, #tolerancja, #zaufanie, #zrozumienie to wartości, które były i są dla nas szczególnie ważne i o nich mówiliśmy w ramach kampanii Kultura Szacunku. Przygotowano koszulki oraz przypinki związane z akcją. Udostępniając je do odbioru w Centrum Wsparcia Studentów Zagranicznych – Welcome Point, zorganizowano konkurs, podczas którego każdy z członków społeczności Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego mógł opisać, które z promowanych podczas kampanii wartości są dla niego szczególnie istotne, i przesłać związane z tym zdjęcie lub film. Inicjatorami kampanii informacyjno-edukacyjnej pod nazwą Kultura Szacunku/Culture of Respect jest zespół pod przewodnictwem prorektora ds. studenckich. W jego skład wchodzi pracownicy jednostek administracyjnych i dydaktycznych. Do współpracy zostali zaproszeni również członkowie uczelnianej Komisji ds. Przeciwdziałania Problemom Mobbingu, Molestowania Seksualnego i Dyskryminacji Studentów i Doktorantów, Komisji ds. Przeciwdziałania Mobbingowi oraz przedstawiciele środowiska studenckiego – uczelnianego samorządu studenckiego oraz organizacji studenckich działających w naszym uniwersytecie. Opracowano Kodeks Etyki GUMed, Kodeks Etyki Doktoranta GUMed i Kodeks Etyki Studenta GUMed.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

Podstawą przeprowadzenia kampanii było przeszkolenie osób realizujących kampanię przez ekspertki z zakresu równego traktowania. Bardzo ważna była także współpraca z ekspertami m.in. z Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego, Gdańskiej Rady ds. Równego Traktowania, Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego, którzy udostępnili szereg materiałów. Do przeprowadzenia warsztatów i szkoleń zatrudniono ekspertów zewnętrznych. Dzielili się oni swoją wiedzą na łamach „Gazety GUMed”. Kluczowe było pozyskanie wsparcia finansowego z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, co pozwoliło na opracowanie dodatkowych materiałów i zorganizowanie debat uniwersyteckich oraz merytorycznego i informacyjnego wsparcia (ulotki, gadżety z kampanii Gdańsk Miastem Równości) z Urzędu Miasta Gdańsk.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Kampania składająca się z dwóch etapów była oddolną aktywnością pracowników i studentów, po otrzymaniu sygnału od studentów, że jest taka potrzeba. Aktywność kampanijna ograniczona była czasem i budżetem. Była realizowana poza obowiązkami wynikającymi z zatrudnienia. Działania nie zostały przypisane jednej konkretnej jednostce, momentami były mocno rozbite, co znacznie utrudniało koordynację i komunikację. Bariery były także niewystarczające zabezpieczenie środków w budżecie uczelni (realizatorzy kampanii poszukiwali zewnętrznych źródeł finansowania).

**Rekomendacje
i zalecenia**

Wartości kampanii #życzliwość, #szacunek, #równość, #tolerancja, #zaufanie, #zrozumienie powinny być kluczowe przy opracowaniu kolejnej Strategii Rozwoju Uczelni. Konieczne są działania prewencyjne/szkolenia podnoszące wiedzę pracowników, studentów i doktorantów na temat mobbingu, dyskryminacji, traktowania równościowego. Aby kampania była kontynuowana i rozwijana, należy ją przypisać do odpowiedniej jednostki uczelni i zapewnić finansowanie, zgodne z planem. Kontynuacji sprzyjają dotychczas zebrane materiały udostępnione na www kampanii, na kanale YT uczelni i w „Gazecie GUMed” – jednostki odpowiedzialne za komunikację, uczelniane media i promocję powinny uwzględniać te wartości i działania w swoich planach. Jednym z pomysłów jest podsumowanie dwóch etapów kampanii poprzez przygotowanie opracowania i opublikowanie go jako wewnętrznego aktu prawnego pt. „Karta Różnorodności”. W „Karcie Różnorodności zawarte będą ważne dla uczelni wartości, do których przestrzegania zobowiązani są członkowie społeczności. Dobrym pomysłem byłoby zachęcanie członków społeczności do dzielenia się dobrymi praktykami pozyskanymi np. w ramach mobilności zagranicznych i publikowanie tego w mediach uczelni. Kluczową sprawą jest także zatrudnienie w uczelni rzecznika spraw studentów, tzw. ombudsmana.

Podsumowanie, refleksje i wnioski**Wartości nowoczesnego społeczeństwa –
równość, szacunek, tolerancja, różnorodność**

Piotr Glen, Karol Templewicz

Współczesne społeczeństwo staje przed wieloma wyzwaniami związanymi z integracją i akceptacją różnorodnych grup społecznych. Wartości takie jak równość, szacunek, tolerancja i różnorodność odgrywają kluczową rolę w budowaniu harmonijnego i sprawiedliwego środowiska społecznego, w którym każdy człowiek czuje się niedyskryminowany i bezpieczny w kontekście swoich praw i przekonań. Wartości te są absolutnym fundamentem, na którym opiera się idea sprawiedliwości społecznej oraz równości szans dla każdego człowieka,

niezależnie od ich pochodzenia, przekonań czy tożsamości.

Równość, która leży u podstaw praw człowieka, oznacza traktowanie każdej osoby z takim samym szacunkiem i zapewnieniem tych samych praw i możliwości. W kontekście społecznym równość dąży do eliminacji wszelkich form dyskryminacji, czy to ze względu na płeć, rasę, orientację seksualną, religię, niepełnosprawność czy status ekonomiczny. Realizacja zasady równości wymaga jednak zmiany

mentalności społeczeństwa. Tylko poprzez rzetelną edukację i promowanie postaw prospołecznych można skutecznie walczyć z uprzedzeniami i stereotypami, które stanowią barierę dla równości.

Z równością bezsprzecznie łączy się kolejna wartość – szacunek, który jest niezbędny do budowania zaufania i wspólnoty, a także do skutecznego rozwiązywania konfliktów. Brak szacunku prowadzi bowiem do konfliktów, nieporozumień i dezintegracji społecznej. Szacunek przejawia się w uznaniu prawa jednostki do wyrażania własnych poglądów i stylu życia, oczywiście pod warunkiem, że nie naruszają one praw innych. Wzajemny szacunek jest fundamentem pokojowego współistnienia i współpracy między ludźmi o różnych przekonaniach i doświadczeniach. Aby traktować drugiego człowieka

z szacunkiem, bezsprzecznie trzeba być wobec niego tolerancyjnym.

Tolerancja jest nieodzowna w zróżnicowanym społeczeństwie. Oznacza gotowość do akceptowania i szanowania poglądów, wierzeń i praktyk innych, nawet jeśli są one różne od naszych własnych. Tolerancja nie oznacza zgody na niesprawiedliwość czy agresję, lecz jest narzędziem do radzenia sobie z różnicami w sposób pokojowy i konstruktywny. Poprzez edukację i promowanie postaw tolerancyjnych możemy zmniejszyć napięcia społeczne i zapobiec eskalacji wielu konfliktów. Tolerancja pozwala na tworzenie społeczeństwa, w którym każdy czuje się bezpieczny i akceptowany.

Wreszcie należy pamiętać o bardzo ważnej wartości, która uznaje i docenia bogactwo

Zasada DSOU nr 3: Upowszechnianie idei równości, różnorodności, tolerancji oraz ochrona praw człowieka.

różnych kultur, perspektyw i doświadczeń – różnorodności. Społeczeństwo różnorodne jest bardziej innowacyjne i odporne, ponieważ czerpie z szerokiego wachlarza talentów i pomysłów. Promowanie różnorodności oznacza nie tylko akceptację, ale również aktywne wspieranie obecności i udziału różnych grup społecznych w życiu publicznym, zawodowym i kulturalnym. Zrozumienie i szanowanie różnic prowadzą do wzajemnego wzbogacania się i lepszego zrozumienia świata, w którym żyjemy. Poszanowanie różnorodności to szansa na niestandardowe pomysły, innowacyjne rozwiązania i kreatywne działanie, a docelowo rozwój całej organizacji czy całej społeczności. Nie należy obawiać się różnorodności. Otwartość na różnorodność sprawia, że każda organizacja działa skuteczniej. Zaczniemy postrzegać różnicę jest potencjał, który przynosi korzyści, bo przyczynia się do podejmowania lepszych decyzji. Inkluzywne organizacje angażują wszystkich jej członków w swoją misję i funkcjonowanie zgodnie z ich indywidualnymi talentami i potencjałami. Różnorodność oczywiście rodzi różnice zdań, ale organizacje tego potrzebują. Tylko dzięki temu można osiągnąć coś przełomowego, ponadprzeciętnego, wyjątkowego. Zaakceptowanie odmienności przyczynia się do tego, że zespoły w organizacji stają się bardziej elastyczne, o wiele szybciej przystosowują się do zmian i zdecydowanie lepiej się komunikują. Co więcej, ich członkowie uczą się od siebie nawzajem i rozwijają kompetencje, zarówno miękkie, jak i twarde. Im bardziej zróżnicowany jest zespół, tym dużo większa szansa wypracowania najlepszego rezultatu. Dbanie o różnorodność w organizacji to kluczowy krok w kierunku pełnego poszanowania praw człowieka. Inwestujmy w nią, dbajmy o nią i nie bójmy się jej. Odmienność to potencjał, który należy wykorzystać. Jesteśmy różni, a każdy z nas ma inne doświadczenia, oczekiwania, potrzeby, preferencje. Szanujmy to – zarówno wśród

studentów, pracowników, klientów, jak i partnerów biznesowych.

Równość, szacunek, tolerancja i różnorodność są kluczowymi wartościami, które wspierają budowę sprawiedliwego i harmonijnego społeczeństwa. W dobie globalizacji i coraz większej mobilności ludności znaczenie tych wartości staje się jeszcze bardziej oczywiste. Promowanie ich na poziomie indywidualnym i instytucjonalnym jest niezbędne do tworzenia świata, w którym każdy człowiek ma szansę na pełne rozwinięcie swojego potencjału i życie w godności. Różnorodność wzbogaca społeczeństwo, a szacunek i tolerancja są niezbędne, by tę różnorodność doceniać i z niej czerpać. Wspólne pielęgnowanie tych wartości prowadzi do tworzenia bardziej sprawiedliwych, zintegrowanych i innowacyjnych społeczności, które są zdolne do stawienia czoła współczesnym wyzwaniom. Ogromna zatem rola szkół wyższych, aby te wartości wspierać, wzmacniać i promować. Edukacja w zakresie tych fundamentalnych wartości ściśle wpisuje się w misję uczelni, w których podkreśla się konieczność odpowiedzi na współczesne wyzwania cywilizacyjne. Absolwent szkoły wyższej powinien być liderem zmian, który gotów jest do wypełniania wielu zobowiązań społecznych. Uniwersytety mają do odegrania kluczową rolę w promowaniu i wspieraniu wartości, ale złożony i wieloaspektowy charakter tego zagadnienia stawia wyzwania dla tradycyjnego funkcjonowania instytucji. Istnieje bowiem potrzeba bardziej holistycznego zrozumienia form wpływu, jaki uniwersytety mają na społeczeństwo, uwzględniając te newralgiczne wartości. Obecna rola uniwersytetów jest kluczowa w tworzeniu przyszłości opartej na koncepcji zrównoważonego rozwoju i poszanowaniu praw człowieka, a inicjowanie debat nad tak ważnymi kwestiami społecznymi oraz promowanie takich wartości jak równość, szacunek, tolerancja i różnorodność to dla szkół wyższych absolutny obowiązek.

Partycypacja społeczna – niepełnosprawność, aktywizacja społeczna, zdrowie psychiczne

CASE STUDY 10

Nazwa uczelni Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Typ uczelni publiczna

Strona www www.eco.umed.pl; www.umed.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

5. Realizować projekty wdrażające zasady społecznej odpowiedzialności, w szczególności dotyczące zarządzania różnorodnością w miejscu pracy, wolontariatu pracowniczego, promocji zasad etyki, współpracy międzysektorowej, marketingu społecznie zaangażowanego.
8. Dbać o ład organizacyjny uczelni, opierając zarządzanie uczelnią na fundamentach społecznej odpowiedzialności, zarówno w dokumentach strategicznych, jak i wynikających z nich działaniach służących wszechstronnemu rozwojowi społeczności akademickiej i skutecznej realizacji misji uczelni.
10. Prowadzić działalność w taki sposób, by minimalizować negatywny wpływ aktywności realizowanych przez społeczność akademicką oraz jej interesariuszy na środowisko przyrodnicze we wszelkich jego wymiarach.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study EcoCertyfikacja UMED

Przedstawienie problemu case study

Mimo ogłoszenia w uczelni polityki zrównoważonego rozwoju oraz społecznej odpowiedzialności w ramach programu EcoUMED, jako priorytetowej strategii, przez długi czas, mimo szeregu działań, nie uzyskano wystarczających efektów i zaangażowania jednostek organizacyjnych w obszarze ekologii i odpowiedzialności społecznej. Pracownicy uczelni, pomimo organizacji wielu spotkań i akcji promocyjnych na rzecz zrównoważonego rozwoju, nie dość wystarczająco angażowali się w działania proekologiczne, niewiele osób wykazywało chęć do zmian na rzecz ochrony środowiska. Analiza problemu wykazała, że konieczne jest wsparcie i mocniejsze zaangażowanie kierowników i liderów w poszczególnych jednostkach organizacyjnych, aby uzyskać właściwy efekt oraz zakres działania na rzecz ochrony środowiska, wraz z inwestycją w niezbędne elementy infrastruktury.

**Przedstawienie
wypracowanych
przykładowych
rozwiązań dla
problemu**

Uczelnia od 2018 r. realizuje politykę zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialności społecznej pod nazwą EcoUMED, która systemowo odpowiada na realizację celów agendy 2030 ONZ. W ramach przykładowych działań uczelnia wprowadziła segregację śmieci, wdrożyła procesy uczelniane poprzez aplikację, organizowała eventy proekologiczne, przeprowadziła kompleksową termomodernizację w 3/4 obiektów, oszczędzając tym samym 17% całkowicie zużywanej przez uczelnię energii, wybudowała parkingi rowerowe, dokonała nasadzeń roślinności w kampusach, zamontowała dystrybutory do wody we wszystkich obiektach i przekazała wielorazowe bidony do wody, zainstalowała we wszystkich obiektach infografiki celem oszczędzania zasobów wody, energii i ciepła. Uczelnia wymieniła oprawy w większości obiektów na energooszczędne z czujkami ruchu w przestrzeniach komunikacji wraz z montażem systemów zarządzania BMS dla całych obiektów. Zamontowano również w sanitariatach perlatory do oszczędzania wody. Uczelnia buduje nowe budynki wyłącznie zgodnie z wytycznymi certyfikacji LEED oraz BREEAM o charakterze niskoemisyjnym i pasywnym. Przeprowadza certyfikację jednostek administracyjnych pod kątem zachęcania do funkcjonowania na rzecz zrównoważonego rozwoju, opracowuje procedury inwestycyjne zgodnie z green project management.

**Opis wdrożenia
najlepszego
rozwiązania**

Najistotniejszym działaniem jest EcoCertyfikacja jednostek administracyjnych w Uniwersytecie Medycznym w Łodzi. EcoCertyfikacja to inicjatywa realizowana w ramach programu Eco UMED, której celem jest wzmocnienie proekologicznych zachowań pracowników, studentów i osób współpracujących z uczelnią, a także wymiana dobrych praktyk w zakresie ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności. Najlepsze jednostki otrzymują nagrody oraz dyplom i certyfikację do umieszczenia w przestrzeni biurowej jako wizualną „odznakę” i uznanie dla danej jednostki oraz pracowników. Certyfikacja przeprowadzona jest wśród pojedynczych jednostek, z możliwością wspólnej oceny przez arkusz Excel wraz z automatyczną oceną poziomu zaawansowania w trzech stopniach. W arkuszu badanych jest siedem najistotniejszych obszarów tematycznych na rzecz zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialności społecznej.

**Opis aspektu
dydaktycznego,
praktycznego
case study**

Certyfikacja przeprowadzona została wśród jednostek administracyjnych, a organizację certyfikacji przeprowadzał zespół EcoUMED, czyli wyznaczeni pracownicy do stałej grupy roboczej ds. zrównoważonego rozwoju. Certyfikacja została przeprowadzona w całej uczelni jako środowisku kampusowym przy poszczególnych lokalizacjach z myślą o charakterze edukacyjnym dla rozpowszechnienia zachowań proekologicznych w uczelni wśród społeczności akademickiej.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

W celu skutecznego przeprowadzenia certyfikacji został specjalnie przygotowany arkusz Excel z siedmioma obszarami: kierowanie procesami, zdrowy styl życia, mobilność, energia i woda, gospodarowanie odpadami, innowacje i inne działania na rzecz zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialności społecznej. Wszystkie pytania w poszczególnych obszarach pozwoliły na obiektywną ocenę zaawansowania danej jednostki oraz jej zaangażowania na rzecz zrównoważonego rozwoju. Arkusz przygotowany przez zespół EcoUMED konsultowany był międzywydziałowo, aby możliwie najskuteczniej opracować zestaw pytań do certyfikacji.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Problemem jest zachęcenie użytkowników do wzięcia udziału w EcoCertyfikacji oraz przygotowanie właściwego arkusza do oceny jednostki, który pozwoli osobom wypełniającym w sposób zrozumiały i właściwy oceniać swoje dotychczasowe działania i osiągnięcia. Pomocne są w tym wypadku wyjaśnienia i właściwa promocja całej akcji, jak również przejrzysty regulamin dla przeprowadzanej certyfikacji.

Rekomendacje i zalecenia

Aby skutecznie działać w zakresie zrównoważonego rozwoju, niezbędnymi elementami w naszej ocenie są: wsparcie i zaangażowanie władz uczelni w zmianę kultury organizacyjnej, wyszukiwanie i wspieranie liderów do przedmiotowych zadań, kompleksowe przeprowadzanie akcji, promocji oraz działań w całej uczelni, aby obszar oddziaływania był kompletny. Warto wygospodarować środki z budżetu uczelni na działania inwestycyjne, które zwracają się ekonomicznie poprzez oszczędzanie zużycia zasobów i mediów oraz podnoszą komfort funkcjonowania wszystkich użytkowników w kampusach.

CASE STUDY 11

Nazwa uczelni

Krakowska Akademia im. A. Frycza Modrzewskiego

Typ uczelni

niepubliczna

Strona www

www.ka.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study	Droga edukacyjna doktora nauk prawnych z dysfunkcją wzroku
Przedstawienie problemu case study	W 2009 r. na kierunku Prawo w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego przyjęty został student z dysfunkcją wzroku. W 2014 r. ukończył on z wynikiem bardzo dobrym studia prawnicze. W tym samym roku absolwent zdecydował się kontynuować naukę na studiach doktoranckich. W 2021 r. obronił on z wyróżnieniem rozprawę doktorską, która w 2023 r. została wydana przez Akademię w formie monografii. Uczelnia, wprowadzając dostosowania w procesie kształcenia, ułatwiła realizację programu studentowi, a następnie doktorantowi. Miał on indywidualny kontakt z wszystkimi wykładowcami na każdym poziomie kształcenia. Egzaminacje odbywały się w formie ustnej, a wykładowcy przekazywali materiały w formie elektronicznej. Doktorant brał udział w szeregu konferencji naukowych odbywających się w uczelni.
Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu	Uczelnia, wspierając studenta i doktoranta z dysfunkcją wzroku w procesie kształcenia, zapewniła mu indywidualny i osobisty kontakt z wykładowcami. Umożliwiono także składanie egzaminów, również doktorskich, w formie ustnej. Możliwość wdrażania niniejszych dostosowań zawiera Regulamin Studiów, a także Regulamin Studiów Doktoranckich uczelni. Dostosowania te sprawiły, iż doktorant miał możliwość ukończenia procesu edukacyjnego z wyróżnieniem.
Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania	Najpotrzebniejszym wsparciem doktoranta, a wcześniej studenta, było zapewnienie mu możliwości indywidualnego kontaktu z wykładowcami, a także dostosowanie formy zdawania egzaminów do rodzaju niepełnosprawności. Efektem wdrożenia pozytywnych rozwiązań było uzyskanie stopnia naukowego z wyróżnieniem, a także wydanie przez uczelnię monografii naukowej przygotowanej przez doktora.
Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study	Regulamin Studiów oraz Regulamin Studiów Doktoranckich zawierają możliwość dostosowania sposobu zdawania egzaminów do potrzeb studenta. Ponadto Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych uczelni pomaga studentom uzyskać stosowne zgody na dostosowanie egzaminów. Skutkiem tych działań jest poprawa efektów kształcenia studentów z niepełnosprawnościami pobierających naukę w uczelni.
Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu	Regulaminy Studiów oraz Studiów Doktoranckich, a także materiały zawierające rozwiązania prawne regulujące te aspekty, a więc Prawo o Szkolnictwie Wyższym oraz Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Najistotniejszą barierą wpływającą na sugerowane rozwiązania jest brak świadomości niektórych wykładowców akademickich, jak może w środowisku akademickim funkcjonować student oraz doktorant z niepełnosprawnością wzroku oraz w jaki sposób taka osoba może prowadzić chociażby badania naukowe.

Rekomendacje i zalecenia

Rekomenduje się wdrażanie szkoleń świadomościowych dla kadr dydaktycznych uczelni wyższych, które z pewnością ułatwią wzajemne kontakty między doktorantem/studentem z niepełnosprawnościami a kadrami dydaktyczną, a także stworzenie jednostek zajmujących się procesem wsparcia osób niepełnosprawnościami, np. Biura ds. Osób Niepełnosprawnych.

CASE STUDY 12

Nazwa uczelni

Akademia Mazowiecka w Płocku

Typ uczelni

publiczna

Strona www

www.mazowiecka.edu.pl

Cele Zrównoważonego Rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

1. Pielęgnować wartości akademickie zapisane m.in. w Kodeksie Etyki Pracownika Naukowego, w szczególności: sumienność, obiektywizm, niezależność, otwartość i przejrzystość.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study

Konkurs „Dyplom dla Płocka”

Przedstawienie problemu case study

Udział w rozwiązywaniu problemów społecznych, gospodarczych i technicznych w Płocku.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

- Udział studentów Akademii Mazowieckiej w Płocku w przedsięwzięciach społecznych, gospodarczych i technicznych w charakterze wolontariuszy.
- Realizowanie praktyk studenckich w miejscach pracy, które zajmują się rozwiązywaniem problemów społecznych, gospodarczych i technicznych.
- Podejmowanie problematyki społecznej, gospodarczej i technicznej podczas konferencji naukowych.

**Opis wdrożenia
najlepszego
rozwiązania**

Konkurs „Dyplom dla Płocka” na najlepsze prace magisterskie, inżynierskie i licencjackie, które mogą być wykorzystane do rozwiązywania problemów gospodarczych, społecznych i technicznych Płocka. Organizatorem konkursu jest Prezydent Płocka. Konkurs jest ogłaszany każdego roku. Biorą w nim udział studenci płockich uczelni wyższych.

Przedmiotem konkursu jest wyłonienie najlepszych prac poświęconych zaspokajaniu potrzeb mieszkańców Płocka i przyczynianiu się do poprawy jakości ich życia. Tematyka: historia, tradycja i tożsamość miasta; dziedzictwo materialne, niematerialne, naturalne; aktywność społeczna, sylwetki mieszkańców; kultura, walory turystyczne; procesy społeczno-gospodarcze; innowacyjne rozwiązania techniczne; transport, gospodarka przestrzenna; ochrona zdrowia; ochrony środowiska; edukacja.

**Opis aspektu
dydaktycznego,
praktycznego
case study**

Pisanie pracy dyplomowej jest elementem procesu dydaktycznego. Uczelniany etap Konkursu „Dyplom dla Płocka” odbywa się w ramach Konkursu na najlepszą pracę dyplomową w Akademii Mazowieckiej w Płocku. Organizatorem konkursu jest Rektor Akademii Mazowieckiej w Płocku. Udział w konkursie mogą wziąć studenci Akademii Mazowieckiej w Płocku. Konkurs stanowi uczelniany etap Konkursu „Dyplom dla Płocka”. W wyniku konkursu są wyłonione najlepsze prace o tematyce płockiej i zgłaszane do Konkursu „Dyplom dla Płocka”.

**Materiały pomocne
w rozwiązaniu
problemu**

Regulamin Konkursu „Dyplom dla Płocka”. Regulamin Konkursu na najlepszą pracę dyplomową w Akademii Mazowieckiej w Płocku. Materiały informacyjne. Współpraca z promotorami.

**Przedstawienie
barier wpływających
na możliwość
rozwiązania
problemu**

Mała liczba prac aplikacyjnych, przygotowywanych w związku z konkretnymi potrzebami interesariuszy zewnętrznych, które są zgłaszane do Konkursu na najlepszą pracę dyplomową.

**Rekomendacje
i zalecenia**

Podjęcie szerszej współpracy przez promotorów prac dyplomowych z interesariuszami zewnętrznymi. Zainteresowanie studentów podejmowaniem prac dyplomowych, których problemy badawcze byłyby związane z odbywanymi praktykami studenckimi.

CASE STUDY 13

Nazwa uczelni   **Szkoła Główna Handlowa**

Typ uczelni   publiczna

Strona www   www.sgh.waw.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

3. Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować i chronić prawa człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia.
5. Realizować projekty wdrażające zasady społecznej odpowiedzialności, w szczególności dotyczące zarządzania różnorodnością w miejscu pracy, wolontariatu pracowniczego, promocji zasad etyki, współpracy międzysektorowej, marketingu społecznie zaangażowanego.
8. Dbać o ład organizacyjny uczelni, opierając zarządzanie uczelnią na fundamentach społecznej odpowiedzialności, zarówno w dokumentach strategicznych, jak i wynikających z nich działaniach służących wszechstronnemu rozwojowi społeczności akademickiej i skutecznej realizacji misji uczelni.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study   **Zespół ambasadorów dostępności**

Przedstawienie problemu case study

Obserwowany wzrost liczby osób z różnymi niepełnosprawnościami oraz szerzej – osób ze szczególnymi potrzebami to współcześnie jeden z istotniejszych problemów społecznych. Możliwość zdobycia wykształcenia jest czynnikiem sprzyjającym inkluzji społecznej. Zapewnienie pełnej równości w dostępie do kształcenia, przy zachowaniu najwyższych standardów akademickich, stanowi obecnie wyzwanie dla szkół wyższych.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

Zgodnie ze swoją misją SGH jest wrażliwą społecznie uczelnią, która kształtuje obywatelskie oraz etyczne postawy poprzez swoją działalność dydaktyczną, badawczą i opiniotwórczą. W związku z tym działania podejmowane przez uczelnię mają duże znaczenie, nie tylko dla społeczności akademickiej, ale też wpływają na jej otoczenie. W SGH niepełnosprawność rozumiana jest przez pryzmat barier społecznych i środowiskowych, zgodnie z ujęciem Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, co zostało odzwierciedlone w Strategii dostępności SGH. Tym samym uczelnia promuje tolerancję i szacunek oraz upowszechnia wartość płynącą z różnorodności społecznej. Aby zwiększać świadomość społeczności akademickiej i wzmacniać kulturę otwartości na osoby o różnorodnych potrzebach, w SGH zorganizowano cykl szkoleń uwrażliwiających w trakcie realizowanego projektu: „Inkluzywna SGH – bez barier w dostępie do edukacji (inSGH)”. Jednym z kluczowych działań było zorganizowanie w 2023 r. szkolenia dla Ambasadorów dostępności, a następnie powołanie w 2024 r. decyzją JM Rektora SGH zespołu ambasadorów dostępności.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Zespół ambasadorów dostępności tworzą przedstawiciele kadry akademickiej oraz administracyjnej uczelni, którzy wspierają kandydatów, studentów, doktorantów i pracowników uczelni, zgodnie z kompetencjami jednostki, którą reprezentują. Do zadań zespołu należy m.in. inicjowanie i wspieranie działań zwiększających potencjał SGH w zakresie edukacji włączającej; promowanie dobrych praktyk z zakresu dostępności SGH; wspieranie osób ze szczególnymi potrzebami – w zakresie informowania ich o dostępnych w SGH formach wsparcia i zapewnienia dostępności, wspieranie pracowników SGH w zakresie niezbędnym do budowania świadomości dotyczącej potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami i oferowanych przez SGH formach wsparcia z tego zakresu.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Realizacja praktyki jest elementem administracyjnym i edukacyjnym. Zespół został powołany na mocy Decyzji Rektora SGH. Skład zespołu został dobrany celowo, tak aby w jego skład wchodził:

- przedstawiciele kluczowych z perspektywy kształcenia jednostek organizacyjnych uczelni, tj. Działu Rekrutacji, Dziekanatu Studium Licencjackiego, Dziekanatu Studium Magisterskiego, Centrum Nauki Języków Obcych, Centrum Wychowania Fizycznego i Sportu;
- przedstawiciele każdego z kolegiów, a więc reprezentujący wszystkie dyscypliny naukowe w SGH, co ma znaczenie dla dostępności prowadzonych badań;
- osoby ze szczególnymi potrzebami, podkreślając praktyczną wartość i wymiar różnorodności;
- przedstawiciel Komisji Rektorskiej ds. społecznej odpowiedzialności SGH.

Zespół w istotny sposób rozszerza i uzupełnia działania realizowane przez Biuro do spraw Dostępności i Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, w tym edukuje i wdraża ideę inkluzji społecznej.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu	Zarządzenie nr 3 Rektora SGH z dnia 17 stycznia 2023 r. w sprawie wprowadzenia Strategii dostępności Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie oraz Decyzja nr 2 Rektora SGH z dnia 18 stycznia 2024 r. w sprawie powołania Zespołu ambasadorów dostępności w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie.
Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu	Konieczność promowania i cyklicznego przypominania społeczności akademickiej o powołanym zespole i jego działaniach. Dodatkowe koszty związane ze szkoleniem zespołu. Właściwy dobór kadry i możliwe zmiany składu zespołu.
Rekomendacje i zalecenia	Niezbędne jest dobranie składu zespołu zgodnie ze strukturą organizacyjną oraz indywidualnymi potrzebami uczelni. Ponadto należy zwrócić uwagę na kompetencje miękkie członków zespołu, ciągłe ich doskonalenie oraz ich chęć działania i zaangażowanie w realizowane inicjatywy.

CASE STUDY 14

Nazwa uczelni Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Typ uczelni publiczna

Strona www www.umb.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

- Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować i chronić prawa człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia.
- Kierować się zasadami etyki i odpowiedzialności w procesie nauczania i prowadzenia badań naukowych dla zapewniania interesariuszom optymalnych warunków do korzystania z wiedzy, kapitału intelektualnego i dorobku uczelni.
- Podejmować badania naukowe i prace wdrożeniowe, które w ramach partnerstwa z innymi ośrodkami akademickimi z całego świata, sektorem przedsiębiorstw, administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi przyczyniać się mogą do rozwiązywania istotnych problemów społecznych.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY**Tytuł case study****Aktywizacja społeczności seniorów i przeciwdziałanie wykluczeniu – studia dla seniorów****Przedstawienie problemu case study**

Od początku XX w. w Europie dynamizuje się proces starzenia się społeczeństwa. Początkowo transformacja demograficzna dotyczyła głównie społeczeństw państw „starej Unii”, obecnie jest to zjawisko dotykające także państwa Europy Środkowo-Wschodniej, w tym Polskę. Polska przekroczyła próg starości demograficznej w 1967 r. W roku 2010 udział osób w wieku powyżej 65. roku życia w ogólnej liczbie mieszkańców naszego kraju wynosił już około 13%, natomiast według prognoz OECD w roku 2050 populacja osób starych stanowić będzie 30% ogółu ludności Polski. Unia Europejska oraz rządy państw członkowskich stają przed wyzwaniem łagodzenia społeczno-gospodarczych konsekwencji starzenia się społeczeństwa. Podejmowane działania przebiegają dwutorowo: na rzecz odmłodzenia społeczeństwa, na rzecz zwiększenia aktywności zawodowej oraz aktywności w życiu publicznym osób starszych. Co istotne, osoby starsze są często postrzegane społecznie jako grupa mało wartościowa, nieaktywna i stanowiąca obciążenie społeczne. Taki stygmat i brak warunków do kontynuacji różnorodnych aktywności prowadzi do wykluczenia społecznego seniorów.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

Podjęto szerokie dyskusje środowiska akademickiego UMB, mające na celu wypracowanie aktywizacji seniorów, poprawy ich funkcjonowania i postrzegania społecznego, a także podtrzymywania aktywności i samoświadomości seniorów w zakresie wiedzy o zdrowiu i źródłach ograniczeń fizyczno-fizjologicznych, mentalnych i społecznych oraz sposobach pozwalających zatrzymać lub spowolnić powyższe procesy. Na podstawie zaangażowania środowiska akademickiego i analizy wysuniętych propozycji postanowiono umożliwić seniorom aktywizację edukacyjno-społeczną poprzez stworzenie Uniwersytetu Zdrowego Seniora, a kolejno z uwagi na duże zainteresowanie udziałem społeczności seniorów w tym działaniu, również Uniwersytet Profilaktyki Psychogeriatrycznej. Podjęto również decyzję o próbie pozyskania środków zewnętrznych na realizację działań.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Studia dla seniorów to autorski projekt pracowników Wydziału Nauk o Zdrowiu, wspartych przez Stowarzyszenie Pro Salute i Miasto Białystok. Uniwersytet Zdrowego Seniora jest projektem prozdrowotnym i aktywizującym starsze osoby. Studia dotyczące psychogeriatry są bardzo ukierunkowane na tematy związane ze stanem psychicznym osoby starszej, radzeniem sobie z depresją, samotnością, itp.

Istotnym aspektem jest nie tylko aktywizacja seniorów, ale również współpraca uczelni z organizacją pozarządową – Stowarzyszeniem Pro Salute oraz z administracją publiczną – Miasta Białegostoku – poprzez wniosek złożony przez pracowników WNOZ do Prezydenta Miasta Białegostoku w konkursie „Realizacja zadań publicznych z zakresu ochrony zdrowia w latach 2022–2024”. Tytuł zadania publicznego: Realizacja edukacji zdrowotnej osób powyżej 60 roku życia w formie Uniwersytetu Zdrowego Seniora i Uniwersytetu Profilaktyki Psychogeriatrycznej.

W roku akademickim 2023/2024 studia ukończyło 92 absolwentów:

- 50 osób ukończyło Uniwersytet Zdrowego Seniora;
- 42 osoby ukończyły Uniwersytet Profilaktyki Psychogeriatrycznej.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Zajęcia UZS i UPP odbywały się dwa razy w miesiącu. Obejmowały one:

- wykłady specjalistów z dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz prawa, mające na celu poszerzanie wiedzy w zakresie wykorzystywania najnowszych osiągnięć nauki i techniki w rozwiązywaniu kluczowych problemów zdrowotnych u ludzi w podeszłym wieku;
- zajęcia praktyczne – ćwiczenia w pracowniach umiejętności i pracowniach specjalistycznych;
- zajęcia z podstaw informatyki i obsługi Internetu;
- zajęcia aktywizujące ruchowo;
- akcje promujące zdrowy styl życia, mające na celu poszerzanie wiedzy o możliwościach poprawy jakości życia ludzi w podeszłym wieku;
- dyskusje;
- zajęcia fakultatywne.

Zadania realizowała wolontaryjnie kadra akademicka UMB, pracownicy administracyjni UMB, przedstawiciele Okręgowej Izby Radców Prawnych.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

- Pilotażowe badanie ankietowe ukierunkowane na zdobycie informacji o zapotrzebowaniu rynku na powyższe działania;
- opracowanie programów kształcenia UZS i UPP i otwartość na ich modyfikację;
- projekt na pozyskanie środków zewnętrznych;
- współpraca z organizacjami zewnętrznymi;
- pozyskiwanie informacji zwrotnych od seniorów na temat oczekiwań i pożądanej tematyki zajęć.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

- Mała odpowiedź na ankietę pilotażową;
- duże zainteresowanie projektem, ale ograniczona liczba miejsc dla seniorów w stosunku do potrzeb;
- ograniczona tematyka;
- niewielkie środki finansowe na realizację zadania zawężające możliwości ich realizacji.

Rekomendacje i zalecenia

1. Kontynuacja projektu;
2. zaangażowanie większej liczby instytucji zewnętrznych w realizację projektu;
3. pozyskanie większych środków na realizację projektu, jego uatrakcyjnienie;
4. modyfikacja programów kształcenia w oparciu o sugestie i zainteresowania odbiorców/uczestników;
5. zwiększenie liczby uczestników.

CASE STUDY 15

Nazwa uczelni

Uniwersytet WSB Merito w Poznaniu

Typ uczelni

niepubliczna

Strona www

www.merito.pl/poznan/

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

3. Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować i chronić prawa człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study

Centrum wsparcia psychologicznego dla studentów

Przedstawienie problemu case study

Głównym problemem był stan zdrowia psychicznego, który szczególnie uwidocznił się podczas pandemii COVID-19 oraz po wybuchu wojny w Ukrainie. Studenci zgłaszali trudności związane z depresją, w tym kryzysy samobójcze oraz problemy wynikające z ich sytuacji życiowej, w tym także dotyczące tożsamości seksualnej. Niezbędne okazało się udostępnienie bezpłatnej pomocy oraz wsparcia psychologicznego dla studentów. Dzięki szybkiej reakcji Uniwersytetu WSB Merito w Poznaniu (UWSBM w Poznaniu) udało się uruchomić telefoniczne konsultacje prowadzone przez wewnętrznych specjalistów uczelni.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

W marcu 2020 r. w związku z przejściem na zdalny tryb nauczania w UWSBM w Poznaniu uruchomiono telefoniczne konsultacje w formie doraźnego wsparcia psychologicznego dla studentów. Pomoc w formie konsultacji telefonicznych była realizowana przez psychologów i terapeutów związanych z UWSBM w Poznaniu. Zainteresowanie było ogromne, a od połowy marca 2020 r. do maja 2021 r. udzielono wsparcia w ramach około 280 rozmów telefonicznych. Niestety, osoby wykonujące to zadanie znalazły się w konflikcie ról, a intymny charakter świadczonej usługi nie współgrał z przyjętymi rozwiązaniami.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Mając na uwadze wspomniane ograniczenia, UWSBM w Poznaniu podpisał umowę z Centrum Unitas w Poznaniu. Zgodnie z ustaleniami każdy student ma możliwość skorzystania z linii wsparcia oraz zapisania się na trzy spotkania z wybranym psychologiem lub psychoterapeutą. Biuro Karier i Praktyk (BKIP) UWSBM w Poznaniu regularnie opracowuje i aktualizuje informacje dotyczące możliwości uzyskania wsparcia psychologicznego, które są dostępne w Extranecie. Dodatkowo BKIP oferuje studentom możliwość udziału w sesjach coachingowych, podczas których mogą pracować z coachami nad różnymi aspektami osobistego rozwoju. Tematy obejmują rozpoznawanie mocnych stron, asertywność, wzmacnianie dobrostanu, kształtowanie nowych nawyków, zmianę ograniczających przekonań, motywację, świadome planowanie przyszłości, formułowanie celów życiowych i realizowanie zamierzeń, co pomaga przeciwdziałać prokrastynacji.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Praktyka została wprowadzona do procesu edukacyjnego w ramach kierunku Psychologia. Studenci budują warsztat psychologa w zakresie udzielania profesjonalnego wsparcia psychologicznego w krytycznych sytuacjach życiowych. W ramach zajęć terenowych obserwują pracę terapeutów i psychologów. Praktyka zgodnie z planami UWSBM w Poznaniu ma być elementem zrównoważonego kampusu, w ramach tworzenia „green spaces”.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

CBOS (2021). „Zdrowie psychiczne Polaków. Komunikat z badań”. Nr 154/2021 {online} https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2021/K_154_21.PDF

„Praktyki dbania o zdrowie psychiczne przez młodych Polaków. Raport z badań” (2023). Raport przygotowany pod kierunkiem dr hab. Emilii Paprzyckiej {online} https://wsip.sggw.pl/uploads/filemanager/prace_student%C3%B3w/praktyki_dbania_o_zdrowie_psychiczne...raport.pdf

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

- W związku z tym, że usługa jest płatna, mogą wystąpić ograniczenia finansowe i tym samym limitowanie usługi szczególnie w części dostarczanej przez Centrum Unitas.
- Brak kompleksowego rozwiązania dla całej społeczności akademickiej. Obecnie usługa jest skierowana jedynie do studentów. Pracownicy akademicy również oczekują wsparcia w formie warsztatów lub coachingu dotyczącego postępowania w sytuacjach problemowych.

Rekomendacje i zalecenia

1. Rozszerzenie usługi wsparcia psychologicznego dla całej społeczności akademickiej.
2. Stworzenie „green spaces” – kilku przestrzeni zlokalizowanych w (lub przy) różnych budynkach UWSBM w Poznaniu dla stworzenia komfortu psychicznego studentów i kadry akademickiej, będących jednocześnie miejscami edukacji i informacji;
3. Poszerzenie oferty psychologicznej o porady z zakresu terapii przyrodą (z wykorzystaniem własnych zasobów kadrowych), mapa „dobrych miejsc” na terenie Poznania, które są miejscami poprawy komfortu psychicznego w oparciu o zasoby natury (np. parki, tereny nadwarciańskie, jeziora, rzeki itp.);
4. Stworzenie cyklu wykładów/spotkań/poradnictwa w zakresie terapii przyrodniczej – wykorzystujących walory przyrodnicze dla poprawy zdrowia i komfortu psychicznego i psychologicznego.

CASE STUDY 16

Nazwa uczelni

Politechnika Morska w Szczecinie

Typ uczelni

publiczna

Strona www

www.pm.szczecin.pl/pl/

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.
5. Realizować projekty wdrażające zasady społecznej odpowiedzialności, w szczególności dotyczące zarządzania różnorodnością w miejscu pracy, wolontariatu pracowniczego, promocji zasad etyki, współpracy międzysektorowej, marketingu społecznie zaangażowanego.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study

Przerzutka na SDG

Przedstawienie problemu case study

Kluczowym problemem związanym z wdrożeniem Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni (SOU) jest zintegrowanie zasad zrównoważonego rozwoju z codziennym życiem i działalnością uczelni. Mobilizacja społeczności akademickiej do implementacji zrównoważonych praktyk, takich jak korzystanie z alternatywnych form

transportu, jest wyzwaniem, ponieważ wymaga nie tylko świadomości i zrozumienia celów zrównoważonego rozwoju, ale także gotowości do zmiany codziennych nawyków. Realizacja misji edukacyjnej i społecznej uczelni jest oparta na podejmowaniu działań budujących świadomość idei zrównoważonego rozwoju i służy kreowaniu właściwych wzorców postaw społecznych.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

Przykładami wypracowanych rozwiązań są kampanie edukacyjne tworzone we współpracy z lokalnym funduszem ochrony środowiska, mające na celu podniesienie świadomości o zrównoważonym rozwoju, wymianę wiedzy i doświadczeń. Kolejnym przykładowym rozwiązaniem jest utworzenie na terenie Politechniki Morskiej przestrzeni przyjaznej środowisku, która przyczyni się do promowania proekologicznych postaw.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

„Przerzutka na SDG – akademicka kampania na rzecz zrównoważonego rozwoju” to działanie, które zyskało wsparcie finansowe ze środków WFOŚiGW w Szczecinie. W ramach tej inicjatywy zorganizowano spotkanie mające na celu zwiększenie świadomości społeczności akademickiej na temat zrównoważonego rozwoju. Spotkanie to służyło jako platforma do wymiany wiedzy i doświadczeń, a także do prezentacji najlepszych praktyk w zakresie realizacji celów zrównoważonego rozwoju (SDG). Dodatkowo, w ramach tej inicjatywy, otwarto proekologiczną przestrzeń rowerową na terenie PM. Stanowi to przykład praktycznych działań na rzecz ochrony środowiska, które mają na celu zachęcić społeczność akademicką do zmiany swoich nawyków i korzystania z ekologicznych środków transportu miejskiego. Przedsięwzięcie odpowiada na problem związany z promowaniem zrównoważonego rozwoju wśród społeczności akademickiej.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

PM zrealizowała spotkanie edukacyjno-informacyjne mające na celu integrację szczecińskiego środowiska akademickiego na rzecz proekologicznych postaw w odniesieniu do celów zrównoważonego rozwoju. W trakcie spotkania odbyły się prelekcje na temat budowania świadomości celów zrównoważonego rozwoju oraz roli uczelni w ich wdrażaniu. Ważnym elementem projektu był przygotowany przewodnik akademicki SDG o celach zrównoważonego rozwoju w praktyce akademickiej. Utworzenie proekologicznej przestrzeni rowerowej zachęca do korzystania z transportu rowerowego, a także przez aspekt informacyjny podnosi świadomość społeczną. Realizacja praktyki jako element działalności administracyjnej uczelni: Przedsięwzięcie „Przerzutka na SDG” było realizowane z inicjatywy Działu Rozwoju PM. W trakcie spotkania odbył się panel dyskusyjny nt. udziału uczelni we wspieraniu zrównoważonej transformacji miast.

Realizacja praktyki jako element zrównoważonego kampusu: działaniem podjętym w ramach kampanii było stworzenie proekologicznej przestrzeni rowerowej z przechowalnią na osiedlu akademickim PM.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

Materiałem pomocnym w rozwiązywaniu problemu była ankieta online, która była jednym z zagadnień naprowadzających do dyskusji na temat rozwiązań problemów związanych z budowaniem świadomości na temat zrównoważonego rozwoju. Utworzono również „Przewodnik po SDG Politechniki Morskiej” o celach SDG w praktyce.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Jedną z potencjalnych barier może być brak świadomości lub zrozumienia celów zrównoważonego rozwoju wśród społeczności akademickiej i brak poczucia społecznej odpowiedzialności. Inna bariera może wynikać z oporu wobec zmiany codziennych nawyków i postaw. Ponadto skuteczne wdrożenie zasad SOU może wymagać znaczących zasobów, takich jak zaangażowanie personelu i finansowanie, co może stanowić dodatkową barierę.

Rekomendacje i zalecenia

Podejmowanie działań mających na celu budowanie świadomości społecznej odpowiedzialności i wspólnego dążenia do osiągnięcia celów SDG poprzez organizację edukacyjno-informacyjnych spotkań na temat zrównoważonego rozwoju. Rozwijanie partnerstw z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego, aby wspierać wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk. Szukanie źródeł finansowania, aby wspierać realizację projektów związanych ze zrównoważonym rozwojem.

CASE STUDY 17

Nazwa uczelni

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie

Typ uczelni

publiczna

Strona www

www.aps.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.
10. Prowadzić działalność w taki sposób, by minimalizować negatywny wpływ aktywności realizowanych przez społeczność akademicką oraz jej interesariuszy na środowisko przyrodnicze we wszelkich jego wymiarach.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study

**APS, czyli Aktywność, Partycypacja, Społeczność.
Droga do zrównoważonej wspólnoty akademickiej na przykładzie projektu ATTUNE**

Przedstawienie problemu case study

Kluczowym problemem jest kształtowanie proaktywności i poczucia sprawstwa we wspólnocie akademickiej w zakresie działań podejmowanych na rzecz środowiska naturalnego poprzez włączenie studentów, nauczycieli akademickich oraz pracowników administracji we wspólne wypracowanie zmian i ich wdrożenie w APS-ie w zakresie czterech obszarów problemowych: wody, energii, żywności i odpadów. Działania te realizowane były w ramach projektu ATTUNE – Activate the University for Climate Change, wpisujący się Strategię Zrównoważonego Rozwoju APS (<https://www.aps.edu.pl/media/mksdkswb/strategia-zr%C3%B3wnowa%C5%BConego-rozwoju.pdf>). Projekt miał na celu opracowanie prostych i osiągalnych dla wszystkich rozwiązań proekologicznych. Implementacja tych rozwiązań jest szczególnie istotna dla uczelni pedagogicznej, gdyż umożliwiając studentom praktyczne doświadczanie działania, tworzy fundamenty do dalszego rozpowszechniania dobrych praktyk przez nauczycieli wśród różnych grup społecznych.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

Wszystkie rozwiązania podjęte w czterech kluczowych obszarach zostały wypracowane przez Research Action Teams złożone ze studentów, pracowników administracji oraz nauczycieli akademickich, co sprzyjało budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji. W ramach poszczególnych obszarów tematycznych znaleziono następujące rozwiązania:

- Oszczędzanie wody:
  - postawienie zbiornika na deszczówkę do podlewania roślin posadzonych w donicach na patio uczelnianym;
  - posadzenie łąki kwietnej, która zatrzymuje wodę.
- Troska o żywność: - stworzenie półki foodsharingowej w lodówce w pokoju socjalnym dla studentów;
  - przygotowanie kącika ziołowego w jednym z bufetów uczelnianych;
  - utworzenie kącika smoothie, który pozwala na przygotowanie koktajlu z owoców „drugiej świeżości”.
- Ograniczenie odpadów:
  - postawienie kompostownika z dżdżownicami do zasilania kompostem roślin rosnących na terenie uczelni;
  - umowa z kawiarniami uczelnianymi w sprawie zniżek za używanie własnych kubków do kawy;
  - wykorzystanie zgniatarek do puszek i butelek.
- Oszczędzanie energii:
  - wymiana żarówek na energooszczędne;
  - instalacja panelu solarnego oświetlającego wejście do APS;
  - instalacja termostatów na kaloryferach.

**Opis wdrożenia
najlepszego
rozwiązania**

W ramach wypracowanych rozwiązań wdrożono wszystkie pomysły z zakresu oszczędzania wody, redukcji odpadów i troski o pożywienie. Ich implementacja wymagała: 1) przeprowadzenia audytu pozwalającego wyłonić obszary do poprawy; 2) kreatywności w poszukiwaniu rozwiązań; 3) ustalenia planu działania; 4) komunikowania się z poszczególnymi grupami społeczności akademickiej – władzami uczelni, pracownikami administracji, nauczycielami akademickimi – jak również 5) zdobycia nakładów finansowych otrzymanych od władz uczelni na ich realizację. Ważnym elementem całego procesu było zakomunikowanie całej społeczności wypracowanych rozwiązań. Jest to etap, który należy powtarzać w związku z rotacją studentów.

Nie udało się wdrożyć pomysłów związanych z oszczędzaniem energii. Jest to najtrudniejszy obszar do zmian, gdyż wymaga nie tylko nakładów finansowych, ale także kompleksowych analiz i zmian ingerujących w istniejące budynki. Temat energii wymaga dalszych prac i analiz.

**Opis aspektu
dydaktycznego,
praktycznego
case study**

APS jest uczelnią, która od wielu lat realizuje projekty w zakresie edukacji dla zrównoważonego rozwoju (<https://www.aps.edu.pl/sustainability-at-aps/>). Jednak praktyka przedstawionego case study, czyli wspieranie proaktywności i poczucia sprawstwa społeczności akademickiej poprzez wdrażanie realnych zmian w uczelni w zakresie zrównoważonego rozwoju, jest elementem procesu edukacyjnego od 2022/2023 roku w ramach poszczególnych przedmiotów dotyczących edukacji przyrodniczej, ekologicznej i edukacji dla zrównoważonego rozwoju. W roku akademickim 2023/2024 zrewidowano program studiów, uzupełniając sylabusy wybranych przedmiotów o zagadnienia związane z realizacją projektów w ramach Research Action Teams. Należy podkreślić, że działania te są częścią programu nauczania i w dużej mierze ich realizacja zależy od:

- nauczycieli akademickich, którzy wcielają ideę zrównoważonego rozwoju w praktyce akademickiej;
- otwartości władz uczelni na wspieranie inicjatyw oddolnych;
- działu administracji, który odpowiada za aspekty techniczne wdrożeń;
- regulacji prawnych;
- możliwości finansowych uczelni.

**Materiały pomocne
w rozwiązaniu
problemu**

W ramach Research Action Teams przygotowano audyt ekologiczny w zakresie przyjętych przez APS obszarów funkcjonowania uczelni: wody, energii, żywności i odpadów, umożliwiający ocenę poszczególnych elementów przez studentów, nauczycieli akademickich i pracowników administracji, którzy uwzględnili w nim swoją perspektywę. Wszystkie działania pozwoliły na wytypowanie konkretnych problemów i pracę nad nimi. W fazie wypracowywania rozwiązań istotne okazało się szukanie inspiracji i pomysłów z różnych źródeł oraz ich dostosowanie do warunków i możliwości uczelni.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Bariery, które pojawiły się w trakcie realizacji case study:

- czynnik ludzki – zaangażowanie się grup społeczności akademickiej w proces zmiany; motywacja do działania, komunikacja pomiędzy poszczególnymi grupami wspólnoty akademickiej;
- kultura organizacyjna instytucji – praca nad elastycznością procesów podejmowania decyzji, które wymagają czasu i zgodności z regulacjami prawnymi;
- finanse – potrzeba pozyskania środków finansowych na wypracowane rozwiązania;
- czas – jako czynnik wpływający na szybkość realizacji pomysłów.

Rekomendacje i zalecenia

Rekomenduje się tworzenie wspólnoty uczącej się, w której jest przestrzeń na podejmowanie działań ekologicznych opartych na kreatywności, otwartości oraz komunikacji pomiędzy wszystkimi członkami społeczności akademickiej. Świadomość kształtowania proaktywności i poczucia sprawczości jest niezbędnym komponentem edukacji dla zrównoważonego rozwoju, co wymaga czasu, cierpliwości i wytrwałości. Pomocna w tym może okazać się strategia realizacji działań małymi krokami.

CASE STUDY 18

Nazwa uczelni

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski

Typ uczelni

publiczna

Strona www

www.uwm.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

1. Pielęgnować wartości akademickie zapisane m.in. w Kodeksie Etyki Pracownika Naukowego, w szczególności: sumienność, obiektywizm, niezależność, otwartość i przejrzystość.
2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.
3. Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować i chronić prawa człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study

Zrównoważony plan działań Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie jako narzędzie wzmacniające współpracę społeczności akademickiej na rzecz realizacji celów zrównoważonego rozwoju.

Przedstawienie problemu case study

Na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie zatrudnionych jest ponad 3 tys. pracowników. Na 16 wydziałach kształci się ponad 15 600 studentów oraz doktorantów. Misją uniwersytetu jest nie tylko dbanie o rozwój i postęp zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, ale przede wszystkim wypracowanie szeroko rozumianej solidarności i współpracy wśród społeczności akademickiej.

Problemy z integracją, współpracą oraz postrzeganiem konieczności wprowadzenia zmian, jako wspólnego interesu i gwaranta „zielonej transformacji”, stawały się coraz większym wyzwaniem.

Uniwersytet postawił sobie za cel wzmocnienie mechanizmów współpracy i zaangażowania społeczności akademickiej na rzecz działalności w obszarze ZR.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

- Coroczna organizacja Dnia Ziemi – wspólne sprzątnięcie zakończone integracyjnym ogniskiem.
- Powołanie Green Teamu – zespołu ds. zrównoważonego rozwoju.
- Organizacja jamu projektowego jako wydarzenia cyklicznego, integrującego i sprzyjającego generowaniu zrównoważonych rozwiązań na rzecz społeczności akademickiej.
- Otwarty Budżet Akademicki – Regulamin OBA dopuszczający jedynie projekty wpisujące się w idee ZR oraz angażujący do zespołów projektowych członków z różnych grup społeczności akademickiej.
- Sporządzenie „Planu działań w oparciu o zagadnienia ZR” wraz z opracowaniem metody pomiaru wskaźników realizacji zadań, jako narzędzia wpływającego na świadomość, zaangażowanie oraz budującego element „zielonej rywalizacji” pomiędzy wydziałami oraz kierownikami jednostek.
- Kampanie społecznościowe ukazujące, iż gwarantem ekorozwoju jest zmiana w sposobie myślenia oraz stylu życia, promujące współdziałanie oraz współodpowiedzialność w obszarze ZR.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Mając świadomość, że tylko przy zaangażowaniu całej społeczności akademickiej uczelnia jest w stanie rozwijać się, osiągając przy tym zamierzone cele ZR, uznano, iż w pierwszej kolejności należałoby zadbać o świadomość, pokazać, w jakim miejscu jesteśmy i o co musimy wspólnie zawalczyć.

Powyższe założenia znajdują swoje odzwierciedlenie w „Planie działań w oparciu o zagadnienia ZR”. Opracowanie planu wymagało zaangażowania pracowników, a jednym z początkowych etapów jego tworzenia była analiza danych celem zdefiniowania sytuacji początkowej. Dodatkowy atut realizacji planu stanowi możliwość raportowania postępów i transparentny sposób przedstawiania wyników np. poprzez stronę internetową uczelni oraz inne narzędzia upowszechniania rezultatów podjętych działań.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Realizacja wybranego rozwiązania stanowi element działalności administracyjnej uczelni. Do realizacji poszczególnych zadań ujętych w planie zaangażowano niemal całą społeczność akademicką. Włączenie władz uczelni, kanclerza, dziekanów oraz kadry kierowniczej podkreśla wysoką rangę oraz szczytny cel przedsięwzięcia, stanowiąc dodatkową motywację dla środowiska akademickiego.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

W celu opracowania planu konieczne było wykonanie diagnozy aktualnej sytuacji w wielu obszarach funkcjonowania uczelni, co przełożyło się na analizę i określenie celów, działań, sposobu pomiaru wskaźników w obszarach: organizacyjnym, badawczym i dydaktycznym.

Plan został również opracowany w oparciu o założenia Agencji na rzecz zrównoważonego rozwoju UWM do roku 2030, https://uwm.edu.pl/sites/default/files/ikony-zw-roz/agenda_pl.pdf

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

- Inercja, opór i niechęć przed zmianą nawyków, zmianą sposobu postrzegania problemów.
- Sytuacja ekonomiczna, ograniczona edukacja oraz brak odgórnego polityki ekorozwoju, skutkujące niskim poziomem świadomości ekologicznej oraz nieznanymi zasadami ZR.
- Przedkładanie interesu jednostek nad interes ogółu, konsumpcyjny styl życia.

Rekomendacje i zalecenia

Promowanie i organizowanie wszelkich przedsięwzięć zwiększających świadomość kształtuje późniejsze postawy proekologiczne oraz przeświadczenie o tym, że działając razem, mamy realne szanse na doświadczenie zielonej transformacji oraz odpowiedzialne budowanie odporności instytucjonalnej.

CASE STUDY 19

Nazwa uczelni Politechnika Śląska

Typ uczelni publiczna

Strona www www.polsl.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.
4. Poszerzać programy nauczania o zagadnienia z zakresu etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu, zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study

Zaangażowanie naukowców i studentów Politechniki Śląskiej na rzecz wsparcia działań edukacyjnych i terapeutycznych Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Dąbrowie Górniczej

Przedstawienie problemu case study

Politechnika Śląska w ramach projektu „Nauka bez granic”, realizowanego przez Centrum Popularyzacji Nauki, współpracuje ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Dąbrowie Górniczej. Wspólny projekt zakładał przygotowanie uczniów do samodzielnego funkcjonowania, łącząc edukację z rewalidacją i terapią z zastosowaniem pomocy dydaktycznych, opracowywanych przez naukowców i studentów PŚ w drodze design thinking w zakresie logopedii, tyflopedagogiki, surdopedagogiki i integracji sensorycznej. Zadanie polegało na zaprojektowaniu pomocy dydaktycznych wspomagających edukację uczniów ośrodka. Wyzwaniem w realizacji projektu był brak znajomości natury niepełnosprawności i ograniczeń poznawczych uczniów oraz zapewnienie finansowania budowy prototypów.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

Kluczowym rezultatem podejmowanych działań było opracowanie przez naukowców, w tym studentów Politechniki Śląskiej, sprzętu dydaktycznego i terapeutycznego, wykorzystującego wiedzę z zakresu inżynierii biomedycznej oraz rehabilitacji, który odpowiadał na potrzeby uczniów ośrodka. Powstanie pomocy dydaktycznych dostosowanych do trudności, z jakimi borykają się uczniowie ośrodka z powodu ich niepełnosprawności, było możliwe dzięki współpracy i wymianie doświadczeń oraz wskazówek merytorycznych między naukowcami a nauczycielami ośrodka. W prace nad rozwiązaniami zaangażowani byli również studenci zrzeszeni w studenckich kołach naukowych. Wizyty w ośrodku, w których uczestniczyli zarówno studenci, jak i naukowcy PŚ, służyły zapoznaniu się z obszarem projektowania urządzeń.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Naukowcy i studenci Politechniki Śląskiej, po zapoznaniu się z rodzajem i zakresem niepełnosprawności leczonych w ośrodku, zaprojektowali i stworzyli prototypy urządzeń, które umożliwiają uczniom naukę, terapię oraz dalsze funkcjonowanie w społeczeństwie. Prototypy te zostały przekazane ośrodkowi w celu weryfikacji ich przydatności przez uczniów. Urządzenia te obejmują sprzęt do usprawniania motoryki małej, integracji sensorycznej, rozwijania zmysłu dotyku i koordynacji, a także nauki alfabetu Braille'a. Projekty powstałe w wyniku tej współpracy są prezentowane podczas wydarzeń organizowanych przez miasto Dąbrowa Górnicza, co pozwala na ich szerokie zastosowanie w podobnych placówkach.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Studenci zrzeszeni w kołach naukowych: AI-METH, Scientia, TechniMat, Mater-Tech, Biokreatywni oraz MobileTech mieli możliwość praktycznego wykorzystania zdobywanej wiedzy i umiejętności inżynierskich, a także poszerzenia swojej wiedzy w wielu dyscyplinach oraz rozwinięcia kompetencji społecznych, istotnych w pracy zawodowej. Program „Nauka bez granic” jest koordynowany przez Centrum Popularyzacji Nauki, jednostkę ogólnouczelnianą. Centrum prowadzi działalność w zakresie popularyzacji nauki, w ramach której zrealizowano ponad 140 wydarzeń skierowanych do różnych grup odbiorców związanych z Politechniką Śląską. Aktywność Centrum wpisuje się w realizację celów zrównoważonego rozwoju (SDG) 4, 12 oraz 17 poprzez promocję działalności naukowej i dydaktycznej PŚ oraz inicjatywy na rzecz społeczności uczelnianej.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

- Spotkania informacyjne w formule zdalnej dla naukowców, studentów, doktorantów i kół naukowych Politechniki Śląskiej, zachęcające do współdziałania w zakresie tworzenia pomocy dydaktycznych.
- Możliwość zwrócenia się do Centrum Popularyzacji Nauki oraz uczelni – w ramach realizowanego programu projakościowego ze środków Inicjatywy Doskonałości – Uczelni Badawczej.
- Dofinansowanie działalności studenckich kół naukowych oraz realizacji projektów w formule Project Based Learning.
- Program projakościowy stypendiów na działalność w formie spółek spin-off i spin-out.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

- Brak znajomości natury niepełnosprawności i ograniczeń poznawczych uczniów – naukowcy i studenci musieli zrozumieć złożone i różnorodne potrzeby uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności w zakresie logopedii, tyflopedagogiki, surdopedagogiki oraz integracji sensorycznej.
- Metoda design thinking wymagała wielokrotnych iteracji, testów i modyfikacji, co mogło prowadzić do wydłużenia czasu realizacji projektu.
- Interdyscyplinarność – współpraca wielu podmiotów z różnych dyscyplin (inżynieria, biomedycyna, pedagogika specjalna) wymagała skutecznej komunikacji i koordynacji działań między zespołami.

Rekomendacje i zalecenia

1. Organizowanie regularnych szkoleń i warsztatów dla naukowców i studentów na temat specyficznych potrzeb edukacyjnych i terapeutycznych uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
2. Stała współpraca z logopedami, tyflopedagogami, surdopedagogami i specjalistami od integracji sensorycznej w celu uzyskania cennych wskazówek i konsultacji na każdym etapie projektu.
3. Regularne testowanie prototypów w rzeczywistych warunkach szkolnych i zbieranie informacji zwrotnych od użytkowników w celu ciągłego doskonalenia projektów.
4. Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów składających się z inżynierów, pedagogów specjalnych i terapeutów, aby zapewnić wszechstronne podejście do projektowania pomocy dydaktycznych.

CASE STUDY 20

Nazwa uczelni Uniwersytet Warszawski

Typ uczelni publiczna

Strona www www.uw.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.
8. Dbać o ład organizacyjny uczelni, opierając zarządzanie uczelnią na fundamentach społecznej odpowiedzialności, zarówno w dokumentach strategicznych, jak i wynikających z nich działaniach służących wszechstronnemu rozwojowi społeczności akademickiej i skutecznej realizacji misji uczelni.
9. Zapewniać przejrzystość prowadzonej przez uczelnię działalności poprzez m.in. mierzenie rezultatów, promowanie i upowszechnianie dorobku oraz wskazanie osoby lub zespołu koordynującego te działania.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study	Partycypacyjny model tworzenia Strategii Uniwersytetu Warszawskiego na lata 2023–2032
Przedstawienie problemu case study	<p>Studium przypadku odwołuje się do problematyki zarządzania uczelnią i dbania o ład organizacyjny w oparciu o fundamenty społecznej odpowiedzialności. Wyrazem znaczenia tej tematyki dla uczelni jest przygotowanie długoterminowej Strategii UW w oparciu o model partycypacyjny – konsultacji i współtworzenia jej przez członków społeczności UW. Tak zaprojektowany proces pozwolił na wskazanie priorytetowych celów rozwojowych na kolejne 10 lat przy uwzględnieniu różnych kontekstów i uwarunkowań, a sposób określenia celów został oparty na metodzie warsztatowej i eksperckiej, szerokim dialogu interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Zaproponowane wspólnie cele realizacji misji edukacyjnej, badawczej i społecznej UW odpowiadają wyrażonym przez społeczność akademicką potrzebom i oczekiwaniom.</p>
Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu	<p>Etap poprzedzający opracowanie Strategii UW polegał na wykonaniu kilku czynności analityczno-przygotowawczych. W celu podjęcia decyzji o najbardziej optymalnym sposobie wypracowania celów strategicznych i operacyjnych dokonano przeglądu strategii oraz ich metodologii, stosowanych przez różne uczelnie wyższe w Polsce i na świecie (benchmarking). Aby zapewnić relatywnie pełny efekt porównawczy, opracowano zestaw pytań pomocniczych. Zarówno analiza porównawcza międzyuczelniana, jak i dotychczasowe doświadczenie zarządcze kadry UW potwierdziło słuszność założeń o zastosowaniu metody szerokiego współtworzenia. Alternatywną drogą do budowy Strategii UW był zawężony model konsultacji polegający na zebraniu ogólnych pomysłów kierowników jednostek organizacyjnych. Wybór modelu szerokiego dialogu okazał się najbardziej odpowiedni w stosunku do potrzeb i możliwości uczelni o tego typu skali.</p>
Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania	<p>Przy opracowaniu Strategii UW zastosowano metodę szerokiej partycypacji z udziałem przedstawicieli społeczności akademickiej. W warsztatach wzięło udział ponad 80 osób kształcących się, doktoryzujących się, pracujących, a także przedstawiciele otoczenia, z którymi przeprowadzono 12 wywiadów. W konsultacjach zabrali również ekspercki głos członkowie Senatu UW. Proces trwający ok. 1,5 roku był największym procesem konsultacyjnym prowadzonym na potrzeby wypracowania uniwersyteckiej Strategii. Dokument powstający w roku 2022/2023, a więc w okresie dużych przemian społecznych oraz globalnych kryzysów o charakterze zdrowotnym i geopolitycznym, wymagał kompleksowości celów adekwatnych do współczesnych wyzwań. Był to ważny krok we wzmacnianiu poczucia dobra wspólnego członków UW. Partycypacja będzie także ważnym mechanizmem wdrożenia Strategii.</p>

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Strategia UW zakłada wzmocnienie mechanizmów doskonalenia oraz rozwoju uczelni w obszarze kształcenia, badań, zarządzania uczelnią i rozwoju infrastruktury, a także środowiska pracy. Obszary te wyznaczają cztery filary, których adekwatność do wskazanych przez społeczność akademicką potrzeb, wyzwań i szans wzmocniło uwzględnienie pięciu wymiarów/kontekstów tj.: wpływ na społeczeństwo, odpowiedzialność i procesy wewnętrzne, cyfryzacja, budowanie wspólnoty oraz umiędzynarodowienie. To pozwoliło uchwycić przecięcia pomiędzy filarami a wymiarami (macierz), uspołnić cele i wskaźniki. Strategia jest elementem obszaru aktywności zarządczej (ogólnouczelnianej, wydziałów) – wzięli w niej udział reprezentanci osób kształcących się, kadry akademickiej, administracyjnej, rada uczelni, interesariusze zewnętrzni.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

Wśród materiałów pomocnych przy wypracowaniu case study, jakim jest Strategia UW, w sposób zakładający szeroką demokratyzację procesu są m.in.: analiza benchmarkingowa rozwiązań w obszarze strategii na uczelniach polskich i zagranicznych o różnej skali działania/z różnych sektorów gospodarki; scenariusz pytań do wydziałów i jednostek organizacyjnych w ramach kwerendy pomysłów; scenariusz rozmów z zespołem rektorskim; scenariusz warsztatów; matryca celów jako narzędzie analityczne; zakres konsultacji z ekspertem od tworzenia strategii organizacji (własne zasoby UW); badanie interesariuszy zewnętrznych (raport zbiorczy z wywiadów wraz z rekomendacjami); tekst dokumentu: „Strategia Uniwersytetu Warszawskiego na lata 2023–2032. Doskonałość i rozwój” Dostęp: <https://www.uw.edu.pl/wp-content/uploads/2023/07/m.2023.245.u.299.pdf>

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Barierą mogą być: zróżnicowane zaangażowanie uczestników procesu w pracę warsztatową, niekiedy roszczeniowy sposób zgłaszania pomysłów, zdarzające się rozbieżności wizji decydentów w stosunku do odbiorców, brak możliwości finansowych uczelni, aby spełnić wszystkie oczekiwania zgłoszone w partycypacji, ryzyko rozbudzania wysokich oczekiwań niemożliwych do wdrożenia, rozbieżność wokół priorytetyzacji celów.

Rekomendacje i zalecenia

Warunkiem skuteczności spójnej strategii uniwersyteckiej jest uświadomiona potrzeba doskonalenia się organizacji, np. świadomość mocnych stron, ale i akceptacja wyzwań, zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych. W przypadku tak dużej uczelni jak UW należy mieć również na uwadze dużą złożoność procesu, relacji pomiędzy jego uczestnikami, a niekiedy rozbieżności interesów, które artykułują uczestnicy.

CASE STUDY 21

Nazwa uczelni Uniwersytet Dolnośląski DSW Wrocław

Typ uczelni niepubliczna

Strona www www.dsw.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

3. Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować.
2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.
6. Podejmować badania naukowe i prace wdrożeniowe, które w ramach partnerstwa z innymi ośrodkami akademickimi z całego świata, sektorem przedsiębiorstw, administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi przyczyniać się mogą do rozwiązywania istotnych problemów społecznych.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study **Godność osób z niepełnosprawnością intelektualną jako wyzwanie współczesności**

Przedstawienie problemu case study

Problem nierównego traktowania osób z niepełnosprawnością intelektualną (dalej: OzNI) jest wyzwaniem współczesnych społeczeństw. W przestrzeni edukacyjnej i publicznej dotyczy on osób w ogromnym stopniu wykluczonych z edukacji, w tym uczenia się przez całe życie, usług publicznych, rozwijania własnych więzi społecznych i wykonywania zawodu, realizacji hobby.

Dodatkowo bardzo poważnym problemem jest uwarunkowane społecznie ograniczenie możliwości usamodzielnienia się OzNI. Życie osoby dorosłej pod stałą opieką, ale i sprawowana nad nią kontrola najbliższych członków rodziny są silnym ograniczeniem upodmiotowienia OzNI. Osoby ze wskazanym rodzajem niepełnosprawności w niewystarczającym stopniu objęte są działaniami z zakresu integracji społecznej i empowermentu.

Działania proinkluzyjne realizowane przez UDSW mają za zadanie przyczynić się do stopniowej zmiany zastanej rzeczywistości i promować właściwe podejście studentów i innych interesariuszy uczelni do problemów OzNI.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

Dzień Godności Osób z Niepełnosprawnością to organizowane co roku od 2023 r. spotkania konferencyjne dla OzNI i ich rodzin, środowiska terapeutów, wykładowców, nauczycieli, studentów, osób ze środowiskowych domów samopomocy i partycypujących w warsztatach terapii zajęciowej, lekarzy i innych.

UDSW stworzył przestrzeń do upowszechniania wiedzy o problemach OzNI. W przygotowanie spotkań czynnie włączone są dorosłe OzNI jako prelegenci i współorganizatorzy. Konferencja ma praktyczny charakter, analizowane są realne problemy życia OzNI, dochodzi do wymiany dobrych praktyk terapeutycznych, dyskutowane są możliwe rozwiązania sytuacji codziennych, ale także rozwiązania systemowe, prawne. Konferencja jest formą urzeczywistniania idei inkluzji społecznej.

Tematyka spotkań: 1) 2023: „Godność – adaptacja społeczna – doświadczanie siebie – prawa OzNI” (współpraca WTZ Gorzów Wlkp., Cafe Równik, WTZ Jarocin, Dom Chłopaków Broniszewice, Ostoja, Fundacja L’Arche i in.). 2) 2024: „W stronę samostanowienia – między wolnością a bezpieczeństwem – drogowskazy” (we współpracy z WTZ Gorzów Wlkp. oraz ośrodkami z Francji i Niemiec).

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Z uwagi na brak systemowych rozwiązań dla problemów OzNI proponuje się rozwiązania dotyczące nie tylko praktycznej edukacji, ale i integracji środowiska wokół potrzeb OzNI.

Organizacja cyklicznej konferencji o charakterze edukacyjno-integracyjnym pozwala promować godność i prawo do samostanowienia OzNI, wpływa na zmianę myślenia o jakości życia tych osób.

Włączenie studentów do projektu zainspirowało ich do założenia Koła Naukowego „Inkluzja”, a także partycypacji w planowanym projekcie naukowym dotyczącym wsparcia, doradztwa i metod pracy z rodzinami OzNI. Pozanormalna edukacja, w tym wolontariat i badania terenowe, pozwalają na praktyczną weryfikację zdobywanej wiedzy.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Dzień Godności OzNI jest ściśle związany z procesem dydaktycznym realizowanym na kierunku Pedagogika specjalna w UDSW. Studenci włączeni są w praktyczne pogłębianie wiedzy, pozyskując ją nie tylko od wykładowców, ale przede wszystkim od OzNI i ich rodzin, przedstawicieli ośrodków terapeutycznych i rehabilitacyjnych. W rezultacie w lutym 2024 r. zawiązane zostało Koło Naukowe „Inkluzja”, którego studenci zostali aktywnie włączeni w omawiane wydarzenie i planowany jest ich udział w projekcie naukowym pod opieką wykładowców UDSW.

UDSW zatrudnia osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności do działań o charakterze administracyjnym, w ochronie oraz usługach porządkowych. W pionie rektora funkcjonuje pełnomocnik ds. studentów i doktorantów z niepełnosprawnością, w Biurze Karier – specjalistka – doradczyni kariery dla studentów z niepełnosprawnościami, zaś w bibliotece pracuje asystentka do obsługi osób z niepełnosprawnością.

Infrastruktura i budynki uczelni są dostosowane do funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami, stale wdrażane są nowe rozwiązania w tym zakresie.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

- Strona UDSW na temat dostępności: <https://www.dsw.edu.pl/strefa-studenta/dostepnosc>
- Informator dla studentów z niepełnosprawnością: <https://www.dsw.edu.pl/sites/dsw/files/Informator%20ozn.pdf>

W przygotowaniu publikacja naukowa i koncepcja projektu naukowego we współpracy ze studentami i interesariuszami.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Podstawową barierą jest niezrozumienie problemu wśród decydentów i w społeczeństwie, brak tolerancji dla odmienności, brak zaufania, z którego wynikałaby postawa otwartości i akceptacji dla prawa osób z niepełnosprawnością intelektualną do wyrażania i realizacji ich potrzeb.

Rekomendacje i zalecenia

UDSW proponuje stworzenie sieci ośrodków podejmujących działania w swojej praktyce naukowej, edukacyjnej i terapeutycznej na rzecz OzNI. Zasadne byłoby rozszerzenie zasięgu podmiotów tworzących środowisko wokół OzNI, tj. praktyków, stowarzyszeń, fundacji, rodzin, aby dzielić się dobrymi praktykami, np. w ramach usieciowienia, wolontariatu, wspólnych projektów. Konieczne jest promowanie rozwiązań systemowych na rzecz inkluzji społecznej.

Podsumowanie, refleksje i wnioski

Partycypacja społeczna w procesie demokratyzacji zrównoważonego rozwoju

Ewa Jówko

W obszarze „Partycypacja społeczna” zgromadzone zostały zróżnicowane case studies, odnoszące się do upowszechniania wśród społeczności akademickiej celów zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności uczelni. Dokonano analizy dwunastu przypadków. Ustalono, że w pięciu uczelniach wypracowane i praktyczne rozwiązania ogniskują się na realizacji trzech celów zrównoważonego rozwoju, tj.: celu 3 (dobre zdrowie i jakość życia), celu 4 (dobra jakość edukacji) i celu 10 (mniej nierówności).

Akademia Mazowiecka w Płocku, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, Uniwersytet WSB Merito w Poznaniu, Uniwersytet Dolnośląski we Wrocławiu zaproponowały wdrożenie różnorodnych działań zwiększających partycypację społeczną pracowników uczelni i studentów w zakresie podnoszenia ich świadomości na temat funkcjonowania osób ze szczególnymi potrzebami (osób z niepełnosprawnościami, osób w wieku senioralnym, osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego).

W case studies **Krakowskiej Akademii im. A. Frycza Modrzewskiego, Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Politechniki Śląskiej, Uniwersytetu Warszawskiego** zwrócono szczególną uwagę na czynniki związane z inkluzją społeczną, projektowaniem uniwersalnym i edukacją inkluzywną. Przedstawione przykładowe rozwiązania dowodzą, że podnoszenie poziomu wrażliwości i otwartości społecznej wszystkich jednostek wpisuje się w realizację celu zrównoważonego

rozwoju, jakim jest dobra jakość edukacji. Jednocześnie proponowane przez wymienione uczelnie wdrożenia mogą stanowić przyczynę do pełnej partycypacji osób o szczególnych potrzebach na współczesnym rynku pracy, w życiu politycznym, społecznym i kulturalnym, a poprzez myślenie o potrzebach drugiego człowieka przyczynić się do niwelowania nierówności społecznych.

Kolejny wątek związany z uczestnictwem jednostek i grup w działaniach społecznie odpowiedzialnych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju przedstawiono w case studies **Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie i Uniwersytetu Medycznego w Łodzi**. Wypracowano tam szereg systemowych rozwiązań mających na celu zwiększenie partycypacji społecznej studentów oraz poszczególnych jednostek organizacyjnych w obszarze ekologii, środowiska naturalnego oraz zwiększania proaktywności i poczucia sprawczości w edukacji dla zrównoważonego rozwoju. Podstawową barierą we wdrażaniu prototypowych rozwiązań były między innymi: finanse oraz niskie zaangażowanie grup społeczności akademickiej w proces zmiany.

Cztery uczelnie, **Politechnika Morska w Szczecinie, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Politechnika Śląska, Uniwersytet Warszawski**, w swoich działaniach na rzecz zrównoważonego rozwoju koncentrują się na celu 17 – partnerstwo na rzecz celów.

Uczelnie te postawiły sobie za cel wzmocnienie mechanizmów współpracy i współdziałania społeczności akademickiej ze środowiskiem lokalnym i interesariuszami zewnętrznymi. Przyjęto model partycypacyjny oparty na konsultacjach, współtworzeniu i szeroko pojętym dialogu. Efektem końcowym było: w Uniwersytecie Warszawskim – opracowanie Partycypacyjnego Modelu Strategii Uczelni na lata 2023–2032; w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim – zorganizowanie Dnia Ziemi, powołanie Green Teamu, zorganizowanie jamu projektowego, zorganizowanie Otwartego Budżetu Akademickiego, sporządzenie Planu Działań na rzecz ZR; w Politechnice Morskiej w Szczecinie – zorganizowanie akademickiej kampanii na rzecz zrównoważonego rozwoju; w Politechnice Śląskiej – we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi – opracowanie pomocy dydaktycznych zgodnie z założeniami design thinking. Największą barierą we wdrażaniu najlepszych rozwiązań w zakresie partnerstwa na rzecz celów były między innymi niski poziom zaangażowania społeczności akademickiej do implementacji zrównoważonych praktyk, brak zrozumienia celów zrównoważonego rozwoju, opór wobec zmiany nawyków i postaw, brak solidarności i współpracy w działaniach na rzecz społecznej odpowiedzialności.

W trzech przypadkach zaznaczono, że prowadzona praktyka w zakresie zrównoważonego rozwoju koncentruje się między innymi na celu 13 – działania w dziedzinie klimatu (**Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Politechnika Morska w Szczecinie, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie**). Należy zauważyć, że troska uczelni o zwiększanie świadomości celów zrównoważonego rozwoju pomnaża potencjał jednostek w działania odpowiedzialne społecznie w mikro- i makroskali. Zaangażowanie całej społeczności może przyczynić się do implementacji poszczególnych praktyk zainicjowanych w uczelniach w całym regionie.

W dwóch kolejnych case studies wskazano na cel 8 – wzrost gospodarczy i godną pracę (**Krakowska Akademia im. A. Frycza Modrzewskiego, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie**). Wskazano, że poprzez wdrożenie projektów „Droga edukacyjna doktora nauk prawnych z dysfunkcją wzroku”, „Zespół Ambasadorów dostępności” istnieje możliwość podniesienia kompetencji i zwiększenia atrakcyjności absolwentów uczelni na rynku pracy oraz zwiększenie potencjału uczelni w zakresie edukacji włączającej. Działania obydwu społecznie odpowiedzialnych uczelni przyczyniają się do zmiany postaw społeczności akademickiej nie tylko na terenie uczelni, ale również wśród interesariuszy zewnętrznych i w całym środowisku lokalnym. Przedstawione przykłady działań wpisują się także w realizację celu 10 – mniej nierówności i celu 4 – dobra jakość edukacji. Zwiększenie świadomego udziału kadry akademickiej i pracowników administracji w proces inkluzji społecznej, poprzez powołanie zarządzeniem rektora kompetentnego zespołu ambasadorów dostępności, jest doskonałą praktyką, promieniującą na całą społeczność akademicką.

Dwa z przedstawionych case studies odnoszą się do celu 11 – zrównoważone miasta i społeczności (**Politechnika Morska w Szczecinie i Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie**). Uzasadniono w nich, że poprzez wdrożenie projektów „Przerzutka na SDG” i „APS, czyli Aktywność, Partycypacja, Społeczność. Droga do zrównoważonej wspólnoty akademickiej na przykładzie projektu ATTUNE” można wprowadzić systemowe zmiany w aspekcie materialnym i niematerialnym kultury organizacyjnej uczelni. W realizacji prezentowanych przypadków pojawiło się wiele barier, m.in.: brak świadomości lub zrozumienia celów zrównoważonego rozwoju wśród społeczności akademickiej, brak poczucia

społecznej odpowiedzialności, brak zasobów finansowych, zaangażowania i motywacji uczestników oraz opór wobec zmiany.

Akademia Mazowiecka w Płocku

przedstawiła koncept „Dyplom dla Płocka”. To konkurs prac magisterskich, inżynierskich i licencjackich, organizowany we współpracy z władzami miasta. Ideą konkursu jest czerpanie z pomysłów absolwentów uczelni na rozwiązywanie problemów miasta. Opracowane *case study* dotyczy celu 1 – koniec z ubóstwem i celu 2 – zero głodu. Największą barierę w realizacji pomysłu stanowiła mała liczba prac aplikacyjnych oraz przygotowanie prac dyplomowych nawiązujących do potrzeb interesariuszy zewnętrznych.

Case study opracowane przez **Uniwersytet WSB Merito w Poznaniu** pokazuje, że zwiększenie partycypacji społecznej w zakresie realizacji celu 5 – równość płci może nastąpić poprzez wprowadzenie pomocy i wsparcia psychologicznego dla studentów, którzy zgłaszają trudności wynikające z ich sytuacji życiowej, przejawiają zachowania depresyjne, są w kryzysach związanych z ich tożsamością seksualną. Uniwersytet w ramach SOU podjął współpracę z firmą zewnętrzną na świadczenie pomocy studentom. Zwrócono uwagę na kluczowe bariery, które są związane z pełnym uczestnictwem w projekcie. Zaliczono do nich limitowanie usługi przez firmę zewnętrzną, a co za tym idzie – ograniczenie wsparcia do pomocy jedynie studentom. Nauczyciele akademicki również zgłaszali chęć skorzystania z pomocy firmy.

Rekomendacje

Realizacja Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni i celów zrównoważonego rozwoju są bezpośrednio uwarunkowane pełnym zaangażowaniem społeczności w proces zmiany. Zaprezentowane przez 12 uczelni studia przypadku pozwoliły na opracowanie zaleceń, które mogą posłużyć podnoszeniu efektywności pracy uczelni, czynieniu jej silną nowoczesną i sprawiedliwą instytucją. Rekomenduje się:

- wsparcie i zaangażowanie władz uczelni we wdrażanie zmian w ich kulturach organizacyjnych w stronę uczelni odpowiedzialnych społecznie;
- modyfikacje planów i programów studiów, włączających cele zrównoważonego rozwoju;
- przygotowanie liderów i kompetentnych zespołów do realizacji zadań związanych z zagadnieniami ZR;

- współpraca ze środowiskiem lokalnym i interesariuszami zewnętrznymi;
- wdrażanie szkoleń i warsztatów świadomościowych;
- pozyskiwanie środków na inicjatywy i działania w zakresie zrównoważonego rozwoju;
- propagowanie modelu partycypacji społecznej.

Konkludując, partycypacja społeczna jest warunkiem sine qua non wdrażania w uczelniach zasad zrównoważonego rozwoju. Pełne uczestnictwo wszystkich członków społeczności akademickich w działaniach odpowiedzialnych społecznie jest gwarantem dobrej zmiany. Zmiana, która buduje organizację otwartą, empatyczną, inkluzywną, tolerancyjną i nowoczesną.

Edukacja przyszłości

CASE STUDY 22

Nazwa uczelni Politechnika Śląska

Typ uczelni publiczna

Strona www www.polisl.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.
4. Poszerzać programy nauczania o zagadnienia z zakresu etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu, zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych.
7. Rozwijać współpracę międzyuczelnianą, krajową i międzynarodową, umożliwiającą adaptację i wzmacnianie najlepszych praktyk w zakresie społecznej odpowiedzialności uczelni.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study Kompetencje przyszłości – kształcenie zorientowane projektowo

Przedstawienie problemu case study

Ze względu na dynamicznie rozwijający się rynek pracy w obszarze wysokich technologii, zmieniające się podejście do nauki, wzrost świadomości studentów dotyczącej własnych zainteresowań oraz potrzebę konkurencyjności na globalnym rynku, Politechnika Śląska dostosowała metody kształcenia do nowych wyzwań.

Nadrzędnym celem edukacji jest przekazanie studentom wiedzy w sposób łatwy do przyswojenia, zachęcanie do kojarzenia faktów, prezentowanie związków między różnymi zagadnieniami i łączenie ich w spójny program studiów. Dodatkowo ważne jest kształtowanie umiejętności efektywnej pracy w zespole, zachowanie odwagi oraz umiejętności rzetelnej argumentacji podczas prezentowania swoich pomysłów. Wypracowano odpowiednie metody nauki kompetencji przyszłości w formie kształcenia zorientowanego projektowo.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

Politechnika Śląska rozwinęła nowoczesne metody kształcenia, w tym kształcenie zorientowane projektowo (PBL – Project-Based Learning). Zajęcia w formie kursów PBL są elementem programu i planu studiów w formie obowiązkowej o określonej liczbie ECTS. Nauczyciel akademicki może również z grupą studentów złożyć wniosek do konkursu na realizację projektów PBL. Najlepsze projekty otrzymują finansowanie materiałów niezbędnych do realizacji projektu. W tym wypadku student realizuje zajęcia PBL, a uzyskane efekty uczenia się pozwalają na zastąpienie innych kursów w planie studiów o podobnych efektach uczenia się. Tematyka projektów może odpowiadać na realne wyzwania z otoczenia społeczno-gospodarczego. Ważne jest, aby budować interdyscyplinarne grupy studentów uczących się na różnych kierunkach. W skład grup projektowych mogą wchodzić studenci z międzynarodowych uczelni partnerskich, a mentorami mogą być przedstawiciele biznesu. Politechnika Śląska realizuje od 200–300 takich projektów rocznie.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Projekty PBL realizowane w ramach ogłaszanych konkursów w programie Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza mają charakter interdyscyplinarne. Grupą projektową opiekuje się dwóch lub trzech opiekunów o uzupełniających się kompetencjach, aby wypełnić merytorycznie tematykę projektu. W skład każdej grupy projektowej powinni wchodzić studenci reprezentujący co najmniej dwa kierunki studiów, ścieżki dyplomowania lub specjalności. Szczególnie promowane będą projekty z zaangażowaniem uczelni zagranicznych realizowane w oparciu o umowę. W trakcie realizacji projektu studenci mogą korzystać z pomocy konsultantów, zapraszanych przez opiekunów.

W przypadku, gdy realizacja projektu wiąże się uzyskaniem efektów uczenia się zapisanych w programach studiów studentów realizujących projekt, stosuje się odpowiednią procedurę zaliczającą te efekty w poczet programu studiów.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Kształcenie zorientowane projektowo jest metodą pracy dydaktycznej, w której studenci realizują przedsięwzięcie na podstawie założeń ustalonych z wykładowcą. Zajęcia prowadzone metodą PBL rozwijają kompetencje przyszłości, takie jak: analityczne myślenie i innowacje, aktywne uczenie się, wnioskowanie, rozwiązywanie złożonych problemów, krytyczne myślenie i analiza, kreatywność, oryginalność i pomysłowość, przywództwo i oddziaływanie społeczne. Udział studentów z zagranicznych uczelni również wspiera rozwój umiejętności prezentacji zagadnień w języku angielskim. Natomiast mentoring przedsiębiorców pomaga studentom w rozwijaniu zdolności do prowadzenia dyskusji z przedstawicielami różnych branż przemysłu. PBL zostało wprowadzone do programów studiów.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

Metoda kształcenia zorientowanego projektowo jest szeroko opisana w literaturze. Politechnika Śląska posiada swoje know-how w tym zakresie oraz wewnątrz opracowane zarządzenia regulujące te procesy.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Ważnym elementem projektu jest możliwość wsparcia finansowego. Ważne jest, aby członkowie zespołów mogli zakupić niezbędne do wykonania projektu materiały. Brak finansowania wpływa na ograniczenia tematyki projektów. Dodatkowo istotne jest, aby nauczyciele prowadzący grupę studentów mogli rozliczyć określoną liczbę godzin w ramach pensum dydaktycznego.

Rekomendacje i zalecenia

W edukacji zorientowanej na projekty istotne jest, aby grupy studentów były zróżnicowane, multidyscyplinarne i składały się z osób studiujących na różnych kierunkach w tej samej uczelni, innej polskiej uczelni lub zagranicznej. Ważne jest również wsparcie i mentoring ze strony osób z biznesu, w przypadku politechniki – przedstawicieli przemysłu. Rozwiązywanie realnych problemów z najbliższego otoczenia społeczno-gospodarczego skutkuje większym zainteresowaniem studentów tematyką projektu.

CASE STUDY 23**Nazwa uczelni****Politechnika Lubelska****Typ uczelni**

publiczna

Strona wwwwww.pollub.pl**Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study****Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study**

2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.
5. Realizować projekty wdrażające zasady społecznej odpowiedzialności, w szczególności dotyczące zarządzania różnorodnością w miejscu pracy, wolontariatu pracowniczego, promocji zasad etyki, współpracy międzysektorowej, marketingu społecznie zaangażowanego.
8. Dbać o ład organizacyjny uczelni, opierając zarządzanie uczelnią na fundamentach społecznej odpowiedzialności, zarówno w dokumentach strategicznych, jak i wynikających z nich działaniach służących wszechstronnemu rozwojowi społeczności akademickiej i skutecznej realizacji misji uczelni.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study

Wymieńmy się tym, co najlepsze

Przedstawienie problemu case study

Zwiększenie jakości kształcenia poprzez podniesienie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich oraz wdrożenie do dydaktyki nowoczesnych form kształcenia, które służyć będzie rozwojowi społeczności regionalnej poprzez budowanie nowoczesnego społeczeństwa informacyjnego w regionie.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

Zorganizowano i przeprowadzono w Politechnice Lubelskiej dla nauczycieli akademickich oraz osób obsługujących administracyjnie studentów Politechniki Lubelskiej szkolenia z zakresu podnoszenia szeroko pojętych kompetencji dydaktycznych.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

W ramach realizowanego projektu „Politechniczna Sieć Via Carpatia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego” w działaniu 3 pod nazwą „Wymieńmy się tym co najlepsze” zorganizowano i przeprowadzono w Politechnice Lubelskiej pięć szkoleń z zakresu podnoszenia szeroko pojętych kompetencji dydaktycznych o następującej tematyce:

- Stres w pracy dydaktycznej i radzenie sobie z nim – wykładowca z Politechniki Rzeszowskiej, dwie edycje, łączna liczba uczestników 99;
- Psychologiczne aspekty komunikacji – trening komunikacji – wykładowca z Politechniki Rzeszowskiej, dwie edycje, łączna liczba uczestników 75;
- Budowanie relacji i praca w zespole – wykładowca z Politechniki Białostockiej, jedna edycja, łączna liczba uczestników 49;
- Inteligencja? Czy można się jej nauczyć – wykładowca z Politechniki Białostockiej, jedna edycja, łączna liczba uczestników 46;
- Wybrane zagadnienia procesu kształcenia i jego jakości – wykładowca – pełnomocnik rektora ds. jakości kształcenia Politechniki Lubelskiej, sześć grup po jednej na każdym wydziale, łączna liczba uczestników 390.

Nauczyciele akademicy, głównie prodziekani ds. studenckich i ds. kształcenia Politechniki Lubelskiej uczestniczyli w dwóch szkoleniach wyjazdowych o następującej tematyce:

- Jak kontrolować stres. Warsztaty emisji głosu. Ergonomia pracy przy komputerze i tablicy. Siła oddechu – organizator Politechnika Białostocka, liczba uczestników z Politechniki Lubelskiej – 10 osób;
- Social media jako skuteczne narzędzie komunikacji – organizator Politechnika Rzeszowska, liczba uczestników z Politechniki Lubelskiej – 12 osób.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study	Realizowana praktyka, chociaż nie jest elementem programu nauczania, w ocenie jej organizatorów niewątpliwie przyczynia się do poprawy jakości kształcenia poprzez podniesienie kompetencji nauczycieli akademickich i pracowników administracji uczelni. Jej wdrożenie do dydaktyki służyć będzie rozwojowi społeczności regionalnej poprzez budowanie nowoczesnego społeczeństwa informacyjnego w regionie. Praktyka ta realizowana jest we współpracy z prorektorem ds. studenckich oraz pracownikami Działu nauczania i toku studiów oraz realizatorami zadań projektu nauczycielami akademickimi.
Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu	Wypracowane w trakcie realizacji praktyki materiały szkoleniowe zostały przesłane uczestnikom. Są one także dostępne za pośrednictwem prowadzących szkolenia i realizatorów zadań projektowych dla wszystkich zainteresowanych ze społeczności akademickiej.
Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu	Ograniczone jednorazowe możliwości ilościowe uczestnictwa w szkoleniach, ograniczone zasoby finansowe do realizacji szkoleń, duże obciążenie pracowników bieżącymi zadaniami dydaktycznymi i naukowymi, stąd małe możliwości wygospodarowania dodatkowego czasu na szkolenia.
Rekomendacje i zalecenia	Cykliczne powtarzanie szkoleń z przedstawionej tematyki, uzupełnionej w razie potrzeby o kolejne tematy z obszarów przydatnych w procesie edukacyjnym, tak aby objąć nimi zdecydowaną większość nauczycieli akademickich.

CASE STUDY 24

Nazwa uczelni	Uniwersytet Jagielloński
Typ uczelni	publiczna
Strona www	www.uj.edu.pl
Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study	
Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study	<ol style="list-style-type: none"> 4. Poszerzać programy nauczania o zagadnienia z zakresu etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu, zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych. 7. Rozwijać współpracę międzyuczelnianą, krajową i międzynarodową, umożliwiającą adaptację i wzmacnianie najlepszych praktyk w zakresie społecznej odpowiedzialności uczelni. 2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study	Tworzenie międzynarodowego kierunku studiów wspólnych z zakresu zrównoważonego rozwoju
Przedstawienie problemu case study	<p>Nowoczesna edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju, oparta na współpracy międzynarodowej i umożliwiająca efektywne nabywanie kompetencji miękkich, wymaga łącznego spełnienia kilku warunków, które do tej pory były trudno osiągalne na poziomie studiów pierwszego stopnia. Po pierwsze, tematyka zrównoważonego rozwoju wymaga wyjątkowo interdyscyplinarnego podejścia, które nie było dotąd cechą charakterystyczną 6. poziomu Europejskich Ram Kwalifikacji. Po drugie, stworzenie studiów o silnie międzynarodowym charakterze wymaga znacznego wysiłku, nakładów finansowych i wysokiego stopnia zgodności pomiędzy uczelniami partnerskimi – w kwestiach prawnych, ale także filozofii kształcenia. Po trzecie, rozwój kompetencji miękkich wymaga przeciwdziałania masowemu charakterowi edukacji.</p>
Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu	<p>Uniwersytet Jagielloński otrzymał zadanie koordynacji tworzenia studiów wspólnych z zakresu zrównoważonego rozwoju – Una Europa Joint Bachelor in Sustainability (BASUS). Analiza sytuacji doprowadziła do wypracowania następujących założeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ e-learning powinien być pomocniczą, ale nie wiodącą formą edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju – studenci powinni mieć możliwość interakcji na kampusie i udziału w zajęciach praktycznych; ■ optymalna forma realizacji studiów międzynarodowych zakłada wspólne przebywanie studentów przez ponad semestr na jednej uczelni; studenci studiów wspólnych powinni mieć kontakt z wykładowcami wszystkich uczelni partnerskich; ■ istotną część programu musi stanowić rozwój meta-kompetencji – kompetencji transwersalnych i metodologicznych; ■ włączenie interdyscyplinarności na poziomie 6 ERK/PRK wymaga podejścia problemowego w połączeniu ze zdobywaniem pogłębionej wiedzy z wybranych dyscyplin; ■ zrównoważony rozwój dotyczy wszystkich dziedzin nauki.
Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania	<p>BASUS zakłada sześciusemestralny program kształcenia, podczas którego grupa 180 studentów spędzi pierwszy rok na UJ, uczestnicząc wspólnie w interdyscyplinarnych zajęciach wprowadzających w tematykę zrównoważonego rozwoju i w kursach transwersalnych. Kolejne trzy semestry to nauka w ramach jednej z sześciu ścieżek specjalizacyjnych (w Krakowie, Paryżu, Madrycie, Zurychu, Helsinkach bądź Leuven) z udziałem międzynarodowej grupy wykładowców. Ostatni semestr studenci mogą spędzić na jednej z ośmiu uczelni partnerskich. Zaletą koncepcji jest połączenie integracji z mobilnością oraz hiperinterdyscyplinarności z wiedzą specjalistyczną. Pomysł spotkał się z aprobatą uczelni partnerskich, czego dowodem jest podpisana w czerwcu 2024 r. umowa konsorcjum.</p>

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

BASUS zostanie wprowadzony do oferty po jego formalnym utworzeniu i uzyskaniu pozytywnej opinii Polskiej Komisji Akredytacyjnej w procedurze European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes (ocena *ex ante*), której wymagają uczelnie partnerskie. Planowanym rokiem startu jest 2025/2026.

Realizacja projektu była oparta m.in. na Project Teams Approach obowiązującym w aliansie Una Europa. Przedstawiciele jednostek UJ (m.in. wydziałów, Zespołu Radców Prawnych, Centrum Wsparcia Dydaktyki, Działu Współpracy Międzynarodowej) współpracowali z odpowiednikami z uczelni partnerskich. Koordynacją zajmuje się projekt flagowy Inicjatywy Doskonałości w UJ, Centre for Advanced Sustainability Studies.

BASUS nie jest elementem zrównoważonego kampusu *per se*, ale przywiązuje dużą wagę do tej kwestii.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

- Europejskie ramy kwalifikacji na rzecz zrównoważonego rozwoju (GreenComp): https://joint-research-centre.ec.europa.eu/greencomp-european-sustainability-competence-framework_en
- Rezultaty projektu ImpEA: <https://impea.eu/> oraz <https://impea.online>
- Dokumenty przygotowywane przez Una Europa: <https://www.una-europa.eu/knowledge-hub>
- Taksonomia Blooma (po adaptacji do kontekstu zrównoważonego rozwoju).

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

- Niedostosowanie przepisów krajowych do specyfiki wspólnych, interdyscyplinarnych studiów międzynarodowych (luki prawne, wytyczne kłopotliwe w kontekście wytycznych innych państw).
- Różnice w strukturze finansowania uczelni (wpływ zwłaszcza na wysokość czesnego).
- Ograniczenia programu Erasmus+ (moment aplikowania, limity czasowe, brak możliwości tworzenia wspólnej puli dostępnych miejsc).

Rekomendacje i zalecenia

- Odejście od dyscyplinarnego myślenia o zrównoważonym rozwoju i utożsamiania go z naukami przyrodniczymi.
- Ograniczenie recyklingu kursów – inwestowanie w tworzenie przedmiotów dostosowanych do potrzeb kierunku i zmian na rynku pracy.
- Otwarcie na nowe formy dydaktyki i personalizację kształcenia.
- Uelastycznienie schematów finansowania i przepisów związanych z tworzeniem i prowadzeniem studiów.

CASE STUDY 25

Nazwa uczelni Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu

Typ uczelni publiczna

Strona www www.awf.poznan.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

6. Podejmowanie badań naukowych i prac wdrożeniowych, które w ramach partnerstwa z innymi ośrodkami akademickimi z całego świata, sektorem przedsiębiorstw, administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi przyczyniać się mogą do rozwiązywania istotnych problemów społecznych.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study Utrzymanie wysokiej jakości działalności naukowej po otrzymaniu kategorii naukowej A+

Przedstawienie problemu case study

Pomimo przyznania naszej uczelni kategorii naukowej A+ zaobserwowano potrzebę wdrożenia polityki jakości naukowej ukierunkowanej na podejmowanie jeszcze ambitniejszych problemów badawczych oraz publikowanie wyników badań naukowych w czasopismach indeksowanych w międzynarodowych bazach danych (JCR), ale charakteryzujących się najwyższą jakością naukową. Polityka ta ma być powiązana z podnoszeniem jakości kształcenia studentów oraz istotnym oddziaływaniem na społeczeństwo poprzez zwiększenie rangi uczelni w regionie jako centrum innowacji, wiedzy i kompetencji, w szczególności w zakresie przeciwdziałania skutkom hipokinezji oraz występowaniu nadwagi i otyłości (wynikających ze stylu życia radykalnie ograniczającego aktywność fizyczną oraz z jakości żywności i odżywiania).

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

W celu rozwiązania problemu przygotowano działania systemowe, ujęte w projekcie pt. „AWF Poznań – wiodący w regionie ośrodek naukowo-badawczy w zakresie badań prozdrowotnego oddziaływania aktywności ruchowej i żywienia”. Na realizację projektu otrzymano finansowanie z programu „Regionalna Inicjatywa Doskonałości”. W ramach działań realizowane są między innymi następujące zadania:

- wdrożenie innowacyjnej aparatury badawczej;
- konkursy na projekty młodych pracowników nauki;
- konkursy na udział w międzynarodowych konferencjach naukowych;
- podnoszenie kompetencji kadry w zakresie prawa własności intelektualnej, komercjalizacji wyników B+R, zwiększania ochrony wyników B+R oraz efektywności współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym;
- przygotowanie programu studiów kierunku Sport w języku angielskim.

Realizując tak ambitne założenia, zadbano o zwiększenie motywacji pracowników do realizacji zadań, proponując przejrzysty system nagród i wyróżnień.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Rozwój młodych pracowników nauki jest kluczem do utrzymania i rozwoju potencjału naukowego uczelni. Ze względu na mały odsetek beneficjentów programów krajowych i międzynarodowych, ze środków uczelnianych wdrożono działania umożliwiające młodym naukowcom:

- składanie wniosków na projekty badawcze w ramach wewnątrzuczelnianego programu Rozwoju Młodych Pracowników Nauki;
- premiowanie aktywności z zakresie udziału w konkursach na projekty naukowe;
- składanie wniosków w uczelnianych konkursach na udział w międzynarodowych konferencjach naukowych;
- uzyskanie stypendium powiązanego z zagranicznymi stażami naukowymi.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Realizacja opisanej praktyki jest także elementem działalności administracyjnej uczelni. Zaangażowane zostały przede wszystkim takie jednostki organizacyjne jak:

- Sekcja Nauki
- Biblioteka
- Dział Nauczania.

Wdrażanie przedstawionej praktyki jest zgodne ze strategią rozwoju Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu zaznaczającą potrzebę zrównoważonego rozwoju uczelni.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

- Regionalna Inicjatywa Doskonałości – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (<https://www.gov.pl/web/nauka/regionalna-inicjatywa-doskonalosci>).
- Strategia rozwoju Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu w latach 2016–2024.
- Monitorowanie realizacji projektu.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

- Brak odpowiedniej motywacji pracowników do ciągłego rozwoju naukowego i zrozumienia społecznej odpowiedzialności nauki.
- Niska świadomość młodych pracowników nauki i doktorantów w zakresie potrzeby rozwoju od początku kariery zawodowej.
- Niedostateczny poziom wiedzy pracowników związanej z wykorzystaniem wyników swojej pracy (np. komercjalizacja badań, patentowanie).
- Niedostateczny poziom wiedzy pracowników związanej z ochroną praw autorskich.

Rekomendacje i zalecenia

1. Ciągłe poszukiwanie możliwości wzbogacenia potencjału naukowego uczelni, bez względu na posiadaną kategorię naukową.
2. Stworzenie przejrzystego programu wspierającego naukowców w pracy badawczej.
3. Przygotowanie systemu nagród za osiągnięcia naukowe.
4. Prowadzenie analizy ryzyka, w tym identyfikowanie problemów uniemożliwiających zrównoważony rozwój.

CASE STUDY 26

Nazwa uczelni

Szkoła Główna Turystyki i Hotelarstwa

Typ uczelni

niepubliczna

Strona www

www.vistulahospitality.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

4. Poszerzać programy nauczania o zagadnienia z zakresu etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu, zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych.
5. Realizować projekty wdrażające zasady społecznej odpowiedzialności, w szczególności dotyczące zarządzania różnorodnością w miejscu pracy, wolontariatu pracowniczego, promocji zasad etyki, współpracy międzysektorowej, marketingu społecznie zaangażowanego.
2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study	Wprowadzenie przedmiotu „Społeczna odpowiedzialność biznesu” z międzynarodową certyfikacją Travelife dla studiów 2. stopnia na kierunku Turystyka i rekreacja
Przedstawienie problemu case study	Głównym problemem była nieobecność w programie nauczania przedmiotu, który obejmowałby tematykę społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR). Brak tego przedmiotu skutkowało tym, że studenci nie mieli możliwości zdobycia wiedzy i świadomości na temat CSR oraz zagadnień zrównoważonego rozwoju w trakcie trwania ich studiów. W efekcie przyszli absolwenci nie byli w pełni przygotowani do pracy w branży, ponieważ brakowało im kluczowych kompetencji w tym istotnym temacie.
Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu	Przekazanie informacji dotyczące CSR do ponad 100 krajów, w tym krajów rozwijających się, poprzez udział w międzynarodowym projekcie.
Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania	<p>Jednym z najbardziej inspirujących przykładów na rzecz edukacji w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR) i zrównoważonego rozwoju w naszej uczelni jest inicjatywa jednego z wykładowców, który postanowił wprowadzić dla studentów możliwość zdobycia międzynarodowego certyfikatu Travelife. Wykładowca 15 lat temu nawiązał współpracę z organizacją Travelife, umożliwiając studentom 2. stopnia na kierunku Turystyka i rekreacja zdobycie certyfikatu Sustainable Manager Travelife. Certyfikat ten jest nie tylko prestiżowym wyróżnieniem, ale również świadectwem zdobycia aktualnej, praktycznej wiedzy na temat zrównoważonego zarządzania w branży turystycznej.</p> <p>Aby zapewnić studentom dostęp do tego certyfikatu, wprowadzono nowy obowiązkowy przedmiot do programu studiów 2. stopnia kierunku Turystyka i rekreacja. Przedmiot ten, zatytułowany „Społeczna odpowiedzialność biznesu”, został zaprojektowany tak, aby dostarczać studentom niezbędnej wiedzy teoretycznej i praktycznej z zakresu CSR i zrównoważonego rozwoju.</p>
Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study	Po każdym zakończonym przedmiocie i zdanych certyfikatach organizowany jest dodatkowy program – inicjatywy praktyczne. W ciągu 15 lat odbyło się 17 edycji tego programu, każda zakończona sukcesem. Studenci nie tylko zdobywają certyfikat, ale również uczestniczą w organizowanych akcjach CSR. Przykłady takich działań to charytatywne mecze, ulepszanie uczelnianych gabinetów oraz organizowanie konferencji naukowych z udziałem zaproszonych specjalistów z branży, którzy są ekspertami w dziedzinie CSR oraz ESG. Dzięki tej inicjatywie studenci mają możliwość zdobycia nie tylko teoretycznej wiedzy, ale również praktycznych umiejętności, które są wysoko cenione na rynku pracy.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu	<p>Aby skutecznie wprowadzić przedmiot dotyczący społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR) do programu nauczania, najpierw konieczne jest, aby wyznaczona osoba przeszła specjalne szkolenie. Tylko po jego ukończeniu będzie ona uprawniona do wydawania certyfikatów Sustainable Manager Travelife oraz uzyskania dostępu do systemu lub strony internetowej Travelife.</p> <p>Kolejnym krokiem jest zapewnienie szczegółowego opisu nowego przedmiotu studiów, który ma zostać wprowadzony do programu nauczania.</p>
Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu	<p>Problemy w komunikowaniu się wynikające z globalnego charakteru uczelni.</p>
Rekomendacje i zalecenia	<p>Rekomendacja „połączenie teorii z praktyką (wykłady, konferencja i projekt społeczny).</p>

CASE STUDY 27

Nazwa uczelni	Akademia im. Jakuba z Paradyża
Typ uczelni	niepubliczna
Strona www	www.ajp.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

3. Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować i chronić prawa człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia.
2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.
8. Dbać o ład organizacyjny uczelni, opierając zarządzanie uczelnią na fundamentach społecznej odpowiedzialności, zarówno w dokumentach strategicznych, jak i wynikających z nich działaniach służących wszechstronnemu rozwojowi społeczności akademickiej i skutecznej realizacji misji uczelni.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study	Cyfrowa transformacja uczelni – wdrożenie zdalnego nauczania
Przedstawienie problemu case study	Pandemia COVID-19 wymusiła szybkie przejście na zdalne nauczanie, co stanowiło ogromne wyzwanie dla uczelni. Brak odpowiedniej infrastruktury technologicznej oraz umiejętności cyfrowych wśród kadry i studentów wpłynął na jakość edukacji. Ponadto pojawiły się problemy związane z zapewnieniem równego dostępu do edukacji dla wszystkich studentów, w tym tych z ograniczonym dostępem do technologii.
Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu	W odpowiedzi na te wyzwania uczelnia podjęła szereg działań. Po pierwsze, zainwestowano w rozwój infrastruktury technologicznej, w tym platform e-learningowych oraz narzędzi do zdalnego nauczania. Po drugie, przeprowadzono szkolenia dla kadry akademickiej i studentów z zakresu obsługi narzędzi cyfrowych i efektywnego nauczania online. Dodatkowo uczelnia zapewniła dostęp do sprzętu komputerowego i internetu studentom z ograniczonymi zasobami, aby zagwarantować równy dostęp do edukacji.
Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania	Najlepszym rozwiązaniem okazało się kompleksowe podejście do cyfrowej transformacji. Uczelnia zmodernizowała swoje systemy informatyczne, wprowadziła nowoczesne platformy e-learningowe oraz zapewniła wsparcie techniczne dla użytkowników. Szkolenia dla kadry i studentów znacząco podniosły umiejętności cyfrowe społeczności akademickiej. W rezultacie jakość nauczania zdalnego znacznie się poprawiła, a liczba studentów korzystających z platform e-learningowych wzrosła o 80%. Dowodem na skuteczność rozwiązania były pozytywne opinie studentów i pracowników oraz wyniki ankiet dotyczących satysfakcji z nauczania online.
Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego Case Study	Realizacja tej praktyki stała się integralną częścią programu nauczania poprzez wprowadzenie kursów z zakresu technologii edukacyjnych i cyfrowych kompetencji. Studenci mieli możliwość uczestniczenia w zajęciach online oraz korzystania z narzędzi e-learningowych, co przygotowywało ich do przyszłej kariery zawodowej w erze cyfrowej. Administracja uczelni była zaangażowana w zarządzanie platformami e-learningowymi oraz organizację szkoleń. Praktyka ta wpisuje się również w strategię zrównoważonego rozwoju, promując inkluzywność i dostępność edukacji dla wszystkich.
Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu	Przykładowe materiały obejmowały: <ul style="list-style-type: none"> ■ przewodniki dotyczące wdrażania platform e-learningowych; ■ kursy online i szkolenia z zakresu technologii edukacyjnych; ■ raporty i badania dotyczące najlepszych praktyk w nauczaniu zdalnym.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Największe bariery obejmowały brak umiejętności cyfrowych wśród części kadry i studentów, a także ograniczenia technologiczne i finansowe. Dodatkowo opór przed zmianami oraz problemy z adaptacją do nowego sposobu nauczania mogły utrudniać wdrożenie rozwiązań.

Rekomendacje i zalecenia

Rekomenduje się kontynuowanie inwestycji w rozwój infrastruktury technologicznej oraz organizację regularnych szkoleń z zakresu umiejętności cyfrowych. Ważne jest także prowadzenie działań mających na celu zwiększenie akceptacji i adaptacji do nauczania zdalnego. Regularne monitorowanie postępów oraz zbieranie opinii użytkowników mogą pomóc w dalszym doskonaleniu procesów związanych z cyfrową transformacją.

CASE STUDY 28

Nazwa uczelni

Wyższa Szkoła Planowania Strategicznego

Typ uczelni

niepubliczna

Strona www

www.wsps.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

6. Podejmować badania naukowe i prace wdrożeniowe, które w ramach partnerstwa z innymi ośrodkami akademickimi z całego świata, sektorem przedsiębiorstw, administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi przyczyniać się mogą do rozwiązywania istotnych problemów społecznych.
7. Rozwijać współpracę międzyuczelnianą, krajową i międzynarodową, umożliwiającą adaptację i wzmacnianie najlepszych praktyk w zakresie społecznej odpowiedzialności uczelni.
9. Zapewniać przejrzystość prowadzonej przez uczelnię działalności poprzez m.in. mierzenie rezultatów, promowanie i upowszechnianie dorobku oraz wskazanie osoby lub zespołu koordynującego te działania.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study

Podnoszenie aktywności naukowo-badawczej na przykładzie kierunku Ratownictwo medyczne

Przedstawienie problemu case study

Głównym problemem WSPS jako instytucji kształcącej praktycznie jest inicjowanie i podejmowanie badań naukowych i prac wdrożeniowych. Pracownicy uczelni, działając aktywnie zawodowo w zawodach medycznych, bardzo często rezygnowali z podejmowania inicjatyw naukowych jako zbyt czasochłonnych. Decydenci uczelni, mając świadomość znaczenia wyników badań dla rozwoju samej uczelni, ale także znacznego wpływu na dalszy rozwój w obszarze nauk o zdrowiu i nauk medycznych, dostrzegali potrzebę inicjowania badań i rozwijania współpracy międzyuczelnianej jako jednej z możliwości promocji osiągnięć kadry oraz studentów. Jednocześnie założono, że wiele innowacyjnych rozwiązań mogłoby zostać zaimplementowane w praktyce, co jest szczególnie istotne w przypadku uczelni kształcącej praktycznie. W analizowanym przypadku skoncentrowano się na badaniach w obszarze nauk o zdrowiu, mając świadomość o szczególnie istotnym znaczeniu w rozwiązywaniu problemów społecznych. W tym przypadku, skoncentrowano się na kadrze kierunku Ratownictwo medyczne.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

W trakcie diagnozy problemu i analizy rozwiązań wypracowano rozwiązania:

- instytucjonalny fundusz wspierający działalność inicjowaną przez pracowników;
- regularne spotkania (również nieformalne) oraz mailing zachęcający do podejmowania działalności badawczej – dyskusja nad obszarami zainteresowań i wskazywanie możliwości;
- indywidualna opieka nad inicjatorem badań;
- zintensyfikowanie działań w zakresie rozszerzania współpracy międzyuczelnianej;
- angażowanie kadry akademickiej w mniejsze inicjatywy, stanowiące elementy większych działań;
- wskazywanie praktycznych efektów działań i korzyści dla kadry akademickiej.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Wdrożone rozwiązania:

- zarządzenie kanclerza dot. wspierania działalności naukowej;
- utworzenie stanowiska pełnomocnika kanclerza, który koordynuje działania rozwijania współpracy międzyuczelnianej z otoczeniem społeczno-gospodarczym;
- aktywna pomoc w budowaniu współpracy z interesariuszami zewnętrznymi;
- aktywna pomoc organizacyjna w inicjatywach oddolnych pracowników uczelni.

Podjęte działania podkreśliły znaczenie inicjowania badań w społeczności akademickiej i lokalnej oraz wskazały na zaangażowanie władz uczelni, które zdecydowały o przekazaniu określonych środków finansowych na powyższe działania.

Efekty:

- podjęcie współpracy z Uniwersytetem Śląskim;
- zainicjowanie cyklicznej konferencji naukowej „Edukacja w medycynie. Medycyna w edukacji”;
- zainicjowany projekt „Zagrożenie stresem, wypaleniem zawodowym i agresją wobec medyków – innowacyjne metody wsparcia” jest kontynuowany w ramach współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie rozwiązywania istotnych problemów społecznych. Praktyczne rozwiązania zostały zaimplementowane do praktyki, w efekcie czego, studenci oraz pracownicy medyczni mogą korzystać z nieodpłatnego, anonimowego wsparcia psychologicznego.

Wsparcie praktyczne i finansowe zainicjowanego działania zaowocowało przeniesieniem wypracowanych rozwiązań do środowiska gospodarczego. Dodatkowo podjęto decyzję o kontynuacji działań oraz kontynuacji dalszych badań w środowisku medyków – praktyków.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Podana praktyka jest elementem działalności administracyjnej uczelni. Obszar został objęty opieką merytoryczną i organizacyjną prodziekana ds. ratownictwa medycznego. W efekcie zostały podniesione kompetencje organizacyjne w zakresie zarządzania interakcjami, wykorzystywania potencjału i kreatywności oraz zarządzania czasem.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

Analiza przykładów uczelni działających w obszarze rozwoju badań naukowych i ich implementacji do otoczenia społeczno-gospodarczego.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Przykładowe bariery:

- obciążenie kadry akademickiej obowiązkami zawodowymi (system pracy, godziny nadliczbowe, zmęczenie);
- rywalizacja zawodowa;
- obawa przed dodatkowymi obowiązkami przy i tak dużym obciążeniu.

Rekomendacje i zalecenia

1. Ustawiczne wsparcie i zachęcanie kadry akademickiej do podejmowania wysiłków w zakresie inicjowania badań opartych na praktyce EBM.
  2. Elastyczność w kontaktach z kadrami i dystrybuowaniem wsparcia.
  3. Obserwacja rynku zawodowego i najnowszych trendów branżowych umożliwiająca pomoc w inicjowaniu pomysłów badawczych.
-

CASE STUDY 29

Nazwa uczelni Politechnika Poznańska

Typ uczelni publiczna

Strona www www.put.poznan.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

3. Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować i chronić prawa człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia.
4. Poszerzać programy nauczania o zagadnienia z zakresu etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu, zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych.
2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study Projektowanie uniwersalne w strategii podnoszenia efektywności kształcenia na Politechnice Poznańskiej

Przedstawienie problemu case study

Problemem była jakość kształcenia, stąd pomysł na podniesienie jakości kształcenia i zwiększenie spektrum uzyskiwanych kompetencji poprzez wypracowanie form kształcenia opartych na humanocentrycznym podejściu do projektowania przestrzeni prywatnej i publicznej oraz wyposażenie Laboratorium PU w pomoce dydaktyczne. Realizacja celu była możliwa dzięki wprowadzeniu zmian organizacyjnych oraz podniesieniu kompetencji kadr poprzez wprowadzenie do modelu kształcenia studentów zasad projektowania uniwersalnego jako efektu m.in. realizacji projektu „Projektowanie uniwersalne w strategii podnoszenia efektywności kształcenia na Politechnice Poznańskiej”. Wszystkie podjęte działania odpowiadają obecnym potrzebom społecznym, gospodarczym, co wpisuje się w upowszechnienie idei równości, różnorodności i tolerancji.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

W PP zakupiono pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji zajęć z zakresu PU:

- trzy wózki inwalidzkie;
- oprogramowanie INTERsoft WOD-KAN;
- trzy symulatory starości GERT imitujące ograniczenia wynikające ze starzenia się organizmu poprzez symulację różnych rodzajów niepełnosprawności charakterystycznych dla wieku starczego (dot. widzenia, słuchu, ruchu) wraz z osprzętem: kołnierz szyjny, na obuwiu, nakładki na kolana imitujące ograniczenie ruchowe stawów, symulator schorzeń stawu kolanowego, symulator skrzywienia kręgosłupa, symulator imitujący problemy układu oddechowego, symulator drżenia rąk, symulator pozorujący szum w uszach, symulator wad wzroku wieku starczego, symulator pozorujący niedowład, częściowy paraliż, symulator bólu pleców;
- sprzęt komputerowy: laptopy komputerowe 2w1, tablet graficzny.

Podniesiono kompetencje 15 pracowników PP, którzy odbyli szkolenie/warsztaty:

- z zakresu projektowania uniwersalnego;
- z użytkowania symulatora starości;
- z obsługi programu INTERsoft WOD-KAN;
- warsztaty „Innowacyjne metody dydaktyczne”.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Laboratorium Projektowania Uniwersalnego w budynku Wydziału Architektury i Inżynierii Zarządzania PP powołano 1.10.2020 r. Wyposażenie laboratorium stanowią nowoczesne symulatory starości GERT oraz wózki inwalidzkie. Laboratorium umożliwia przeprowadzenie eksperymentów związanych z percepcją przestrzeni poprzez pryzmat ograniczeń związanych z wiekiem i niepełnosprawnością. Studenci pozyskują wiedzę na temat możliwości i ograniczeń w zakresie funkcjonowania osób o zróżnicowanych potrzebach zarówno w aspekcie biologicznym, psychologicznym, jak i społecznym. Laboratorium jest dostępne oraz zapewnia inkluzję społeczną na uczelni. Wprowadzono treści kształcenia z zakresu projektowania uniwersalnego do programu studiów, studenci m.in. analizują dostępność architektoniczną budynków i obiektów na/wokół kampusu. Uwagi są zbierane i przekazywane poprzez Platformę rozwoju dostępności do Biura Osób z Niepełnosprawnościami.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

- W ramach działań podniesiono łącznie kompetencje 149 studentów. Opracowano programy studiów dla kierunku: Architektura, Architektura wnętrz, Budownictwo, Inż. środowiska i Bud. zrównoważone z uwzględnieniem PU. Zmiany: 1. stopień od 3.2023 r., 2. stopień od 10.2023.
- Udoskonalono procedury zapewniające równość szans w procesie otwartej i dostępnej rekrutacji.
- 1.06.2022 r. został powołany Dział ds. Równości. Do jego celów należy zwiększanie świadomości i wzmacnianie pozytywnych postaw w zakresie równouprawnienia oraz różnorodności społeczności akademickiej, szkolenia w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji, warsztaty w zakresie neuroróżnorodności. W dziale funkcjonuje Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych oraz Punkt Pomocy Psychologicznej. Działania te wpisują się w cele zrównoważonego rozwoju. Cel zasadniczy to powstanie kampusu bez barier. PP dąży do doskonałości w zapewnieniu równych praw dla wszystkich w dostępie do oferowanych zasobów.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

Szkolenia dla wykładowców z użytkowania symulatora starości, z nabycia umiejętności obsługi oprogramowania INTERsoft WOD-KAN czy warsztaty „Innowacyjne metody dydaktyczne”. Opracowano materiały dydaktyczne przez wykładowców udostępniane studentom poprzez e-kursy. Treści związane z projektowaniem uniwersalnego realizowane są zgodnie z programami studiów w oparciu o sylabusy (karty ECTS). Udział kadry i studentów w wizytach studyjnych, np. Niewidzialny dom.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

- Brak wiedzy u uczestników na poziomie podstawowym nt. projektowania uniwersalnego przed rozpoczęciem udziału w zajęciach, prowadzenia zajęć od podstaw.
- Zapewnienie warunków lokalowych do utworzenia laboratorium, wskazano najnowszy budynek dydaktyczny na kampusie.

Rekomendacje i zalecenia

1. Podtrzymanie zajęć z projektowania uniwersalnego.
2. Doskonalenie kompetencji kadry.
3. Wykorzystanie infrastruktury do prowadzenia badań i podnoszenia standardów dostępności. W ramach zajęć analiza budynków pod kątem dostępności budynków, likwidacji barier architektonicznych. Proponowane zajęcia warsztatowe z wykorzystaniem symulatorów starości.
4. Rozbudowę laboratoriów o nowe narzędzia oraz sprzęt, w tym z wykorzystaniem VR.
5. Podtrzymanie działania platformy dostępności.

CASE STUDY 30

Nazwa uczelni   **Uniwersytet Bielsko-Bialski**

Typ uczelni   publiczna

Strona www   www.ubb.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

4. Poszerzać programy nauczania o zagadnienia z zakresu etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu, zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych.
5. Realizować projekty wdrażające zasady społecznej odpowiedzialności, w szczególności dotyczące zarządzania różnorodnością w miejscu pracy, wolontariatu pracowniczego, promocji zasad etyki, współpracy międzysektorowej, marketingu społecznie zaangażowanego.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study   **Science Point UBB LAB Minicentrum Nauki w Bielsku-Białej**

Przedstawienie problemu case study

Science Point UBB LAB Minicentrum Nauki w Bielsku-Białej to trzecia edycja projektu realizowanego przez Uniwersytet Bielsko-Bialski ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki w ramach programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki II.

Science Point to unikalne w skali kraju przedsięwzięcie, które już od 3 lat promuje naukę poprzez zabawę. Z każdą kolejną edycją odwiedza je coraz większa liczba gości z całego regionu, niezależnie od wieku.

Projekt zakłada prowadzenie działalności mającej na celu popularyzację nauki w Centrum Handlowym Gemini Park w Bielsku-Białej. Lokalizacja nie jest przypadkowym wyborem. Ideą projektu jest promowanie nauki w miejscach otwartych i dostępnych dla szerokiego grona odbiorców, stąd pomysł wyjścia poza mury kampusu.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

W trakcie ośmiu tygodni trwania projektu każdy zainteresowany mógł wziąć udział w licznych naukowych wydarzeniach dla wszystkich grup wiekowych. Tegoroczna odsłona dedykowana jest wszystkim miłośnikom naukowych (i nie tylko naukowych) zagadek. Stąd – jako zupełnie nowa atrakcja – przygotowane zostały specjalne pokoje zagadek inspirowane ideą escape room. Każdy z nich związany jest z innym zagadnieniem naukowym i posiada niepowtarzalną sfabularyzowaną formułę. Można w nich m.in. usunąć awarię statku kosmicznego za pomocą sztucznej inteligencji, zostać świadkiem wypadku samochodowego i sprawdzić swoją wiedzę z zakresu medycyny ratunkowej czy spróbować rozwikłać zagadki w opuszczonym laboratorium światła.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Minicentrum nauki to tradycyjnie już niezwykle wystawy, m.in. „Nie wahaj się – baw się!” (składa się z 12 interaktywnych stanowisk wyjaśniających za pomocą wahadeł podstawowe prawa fizyki) czy „PrzeBudowa” z Centrum Nowoczesności „Młyn Wiedzy” (rozwija wyobraźnię przestrzenną oraz manualne i konstrukcyjne umiejętności dzieci). Jednak Science Point LAB to przede wszystkim laboratoria i to dosłownie: dygestoria, mikroskopy czy doświadczenia z papierkami lakmusowymi pozwolą dzieciom i dorosłym wczuć się w rolę prawdziwych naukowców.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Laboratorium Młodego Naukowca przeznaczone jest dla dzieci od lat 6 do 11. Dzieci uczestniczą w zajęciach wg jednego z pięciu scenariuszy i wykonują eksperymenty naukowe. Zajęcia prowadzą animatorzy z UBB.

Pokoje Zagadek – laboratoria naukowe pozwalają rozwijać umiejętności dzieci i młodzieży z różnych dyscyplin, w szczególności matematyki, fizyki, medycyny, informatyki. Dzięki takiej formie przekazu młodzież w atrakcyjny sposób może przyswoić trudniejsze zagadnienia związane z nauką.

W Science Point Lab istnieje możliwość przeprowadzenia własnych lekcji przez nauczycieli.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

Dofinansowanie zewnętrzne (ówczesne Ministerstwo Edukacji i Nauki), samorząd lokalny (miasto Bielsko-Biała), Galeria Handlowa Gemini Park, prywatne podmioty gospodarcze, Centrum Nauki Kopernik, jak również Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Ograniczenia finansowe i organizacyjne, jednak nie wystąpiły one w znacznym stopniu i nie ograniczyły realizacji przedsięwzięcia.

Rekomendacje i zalecenia

Kontynuacja projektu w kolejnym roku przy wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, jak również Centrum Handlowego Gemini Park Bielsko-Biała, samorządu lokalnego, prywatnych podmiotów i wielu innych instytucji, które chcą angażować się w promocję nauki.

CASE STUDY 31

Nazwa uczelni Uniwersytet w Siedlcach

Typ uczelni publiczna

Strona www www.uws.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.
3. Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować i chronić prawa człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia.
4. Poszerzać programy nauczania o zagadnienia z zakresu etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu, zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study Projektowanie uniwersalne w Uniwersytecie w Siedlcach – „Doświadcz tego sam”

Przedstawienie problemu case study

Studenci Uniwersytetu w Siedlcach wyrazili opinię w ankiecie na temat barier w procesie kształcenia w zakresie podnoszenia kompetencji dotyczących projektowania uniwersalnego i dostępności. Sygnalizowali następujące problemy: co druga badana osoba uznała, że w uczelni brakuje ofert certyfikowanych szkoleń; ponad połowa wyraziła brak własnych środków finansowych na udział w kursach i szkoleniach; brak zadań projektowych z zakresu dostępności, brak wsparcia uczelni w obszarze wzmocnienia kompetencji w ramach projektowania uniwersalnego, w tym szkoleń podnoszących wartość studentów na rynku pracy. Studenci nie mają wystarczającej wiedzy na temat roli, jaką odgrywa nabywanie kompetencji w pracy z osobami o szczególnych potrzebach, nie posiadają umiejętności praktycznych w tym zakresie. Badani pracownicy uczelni potrzebują wsparcia w zakresie dokończenia z zakresu projektowania uniwersalnego, prowadzenia zajęć w oparciu o rozwiązania modelowe.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

- Wprowadzenie fakultatywnych szkoleń dla nauczycieli akademickich, pracowników administracji i studentów z zakresu dostępności, świadomości niepełnosprawności.
- Organizowanie otwartych seminariów dla studentów z zakresu dostępności.
- Aplikowanie o pozyskanie środków unijnych na realizację projektu z obszaru projektowania uniwersalnego poprzez napisanie i złożenie wniosku do NCBiR.
- Zorganizowanie Kongresu Inkluzji Społecznej, na którym omawiane są kwestie ekskluzji i inkluzji społecznej z uwzględnieniem obszaru dostępności.
- Powołanie Centrum Inkluzji Społecznej Uniwersytetu w Siedlcach, które realizuje działania z zakresu dostępności i prowadzi współpracę z interesariuszami zewnętrznymi. Studenci mają możliwość aktywnie uczestniczyć w działaniach Centrum i eventach dotyczących świadomości barier i szczególnych potrzeb jednostek i grup.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Wdrożono projekt „Doświadcz tego sam”. Cel projektu: nabycie przez studentów oraz pracowników UwS kompetencji z projektowania uniwersalnego i dostępności. Realizacja prototypowego modelu kształcenia w zakresie projektowania uniwersalnego pozwoliła na nabycie przez studentów dodatkowych umiejętności niezbędnych na obecnym rynku pracy i oczekiwanych przez pracodawców w określonych sektorach odpowiadających profilowi kształcenia na danym kierunku. Pracownicy UwS byli szkoleni przez osoby posiadające udokumentowane doświadczenie w projektowaniu uniwersalnym, poznali dobre praktyki podczas wizyty studyjnej w Oslo University. Nauczyciele pozyskali certyfikaty uprawniające do prowadzenia zajęć z omawianego obszaru (40 nauczycieli). Zajęcia ze studentami realizowano w trzech modułach: w formie wykładów, warsztatów i zajęć projektowych. Opracowano modelowe scenariusze zajęć. Studenci otrzymywali wraz z dyplomem certyfikat potwierdzający nabycie dodatkowych kompetencji (510 studentów).

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Na etapie realizowania projektu studenci uczestniczyli w kursie modułowym w wymiarze 60 godzin. Udział w projekcie był dobrowolny, zajęcia odbywały się poza planowymi zajęciami ujętymi w programie studiów. W ramach trwałości projektu treści z zakresu projektowania uniwersalnego zostały wdrożone, zarządzeniem rektora, do programów studiów na wszystkich kierunkach realizowanych w Uniwersytecie w Siedlcach. Kierownik projektu „Doświadcz tego sam” opracowała zakres merytoryczny treści niezbędnych do wprowadzenia. Dyrektorom instytutów pozostawiono wybór co do wymiaru godzin realizacji zagadnień z tego obszaru. Treści mogą być prowadzone w ramach modułów przedmiotowych kształcenia merytorycznego lub specjalnościowego w zależności od realizowanego kierunku studiów.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

Scenariusze i programy do zajęć z projektowania uniwersalnego, Podręcznik: „Projektowanie uniwersalne w teorii i praktyce” (E. Jówko, S. Wieruszewska-Duraj, M. Wiśniewska, UPH w Siedlcach, Siedlce, 2023), gra komputerowa (opracowana przez zespół ekspertów na potrzeby projektu), wyposażenie Laboratorium Symulacji Niepełnosprawności, materiały i środki dydaktyczne wspomagające osoby o szczególnych potrzebach.

Przedstawienie barier

Trudność ułożenia harmonogramu wszystkich działań projektowych, dostosowanego do indywidualnych potrzeb uczestników, by mogli godzić życie zawodowe, uczelniane, rodzinne z działaniami projektowymi. Projektowanie uniwersalne w modułach przedmiotowych nie potwierdza certyfikatem nabytych kompetencji, co nie przyczynia się do podniesienia atrakcyjności studenta na rynku pracy.

W implementacji projektu do planów studiów w uczelni barierą stanowi wprowadzenie odrębnego modułu zajęć przedmiotowych.

Rekomendacje i zalecenia

Wprowadzenie możliwości odbycia kursu/szkolenia w wymiarze 60 godzin dla studentów wszystkich kierunków studiów, potwierdzonego certyfikatem wydanym przez uczelnię.

Podsumowanie, refleksje i wnioski

Edukacja drogą do zrównoważonego społeczeństwa

Agnieszka Kamińska, Agata Lulewicz-Sas

Otrzymane w ramach obszaru Edukacja przyszłości case studies mają bardzo różnorodny charakter. Obszar ten jest swoistym wyzwaniem, które uczelnie podejmują w swojej codziennej działalności dydaktycznej, będąc uczestnikami konkurencyjnego rynku edukacyjnego. W zebranych dziesięciu studiach przypadku zaprezentowano aktywności zróżnicowane, skoncentrowane głównie na praktycznych aspektach edukacji. Większość przykładów odnosi się do realizacji czwartego celu zrównoważonego rozwoju właściwego dla dobrej jakości edukacji. Uczelnie występują

w opisanych studiach przypadku przede wszystkim jako miejsce kształtowania postaw, ale również jako inkubatory innowacyjności i kreatywności, otwarte na nowe technologie. Zainteresowanie budzi fakt praktycznego wykorzystywania nowych technologii z nastawieniem na typowo humanocentryczny sposób podejścia do organizacji pracy. Wciąż jeszcze w prezentowanych case studies pojawia się tematyka zmiany sposobu organizacji pracy oraz edukacji wymuszona przez pandemię COVID-19, mająca na celu przede wszystkim zapewnienie ciągłości działania uczelni.

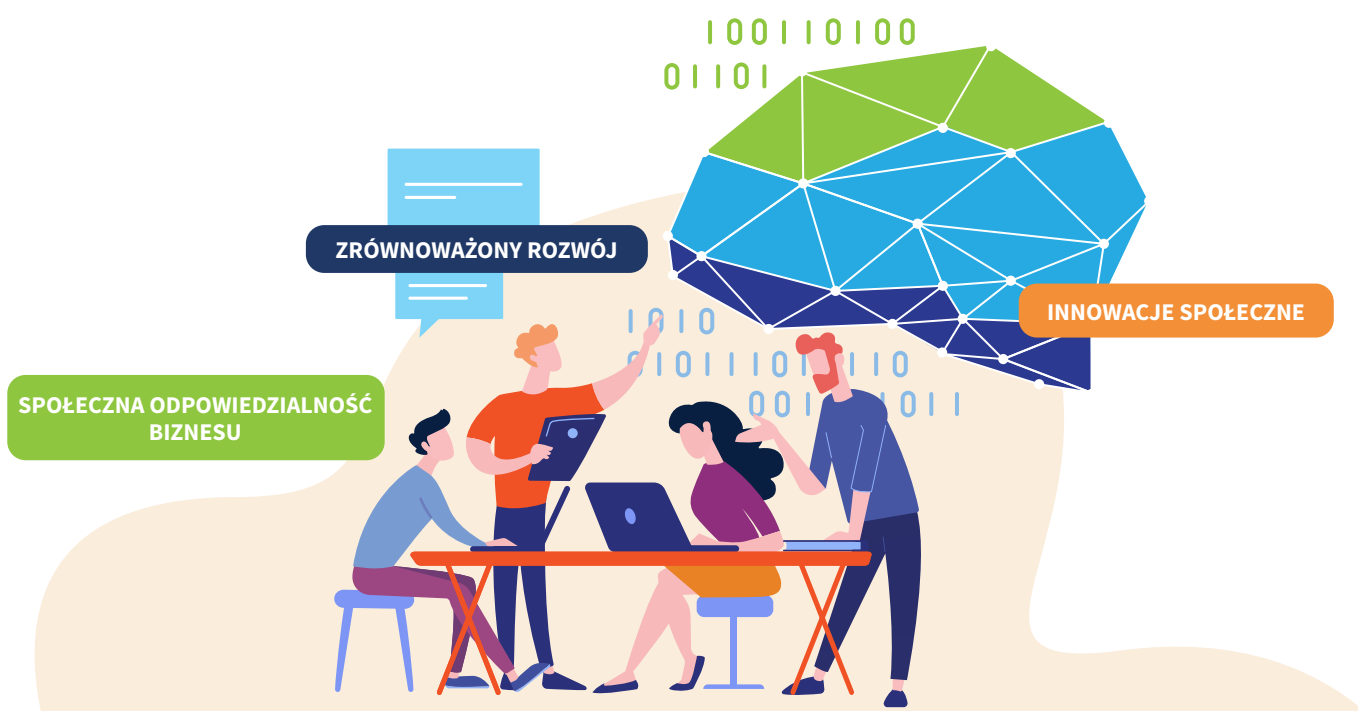
Politechnika Śląska jako dobrą praktykę przedstawiła projekt „Kompetencje przyszłości – kształcenie zorientowane projektowo (PBL – Project-Based Learning)”, w ramach którego studenci realizują przedsięwzięcia na podstawie założeń ustalonych z wykładowcą. Projekt przyczynia się do rozwijania następujących kompetencji przyszłości: analityczne myślenie i innowacje, aktywne uczenie się, wnioskowanie, rozwiązywanie złożonych problemów, krytyczne myślenie i analiza, kreatywność, oryginalność i pomysłowość, przywództwo i oddziaływanie społeczne.

Politechnika Lubelska zrealizowała projekt „Wymieńmy się tym co najlepsze”, którego celem było zwiększenie jakości kształcenia poprzez podniesienie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich oraz wdrożenie do dydaktyki nowoczesnych form kształcenia, które służyć będzie rozwojowi

społeczności regionalnej poprzez budowanie nowoczesnego społeczeństwa informacyjnego w regionie.

Dobra praktyka **Uniwersytetu Jagiellońskiego** to utworzenie międzynarodowego kierunku studiów z zakresu zrównoważonego rozwoju Una Europa Joint Bachelor in Sustainability (BASUS), zakładającego sześciosemestralny program kształcenia 180 studentów.

Zadaniem realizowanym przez **Akademię Wychowania Fizycznego w Poznaniu** jest natomiast utrzymanie wysokiej jakości działalności naukowej poprzez wdrożenie polityki jakości naukowej ukierunkowanej na podejmowanie ambitnych problemów badawczych oraz publikowanie wyników badań naukowych w czasopismach indeksowanych w międzynarodowych bazach danych (JCR), charakteryzujących się najwyższą jakością naukową.

DSOU zasada nr 4: Poszerzanie programów nauczania o zagadnienia z zakresu etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu, zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych.

Szkoła Główna Turystyki i Hotelarstwa

w ramach działań na rzecz zrównoważonego rozwoju wprowadziła przedmiot Społeczna odpowiedzialność biznesu z międzynarodową certyfikacją Travelife dla studiów 2. stopnia na kierunku Turystyka i rekreacja.

Akademia im. Jakuba z Paradyża

przeprowadziła cyfrową transformację uczelni, mającą na celu wdrożenie zdalnego nauczania i zapewniającą zarządzanie jego ciągłością. Uczelnia zainwestowała w rozwój infrastruktury technologicznej, w tym platform e-learningowych oraz narzędzi do zdalnego nauczania oraz przeprowadziła szkolenia dla kadry akademickiej i studentów z zakresu obsługi narzędzi cyfrowych i efektywnego nauczania online. Dodatkowo uczelnia zapewniła dostęp do sprzętu komputerowego i Internetu dla studentów z ograniczonymi zasobami, aby zagwarantować równy dostęp do edukacji.

Wyższa Szkoła Planowania Strategicznego

podjęła działania mające na celu podnoszenie aktywności naukowo-badawczej na kierunku Ratownictwo medyczne poprzez rozwijanie współpracy międzyuczelnianej skoncentrowanej na badaniach w obszarze nauk o zdrowiu, organizacji konferencji naukowych oraz realizacji projektów mających na celu rozwiązywanie istotnych problemów społecznych.

„Projektowanie uniwersalne w strategii podnoszenia efektywności kształcenia” to dobra praktyka wskazana przez **Politechnikę Poznańską**. Celem podejmowanej przez uczelnię inicjatywy było podniesienie jakości kształcenia i zwiększenie spektrum uzyskiwanych kompetencji poprzez wypracowanie form kształcenia, opartych o holistyczne podejście do projektowania przestrzeni prywatnej i publicznej oraz wyposażenie Laboratorium PU w pomoce dydaktyczne.

Uniwersytet Bielsko-Bialski zrealizował projekt „Science Point UBB LAB Minicentrum Nauki w Bielsku-Białej”, którego zadaniem jest promocja nauki poprzez zabawę. Ideą projektu jest promowanie nauki w miejscach otwartych i dostępnych dla szerokiego grona odbiorców, stąd pomysł wyjścia poza mury kampusu.

Projektowanie uniwersalne **w Uniwersytecie w Siedlcach** „Doświadcz tego sam” – to inicjatywa mająca na celu wprowadzenie fakultatywnych szkoleń dla nauczycieli akademickich, pracowników administracji i studentów z zakresu dostępności, świadomości niepełnosprawności.

Podsumowując, przedstawione przez uczelnie dobre praktyki pozwalają na sformułowanie rekomendacji w obszarze Edukacja przyszłości w zakresie zrównoważonego rozwoju. Rekomendacje te dotyczą:

- rozwoju międzynarodowych, interdyscyplinarnych kierunków studiów, kursów z zakresu zrównoważonego rozwoju łączyących teorię z praktyką;
- realizacji projektów dydaktycznych i badawczych z uwzględnieniem multidyscyplinarnych i międzynarodowych zespołów studentów i naukowców połączonych z mentoringowym wsparciem osób z biznesu;
- doskonalenia kompetencji kadry poprzez realizację szkoleń, warsztatów; podnoszenia kwalifikacji kadry poprzez stworzenie przejrzystego programu wspierającego naukowców w pracy badawczej;
- otwarcia uczelni na nowe formy dydaktyki i personalizację kształcenia;
- inwestycji w rozwój infrastruktury technologicznej do realizacji celów dydaktycznych i naukowych;
- poprawy dostępności uczelni.

Troska o środowisko przyrodnicze

CASE STUDY 32

Nazwa uczelni Akademia Nauk Stosowanych Angelusa Silesiusa

Typ uczelni publiczna

Strona www www.ans.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.
8. Dbać o ład organizacyjny uczelni, opierając zarządzanie uczelnią na fundamentach społecznej odpowiedzialności, zarówno w dokumentach strategicznych, jak i wynikających z nich działaniach służących wszechstronnemu rozwojowi społeczności akademickiej i skutecznej realizacji misji uczelni.
10. Prowadzić działalność w taki sposób, by minimalizować negatywny wpływ aktywności realizowanych przez społeczność akademicką oraz jej interesariuszy na środowisko przyrodnicze we wszelkich jego wymiarach.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study Redukcja zużycia energii na rzecz zrównoważonego rozwoju Akademii Nauk Stosowanych Angelusa Silesiusa

Przedstawienie problemu case study

Kluczowy problem to potrzeba redukcji zużycia energii przez ANS AS. Relatywnie duże zużycie energii całego uczelnianego kampusu ma bezpośredni wpływ na ponoszone koszty, a także środowisko przyrodnicze. Racjonalizacja zużycia energii wpisuje się zatem w nasze społecznie odpowiedzialne działania. Mając na uwadze zrównoważony rozwój uczelni, a co za tym idzie – poszanowanie i ochronę klimatu oraz środowiska, akademia przystąpiła do redukcji zużycia energii oraz do kształtowania świadomości, zachowań i podejścia zarówno pracowników, jak i studentów. Przystępując do rozwiązania zdiagnozowanego problemu, dokonano analizy faktycznego zużycia energii oraz posiadanej infrastruktury. Analizy te miały na celu podjęcie decyzji w zakresie możliwych rozwiązań, których efektem będzie zakładana na wstępie redukcja zużycia energii powyżej 10%. W wyniku przeprowadzonych badań wytypowane zostały obszary, które podlegają wdrożeniu rozwiązań redukujących zużycie energii w uczelni.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

W ramach analizy problemu wypracowanych zostało kilka rozwiązań, które miały (i to zrobiły) rozwiązać problem relatywnie dużego zużycia energii. Do zaproponowanych rozwiązań zaliczono:

- instalację paneli fotowoltaicznych na dachu jednego z budynków dydaktycznych;
- dla nowo budowanego budynku hali sportowej przyjęto w fazie projektowania założenie instalacji paneli fotowoltaicznych;
- instalację czujek ruchu do oświetlenia korytarzowego;
- wymianę starego oświetlenia na korytarzach i salach na technologię LED,
- wdrożenie dobrych praktyk na podstawie pisma okólnego kanclerza ANS AS z rekomendacjami pracy w uczelni;
- wdrożenie wybranych wykładów prowadzonych w formule zdalnej, które z punktu widzenia zapewnienia jakości kształcenia pozwalają na taką formułę prowadzenia zajęć.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Wszystkie zaproponowane w trakcie analizy problemu rozwiązania zostały wdrożone. W pierwszej kolejności wdrożone zostały te, które nie wymagały dużych nakładów finansowych i pracy, a więc:

- wdrożenie dobrych praktyk;
- wdrożenie wykładów zdalnych;
- instalacja czujek na korytarzach;
- instalacja paneli fotowoltaicznych;
- wymiana oświetlenia.

Skuteczność przyjętych rozwiązań widać w znaczącym spadku zużycia energii w poszczególnych latach (2022 rok – 303 313 kWh, 2023 rok – 254 841 kWh).

Uwaga: od stycznia uruchomiona została duża hala sportowo-dydaktyczna, w której odbywają się zajęcia od wtorku do piątku oraz najem od poniedziałku do piątku, w tym najem okazjonalny na realizację zawodów i mistrzostw sportowych w weekendy – zużycie 109 423 kWh. Oznacza to wzrost do roku 2023 w badanym okresie o niecałe 9kWh – co przy tak dużym wykorzystaniu nowego budynku nie jest znaczącym wzrostem zużycia energii.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Praktyka jest elementem działalności administracji uczelni. Jednostki odpowiedzialne za wdrożenie to przede wszystkim sekcja zamówień publicznych, sekcja konserwatorów. Działania w całości prowadzone w ramach obsługi uczelnianej (z wyjątkiem montowania paneli fotowoltaicznych oraz wymiany oświetlenia na LED w jednym z budynków dydaktycznych uczelni). Działania powzięte w celu redukcji zużywanej energii realizują misję uczelni w ramach jej zrównoważonego rozwoju.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

W ramach przeprowadzonych prac nie wykorzystano żadnych materiałów informacyjnych. Poszczególne zadania wykonane zostały w ramach już posiadanej wiedzy i znajomości technologii, mających wpływ na redukcję zużycia energii.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Początkowe bariery, z jakimi musiała się zmierzyć administracja uczelni to przede wszystkim bariery architektoniczne, które po dłuższej analizie i ocenie zostały wyeliminowane. Początkowo barierą stanowiła także mentalność ludzi oraz ich przyzwyczajenia (dotyczy to pracowników i studentów). Po dłuższym czasie zaobserwowano pewną korzystną zmianę podejścia pracowników i studentów do wprowadzonych rozwiązań. Bariery stanowił także brak wiedzy na temat wpływu zachowań w zakresie zużycia energii na środowisko i klimat. W tym aspekcie planuje się dalsze poszerzanie oferty dydaktycznej o treści związane z problematyką społecznej odpowiedzialności oraz zrównoważonego rozwoju.

Rekomendacje i zalecenia

Akademia rekomenduje przede wszystkim działania na rzecz zmiany nastawienia i mentalności pracowników oraz studentów do rozwiązań mających na celu redukcję zużycia energii. To co na początku wydawało się uciążliwe, po relatywnie krótkim czasie stało się zrozumiałe, akceptowane i stosowane. Rekomenduje także wytrwałość i wprowadzanie zmian krok po kroku, nawet w tych obszarach, które mogą się wydawać nieistotne, albo wstępnie budzą wątpliwości co do zasadności stosowania. W trakcie realizacji działań na rzecz redukcji zużycia energii zaleca się także stałą i celową obserwację – w jaki sposób wprowadzone działania wpływają nie tylko na obniżenie kosztów, ale przede wszystkim na zmianę świadomości i zachowań ludzi.

CASE STUDY 33**Nazwa uczelni****Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie****Typ uczelni**

niepubliczna

Strona wwwwww.wseiz.pl**Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study**

Zasady Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, których dotyczy case study

4. Poszerzać programy nauczania o zagadnienia z zakresu etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu, zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych.
7. Rozwijać współpracę międzyuczelnianą, krajową i międzynarodową, umożliwiającą adaptację i wzmacnianie najlepszych praktyk w zakresie społecznej odpowiedzialności uczelni.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study

Instalacja paneli fotowoltaicznych w WSEiZ jako przykład projektu realizowanego we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz budującego kwalifikacje studentów

Przedstawienie problemu case study

Zużycie energii elektrycznej w głównym budynku dydaktycznym Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie (WSEiZ) przy ul. Rejtana 16 średniorocznie wynosi około 1 000 000 kWh. Szacunkowy roczny uzysk energii wyprodukowanej przez zaplanowaną instalację fotowoltaiczną stanowić będzie około 20% zapotrzebowania, co oznacza zmniejszenie zużycia energii elektrycznej z sieci o ok. 20%. O taki sam wskaźnik procentowy obniżona zostanie emisja CO₂ do atmosfery oraz koszty wykorzystania energii elektrycznej z sieci.

Przedstawienie wypracowanych przykładowych rozwiązań dla problemu

WSEiZ wraz z Stowarzyszeniem Elektryków Polskich (SEP), będącym podmiotem w Radzie Pracodawców WSEiZ, oraz chętnymi studentami Wydziału Inżynierii i Zarządzania, studiującymi na kierunkach Mechanika i budowa maszyn oraz Zarządzanie i inżynieria produkcji doprowadzili do instalacji paneli fotowoltaicznych na dachu budynku WSEiZ. Studenci biorący udział w projekcie mieli bezpłatną możliwość uzyskania uprawnień SEP G1 z zakresu „E” – eksploatacja. WSEiZ uzyskała dostęp do OZE oraz rozwinęła współpracę z podmiotem z otoczenia społeczno-gospodarczego i będącego w Radzie Pracodawców Wydziału Inżynierii i Zarządzania WSEiZ.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Przyjęte przez WSEiZ wraz z SEP rozwiązanie pozwoliło na roczny uzysk energii wyprodukowanej przez instalację fotowoltaiczną na poziomie około 20% zapotrzebowania, co oznacza zmniejszenie zużycia energii elektrycznej z sieci o ok. 20%. O taki sam wskaźnik procentowy obniżona została emisja CO₂ do atmosfery oraz koszty wykorzystania energii elektrycznej z sieci. Jest to maksymalny możliwy do osiągnięcia wynik przy powierzchni nośnej dachu budynku WSEiZ przy ul. Rejtana 16.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Realizacja danej praktyki jest elementem edukacyjnym. Chętni studenci bezpłatnie uzyskali uprawnienia SEP G1 z zakresu „E” – eksploatacja, tj. dodatkowe kwalifikacje upoważniające do pracy przy urządzeniach fotowoltaicznych, tj. podłączeniu wszystkich modułów wykonywanej instalacji. Uzyskanie uprawnień nie zostało wprowadzone jako stały element programu nauczania, pozwala jednak na uzyskanie dodatkowych certyfikatów i uprawnień, które studenci mogą zdobyć w trakcie studiów, oraz jest jednym z działań jednostki w zakresie wspierania karier i rozwoju zawodowego studentów oraz budowania relacji i dobrych praktyk w zakresie współpracy z pracodawcami i innymi podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego. Realizacja danej praktyki jest elementem zrównoważonego kampusu.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

- Nowak W., Stachel A., „Kolektory słoneczne i panele fotowoltaiczne jako źródło energii w małych instalacjach cieplnych i elektroenergetycznych”.
- Flisowski Z., „Praktyczne problemy związane z ochroną odgromową na etapie projektowania i realizacji”.
- PN-EN 61173:2002 „Ochrona przepięciowa fotowoltaicznych (PV) systemów wytwarzania mocy elektrycznej – Przewodnik”.

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Główną barierą wpływającą na możliwość realizacji projektu był kształt oraz powierzchnia nośna dachu gmachu WSEiZ przy ul. Rejtana 16. Wykorzystanie wiedzy ekspertów SEP pozwoliło na maksymalizację efektów wdrożonego projektu pomimo barier architektonicznych.

Rekomendacje i zalecenia

Rekomendowane jest przystąpienie do instalacji paneli fotowoltaicznych na pozostałych budynkach WSEiZ, w tym głównie w budynku administracyjno-dydaktycznym przy ulicy Olszewskiej 12 w Warszawie. Sposób procedowania powinien być tożsamy z tym wypracowanym przy realizacji projektu przy ulicy Rejtana 16.

CASE STUDY 34

Nazwa uczelni

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Typ uczelni

publiczna

Strona www

www.puls.edu.pl

Cele zrównoważonego rozwoju, których dotyczy case study

**Zasady Deklaracji
Społecznej
Odpowiedzialności
Uczelni, których
dotyczy case study**

2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.
10. Prowadzić działalność w taki sposób, by minimalizować negatywny wpływ aktywności realizowanej przez społeczność akademicką oraz jej interesariuszy na środowisko przyrodnicze we wszelkich jego wymiarach.

SZCZEGÓŁOWY OPIS CASE STUDY

Tytuł case study

Podziel się ubraniami/ podaruj przedmiotom drugie życie

**Przedstawienie
problemu case study**

Przypadek dotyczy ograniczenia obciążenia środowiska naturalnego produkcją dóbr konsumpcyjnych, w szczególności ubrań i wyposażenia domowego, przy jednoczesnym ułatwieniu dostępu do niego innym osobom, a w szczególności studentom. Podejmowane przez organizatorów działania zmierzają do zwrócenia uwagi interesariuszy uczelni z jednej strony na narastający i wciąż nierozwiązany problem zanieczyszczania środowiska naturalnego, z drugiej – do uwrażliwienia na potrzeby innych, zwłaszcza mniej zamożnych osób. Działanie wpisuje się w ideę ZERO WASTE/LESS WASTE.

**Przedstawienie
wypracowanych
przykładowych
rozwiązań
dla problemu**

Działanie ma charakter cykliczny i realizowane jest trzy razy w roku akademickim, tj. jako akcja rozpoczynająca semestr zimowy „Wyprawka dla Studenta”, w grudniu „Podziel się ubraniami – zima”, oraz wiosną „Podziel się ubraniami – wiosna”. Dotychczasowe doświadczenie realizacji działania pozwoliło na wypracowanie rozwiązania w postaci wydzielenia przestrzeni na mobilne stoisko służące nieodpłatnej wymianie rzeczy używanych pomiędzy zainteresowanymi osobami (składane szafy, stoły służące eksponowaniu). W zależności od sezonu wymianie podlega odzież (regulamin akcji określa jej parametry, m.in. rzeczy muszą być czyste, nadające się do użytkowania) oraz przedmiotów codziennego użytku. Ze względów technicznych ograniczono zakres przedmiotów podlegających wymianie do wyposażenia kuchennego (kubki, sztućce, talerze itp.) z wyłączeniem sprzętów elektrycznych oraz roślin doniczkowych. Działanie odbywa się w myśl zasady „daj przedmiotom drugie życie”.

Opis wdrożenia najlepszego rozwiązania

Prowadzone przez Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu działanie ma charakter cykliczny, co mobilizuje społeczność uniwersytecką do aktywnego uczestnictwa w codziennych działaniach na rzecz ochrony środowiska naturalnego oraz uwrażliwia na bezrefleksyjną eksploatację jego zasobów, zwłaszcza zasobów wody używanej do produkcji ubrań. Uwrażliwia ponadto społeczność na potrzeby innych osób, w tym studentów zarówno z kraju, jak i z zagranicy, a także mniej zamożnych mieszkańców miasta. Wypracowane rozwiązanie, tj. wydzielona przestrzeń na terenie budynku kampusu o lokalizacji umożliwiającej dużą dostępność również dla osób spoza uczelni oraz mobilne wyposażenie stoiska pozwalają na skuteczne realizowanie akcji, zapobiegają gromadzeniu niewykorzystanych i niemożliwych do zagospodarowania przedmiotów. Ogół zebranych ubrań i przedmiotów przekazywany jest zainteresowanym bezpłatnie. Rosnące z roku na rok zainteresowanie działaniem oraz zainteresowanie i wsparcie przez media lokalne (rozgłośnie radiowe oraz gazety w wydaniach tradycyjnych oraz internetowych, a także telewizja regionalna i ogólnokrajowa) dowodzą skuteczności działania oraz dużego zapotrzebowania na ten rodzaj aktywności.

Opis aspektu dydaktycznego, praktycznego case study

Realizacja omawianej przez Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu praktyki nie jest elementem edukacyjnym (nie została wprowadzona do procesu edukacyjnego), jednak realizowana jest przy współpracy z Konwentem Samorządu Studenckiego, co nadaje jej wymiar edukacji społecznej przez działanie. Realizacja danej praktyki nie jest również elementem działalności administracyjnej uczelni, jednak w jej realizację (zabezpieczenie techniczne) zaangażowane są jednostki uczelni, tj. Dział Gospodarczy i Zaopatrzenia, a w promocję Dział Marketingu i Komunikacji. Działanie organizowane jest przez pełnomocniczkę rektora ds. społecznej odpowiedzialności uczelni przy współpracy z Centrum Wsparcia u Rozwoju UPP oraz pracowników i studentów. Działanie, w związku ze swoim cyklicznym charakterem, staje się elementem zrównoważonego kampusu.

Materiały pomocne w rozwiązaniu problemu

Rozwiązanie oparte zostało o istniejącą praktykę w środowisku pozauczelnianym, tj. poznańskie centrum zero waste Po-Dzielnia, które prowadzi działalność edukacyjną, freeshop oraz patronuje licznym giveboxom funkcjonującym na terenie Poznania (<https://podzielnia.pl/>).

Przedstawienie barier wpływających na możliwość rozwiązania problemu

Nie odnotowano szczególnych barier wpływających na zastosowane rozwiązanie. Przyjęta koncepcja działań jest realizowana przy minimalnych kosztach własnych (zakup wyposażenia do okresowego magazynowania przekazanych ubrań i rzeczy) oraz działalności społecznej.

Rekomendacje i zalecenia

Wśród rekomendacji można wymienić:

1. intensywną i wyprzedzającą promocję działania, a przy dobór form komunikacji w zależności od grupy docelowej (np. social media w przypadku studentów, strona www oraz intranet w przypadku znacznej części pracowników, akcja plakatowania dla pracowników oraz interesariuszy z zewnątrz, a także wsparcie mediów lokalnych);
  2. precyzyjne formułowanie zaleceń regulaminu działania (doprecyzowanie stanu rzeczy i przedmiotów, które mogą zostać oddane);
  3. kierowanie zindywidualizowanych komunikatów poruszających sferę wartości np. „Ty również możesz zrobić coś dla innych”, „Oddaj to, co ci się znudziło”, „Daj drugie życie przedmiotom” itp.
- Podjęte aktywności przyczyniły się to tego, że działanie realizowane jest od kilku lat z dobrym efektem, tj. ponad 90 % przekazanych przedmiotów znajduj odbiorcę. Nie ma też problemów z zebraniem grupy wolontariuszy wspierających przebieg działania.

Podsumowanie, refleksje i wnioski

Ekologiczne zaangażowanie uczelni: klucz do zrównoważonej przyszłości

Kamil Flig

Postępujący kryzys klimatyczny skłania społeczność akademicką do poszukiwania środków zaradczych oraz rozwiązań, które zmierzają do niwelowania negatywnych skutków prowadzonej działalności. Uczelnia, jak każda organizacja, korzysta z zasobów i wpływa na środowisko swojego funkcjonowania, dlatego troska uczelni o środowisko przyrodnicze objawiać się powinna przede wszystkim w redukcji generowanych odpadów oraz wykorzystywanych zasobów.

Uczelnie, realizując swoją odpowiedzialność ekologiczną, zobowiązują się do podejmowania działań zmierzających do zmniejszenia wpływu na środowisko, takich jak oszczędność energii i zasobów,

recykling oraz wprowadzenie ocen środowiskowych i raportów dotyczących działalności ekologicznej. Aby stanowić wzór do naśladowania, uczelnie przyjmują cele zrównoważonego rozwoju, monitorują poziom generowanych zanieczyszczeń oraz dążą do zeroemisyjności swojej infrastruktury.

Ważnym elementem realizowania tych działań jest nawiązywanie współpracy oraz partnerstw z organizacjami pozarządowymi, które promują odpowiedzialność ekologiczną i proekologiczne postawy.

Troska o stan środowiska naturalnego jest istotną składową społeczną odpowiedzialności. Środowisko, które stanowi jednego z najważniejszych „interesariuszy”, pozbawione

jest głosu i możliwości obrony swojego interesu. Uczelnie swoim działaniem dają świadectwo koniecznych do podejmowania zmian, dlatego troskę o poprawę jakości środowiska naturalnego traktują nie tylko jako powinność wobec swojego otoczenia, ale również jako walkę o możliwość egzystowania i tworzenia w przyszłości.

Zgłoszone praktyki mają bardzo różnorodny charakter, jednak sprowadzają się do jednego wspólnego mianownika, jakim jest chęć ograniczenia negatywnego wpływu i marnotrawstwa zasobów. Mogłoby się wydawać, iż projekty z zakresu infrastruktury oddziałują jedynie na płaszczyźnie zarządzania uczelnią, jednak w każdej ze zgłoszonej praktyk odnaleźć można wartość edukacyjną oraz nawiązywanie współpracy z otoczeniem – co stanowi realizację podstawowych misji uczelni.

Akademia Nauk Stosowanych Angelusa

Silesiusa w zgłoszonym studium przypadku podejmuje temat redukcji zużycia energii. Choć celem jest zmniejszenie zużycia energii elektrycznej, w opisaney praktyce poruszona została ważna zasada związana z wszelkiego

rodzaju działaniami z zakresu promowania ekologii: „To, co na początku wydawało się uciążliwe, po relatywnie krótkim czasie stało się zrozumiałe, akceptowane i stosowane”. Zmiana świadomości wymaga czasu, a uczelnie w działaniach nakierowanych na poprawę stanu środowiska naturalnego muszą świecić przykładem i poprzez podejmowane przez siebie inicjatywy propagować odpowiedzialne postawy wobec klimatu wśród pracowników, studentów oraz całej społeczności akademickiej. Działania w ramach budowania tej świadomości nie ograniczają się jedynie do wprowadzenia do programów nauczania przedmiotów związanych z ekologią, ale także obejmują właśnie promowanie proekologicznych postaw. Uczelnie mają istotną rolę w edukowaniu na temat skutków zmian klimatycznych oraz w naukowym uzasadnianiu potrzeby większej troski o środowisko w społeczeństwach.

Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii jest tematem studium przypadku zgłoszonego przez **Wyższą Szkołę Ekologii i Zarządzania w Warszawie**. To nie tylko

DSOU zasada nr 10: minimalizacja negatywnego wpływu uczelni na środowisko przyrodnicze.

działanie mające na celu wykorzystanie zielonych źródeł energii, ale znów odnosi się do budowania świadomości wśród społeczności akademickiej i edukacji specjalistów z zakresu odnawialnej energetyki. Chętni studenci zostali włączeni w projekt wykonania instalacji fotowoltaicznej, a wszystko we współpracy z interesariuszami z otoczenia gospodarczego uczelni. To przykład, jak konkretne, infrastrukturalne projekty związane z ekologią mogą budować również wspólnotę w realizacji podstawowej misji uczelni, zarówno w ramach edukacji jak i budowania relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Działania mające na celu redukcję zanieczyszczeń stanowią ważny, ale niewystarczający krok w walce o lepszy klimat i środowisko naturalne. Minimalizując negatywne skutki działalności człowieka, uczelnie wspierają idee gospodarki obiegu zamkniętego, która zakłada stworzenie modelu produkcji i konsumpcji, który polega na dzieleniu się, ponownym użyciu, odnawianiu

i recyklingu istniejącym materiałów. Zgłoszona przez **Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu** praktyka dotyczy właśnie ponownego użycia i zapewnienia drugiego życia używanym ubraniami. Wobec ogromnego obciążenia środowiska naturalnego produkcją ubrań i innych przedmiotów życia codziennego, niezwykle istotne jest budowanie świadomości szkodliwości nadmiernej konsumpcji. Promowana praktyka nie tylko ma walor edukacyjny, przypominając o możliwości nowego życia dla wielu przedmiotów, ale także jest elementem odpowiedzialności uczelni wobec lokalnej społeczności. Działania takie wzmacniają więzi między uczelnią i społecznością oraz stają się ważnym elementem budowania wspólnoty wokół idei zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zero waste.

Wyniki prowadzonych badań naukowych oraz analiza zgłoszonych praktyk pozwala na sformułowanie rekomendacji dla szkół wyższych.

Rekomendacje dotyczące troski o środowisko naturalne:

Budowanie świadomości

Każde działanie proekologiczne jest elementem szerszej zmiany myślenia, która musi nastąpić w podejściu do wykorzystania zasobów naturalnych. To, co z początku wydaje się niemożliwym do przezwyciężenia nawykiem lub niemożliwym do wprowadzenia zwyczajem, z czasem staje się normą i działaniem chętnie podejmowanym. Uczelnie powinny, będąc społecznie odpowiedzialnymi, edukować całą społeczność akademicką z zakresu troski o środowisko.

Tworzenie wspólnoty

Problemów wynikających ze zmian klimatu nie da się rozwiązać w pojedynkę, choć warto również doceniać znaczenie pojedynczych decyzji w życiu każdego człowieka. Tworzenie

wspólnoty wokół realizowanych projektów z zakresu odpowiedzialności środowiskowej daje możliwość realizacji projektów potrzebnych nie tylko samej społeczności akademickiej, ale również całemu otoczeniu społeczno-gospodarczemu uczelni.

Gospodarka obiegu zamkniętego

Wobec skali zmian klimatycznych zmniejszanie wykorzystywanych zasobów nie stanowi pełni adekwatnej odpowiedzi. Połączenie działań w tym zakresie, wraz z zarządzaniem odpadami, recyklingiem i ponownym wykorzystaniem daje szansę na realną zmianę. Zaangażowanie uczelni w gospodarkę obiegu zamkniętego to krok w kierunku zrównoważonej przyszłości, korzyści nie tylko ekologicznych, ale także ekonomicznych i społecznych.

Ministerstwo Funduszy
i Polityki Regionalnej

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Ministerstwo Funduszy
i Polityki Regionalnej

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

ISBN:978-83-7610-745-5